

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inserati do 80 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inserati peti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Boji med Grki in Italijani se nadaljujejo

Po švedskih informacijah iz Berlina naj bi italijanska vojska najprej prodrla do Soluna, nakar bi tudi Bolgarija postavila svoje zahteve Grčiji — Tako Italijani kakor Grki poročajo o vojnih uspehih

Stockholm, 2. nov. s. (Reuter). Po švedskih informacijah iz Berlina nameravata Nemčija in Italija zaenkrat Bolgarijo pustiti izven konflikta z Grčijo. Po teh informacijah naj bi najprej italijanska vojska prodrla do Soluna, nato šele bi tudi Bolgarija postavila svoje zahteve Grčiji.

Rim, 2. nov. br. (Stefani). Kampanja proti Grčiji se sistematično razvija dalje. Velike terenske in vremenske težave, s katerimi se mora boriti italijanska vojska, bodo doprinele samo dokaz, da spada italijanska vojska po svoji sposobnosti med prve na svetu. Kontingenti italijanskih čet, ki se bore v Grčiji, niso veliki. Zmaga sprit, če tega ne bo odvisna od števil, marveč od sposobnosti italijanskih vojakov in učinkovitosti italijanskega orožja.

Grki bodo morali kmalu spoznati, da se morajo sami boriti. Nobenega sledu ni o stotisočih borec iz Turčije, Velike Britanije, Jugoslavije in morda celo Bolgarije, ki so si jih Grki obetali.

Med tem se grška vojska umika na tako zvano Metaxasovo linijo, kjer se bo skušala s skrajnimi silami zoperstaviti italijanski vojski. Italijani prodirajo po terenu, kjer ni cest, kjer je polno močvirij in drugih terenskih nepravil. Toda to jih ne bo zadržalo od njihovih ciljev. Znano je, da je znalo vodstvo italijanske vojske vselej z naglami gradnjami cest in drugih naprav zagotoviti oskrbovanje in omogočiti taktilno potrebne akcije italijanskih oboroženih sil že v Abesiniji in sedaj v severni Afriki. Če bo treba, se bo to zgodilo tudi v Grčiji.

Jugoslavija ostane nevtralna

Beograd, 2. nov. 1. Se pred pričetkom sedanjih vojn v Evropi je Jugoslavija dosledno izvajala na Balkanu in v Podunavju konstruktivno politiko miru ter se z vsemi napori trudila, da v prvi vrsti ustvari dobre in prijateljske odnose z vsemi sosednimi državami, zlasti pa s sosednima vele-silama Nemčijo in Italijo. Ko je izbruhnil

spor med velisilami, je Jugoslavija takoj proglasila striktno nevtralnost, katere pogoj ni temeljil na drugem kakor na spoštovanju njene neodvisnosti in varnosti njenih meja.

Z lojalnim izvajanjem te politike je Jugoslavija najboljša služila življenjskim interesom svojega naroda, na drugi strani pa je popolnoma zadostila svojim dolžnostim korektnega sosedstva, zaradi česar je ponovno dobila kategorično in odkrita priznanja Berlina in Rima.

Zadnji spor med Italijo in Grčijo, ki ga Jugoslavija globoko obžaluje, ker je v iskrenih prijateljskih odnosih z obema državama, je prenesel vojno tudi na Balkan ter je razumljivo, da mora Jugoslavija spremljati z največjo pozornostjo novo nastalo situacijo in uporabiti vse svoje sile za ohranitev miru. Glede na svoje dosedanje zadržanje Jugoslavija upa, da z nadaljnjim razvojem dogodkov na Balkanu njeni interesi ne bodo ogroženi od nobene strani. (Agencija Avala)

Rim, 2. nov. br. Agencija Stefani je davi doslovno objavila uradno izjavo jugoslovenske vlade. Dodatno je v svojem poročilu naglasila, da je ohranitev miru na Balkanu tudi najresnejša želja osi. Najnovejši razplet dogodkov na Balkanu je le razvojnja stopnja v sistematičnem izločevanju britanskega vpliva iz balkanskih dežel.

Vojne operacije v vzhodnem Sredozemlju

London, 2. nov. br. (Reuter) Davi so se iz mornariških krogov razširile vesti, da je angleška vojska skupno z letalstvom pričela v vzhodnem delu Sredozemskega morja z važnimi pomorskimi operacijami. Njih obseg in namen zaenkrat še nista znana. Londonski krogi z velikim zanimanjem pričakujejo podrobnejše vesti o njih.

Italijansko prodiranje

Po neuradnih vesteh iz Rima so italijanske čete dosegle Janino — Grki branijo prehod proti Solunu

Atene, 2. nov. s. (Ass. Press). Iz večeršnjega italijanskega vojnega poročila je razvidno, da so italijanske čete v smeri proti Janini od zapadni grški obali prodrle nekoliko 16 km v grški Epir. Zdi se, da je sploh sedaj glavni italijanski smisel usmerjen proti Janini s strateškim ciljem prodora proti Korintskemu kanalu. Včeraj je bilo prvič tudi omenjeno, da so v tej smeri stopili v akcijo italijanski tanki. Znano pa je že od prej, da je v Albaniji ena italijanska oklopna divizija.

V operacijah proti zapadni koloni italijanske vojske, ki prodira v Epiru sta včeraj uspešno sodelovala dva grška rušilca, ki sta v Krfskem kanalu med Krkom in celno obstreljevala italijanske čete ob obali.

Glede drugega prodora italijanske vojske, ki gre v smeri proti Solunu, ni mnogo podatkov. Nevtralna poročila javljajo,

da skušajo italijanski prodreti po cesti, ki vodi preko visokega gorovja iz Kaše v vzhodni smeri. Tu so v akciji italijanski alpini. Grške postojanke pa branijo prav tako grške elitne čete. Če se tu Italijanom posreči prodor, bi se lahko ceste iz Kaše poslužili italijanski tanki za napredovanje v smeri na Solun.

New York, 2. nov. s. (Ass. Press). Po neuradnih italijanskih poročilih, ki so prispela davi iz Rima, so italijanske čete v Epiru dosegle Janino.

Rim, 2. nov. (Stefani). Italijanske čete so že pri prvih napadih na grško ozemlje zavzele 79 grških vasi s skupno 35.000 prebivalci. Italijansko vojsko spremljajo mnogi čestni inženjerji, ki z vso naglico grade na novo mostove, ki jih je pri umiku porušila grška vojska, prav tako pa odstranjujejo razne ovire, ki so jih postavili Grki.

Letalski napadi na grška mesta

Včeraj so italijanski bombniki napadli vrsto grških krajev — Najhujši so bili napadi na Solun — Prvič je bilo napadeno tudi atensko пристanišče

Atene, 2. nov. s. (Reuter) Italijanska letala so pričela včeraj z veliko letalsko ofenzivo proti Grčiji. Napadeno so bila med drugim mesta Solun, Kr, Patras, Larisa, Pirej, Kandija na Kreti, poleg tega pa tudi Korintski kanal.

Najhujši so bili napadi na Solun. Dve skupini italijanskih bombnikov sta bombardirali mesto zjutraj, dve drugi pa popoldne. Ko je bomba zadela neki hotel, bi bil kmalu ubit Reuterjev dopisnik, ki se je mudil v hotelu. Po zadnjih podatkih so napadi v Solunu zahtevali 59 smrtnih žetev in 84 ranjenih. Prva salva bomb pri jutranjem napadu je padla 500 m od pomolov v luki. Ladje v pristanišču niso bile zadete, pač pa je bilo potopljenih nekaj manjših čolnov. Druga salva je zadela v bližini obalne ceste, pri čemer je bila poškodovana neke cerkev in neka bolnišnica. Zadet sta bili nadalje posledici dveh solunskih listov Bombe so razdeležale tudi več blokov hiš. Protiletalsko ropništvo je že zjutraj sestrelilo dve italijanski letali. O uspehu protiletalske obrambe popoldne še ni podatkov, izgleda pa, da je bilo popoldne sestreljenih nekaj letal.

V Larisi je bilo po dosedanjih podatkih 14 oseb ubitih in 10 ranjenih

Na Krf je bilo včeraj izvedenih 5 napadov. Doselej je ugotovljenih 10 smrtnih žetev in 47 ranjenec. Trpel je zlasti židovski del mesta Krfa.

V Kandiji na Kreti je bilo ubitih 6 oseb in ranjenih 25.

Po grških informacijah napad na Korintski kanal ni imel uspeha. Tudi v Patrasu je bilo povzročene le malo škode.

V Pireju je večina bomb padla v morje. Pristaniške naprave niso bile poškodovane. Med napadom na Pirej je bil v Atenah letalski alarm, vendar na prestolnico ni padla nobena bomba.

Atene, 2. nov. s. (Reuter) Kakor javlja grško uradno poročilo, ni bil pri včerajšnjih italijanskih letalskih napadih na Solun zadet noben vojaški objekt. Vse žrtve, ki jih je napad zahteval, so civilisti. Italijanska letala so metala tudi letake, ki zagotavljajo, da Italijani ninnajo sovražnih namenov proti grškemu prebivalstvu.

Atene, 2. nov. br. (At. ag.) Italijanska letala so včeraj popoldne nenadno napadla in bombardirala Kandijo. Več ljudi je bilo ubitih in ranjenih.

Atene, 2. nov. br. (At. ag.) Minister za javno varnost je sredi govora po radim in

je objavil, da pri italijanskih letalskih napadih doslej niso bili neposredno prizade ti nikaki grški vojaški objekti. Bombe so večinoma eksplodirale na nezazidanem terenu ali pa so padle v morje. Le med civilisti je bilo doslej precej mrtvih in ranjenih. Minister je pripomnil, da je bilo nekaj italijanskih letal sestreljenih.

Poročila o grških uspehih

Grki zavzeli v bajonetnem napadu važen gorski prelaz pri Korči — Grška letala bombardirala italijanske postojanke

Carigrad, 2. nov. br. (SDA). Ponoči so prispeli iz Grčije vesti, da so Grki včeraj dosegli važen strateški uspeh, ki jim omogoča kontrolo nad edino cesto, ki je speljana iz južnovzhodne Albanije v Epir v smeri proti Florini. S tem se je položaj za Grke na tem sektorju fronte, na katerem so pričeli Italijani izvajati že zelo močan pritisk, spet popravil in utrdil.

Kolikor je bilo mogoče izvedeti, je včeraj neki evzonski polk nenadno prešel v napad in v borbi na nož zavzel vrh Pisoderi, s katerega je mogoče obvladati vse operacije na področju severno od Korče ter kontrolirati cesto iz Korče proti Florini. Vest o tem uspehu je vzbudila v Grčiji veliko navdušenje.

Na jugozapadu so italijanske čete medtem prodrle do reke Kalamas in so včeraj zavzele ob njej neko vas na njenem južnem bregu, oddaljeno okrog 20 km od dosedanjih grško albanske meje. Prodiranje ob obali pa je bilo znatno zadržano od grških vojnih ladij, ki so včeraj poldružno močno obstreljevale italijanske postojanke okrog Konispolia in dalje proti jugu. Pri tej akciji sta angažirana dva rušilca, ki sta se pojavila v Krfskem prelivu. Ves čas ju niso napadla ne italijanska letala ne kakšne vojne ladje.

V Epiru je Grkom v predzadnji noči uspelo odbiti prvi italijanski napad, ki se ga je udeležilo več motoriziranih oddelkov. Pri tem je bilo okrog 100 Italijanov ujetih in v grške roke je prišlo nekaj orožja in streliva.

Posebno živahne akcije pa so se razvijale včeraj v zraku. Grška letala so z bombami in streljivom napadla koncentracije italijanskih čet vzhodno od Korče. Ob tej priliki je prišlo tudi do letalskih spopadov, v katerih je bilo eno italijansko letalo sestreljeno, a kakor kaže, še neko drugo. Včeraj popoldne so grška letala napadla Korčo samo. Po grških vesteh so

sihih vojnih ladij, ki so včeraj poldružno močno obstreljevale italijanske postojanke okrog Konispolia in dalje proti jugu. Pri tej akciji sta angažirana dva rušilca, ki sta se pojavila v Krfskem prelivu. Ves čas ju niso napadla ne italijanska letala ne kakšne vojne ladje.

V Epiru je Grkom v predzadnji noči uspelo odbiti prvi italijanski napad, ki se ga je udeležilo več motoriziranih oddelkov. Pri tem je bilo okrog 100 Italijanov ujetih in v grške roke je prišlo nekaj orožja in streliva.

Posebno živahne akcije pa so se razvijale včeraj v zraku. Grška letala so z bombami in streljivom napadla koncentracije italijanskih čet vzhodno od Korče. Ob tej priliki je prišlo tudi do letalskih spopadov, v katerih je bilo eno italijansko letalo sestreljeno, a kakor kaže, še neko drugo. Včeraj popoldne so grška letala napadla Korčo samo. Po grških vesteh so

Važna posvetovanja v Turčiji

Med predsednikom turške republike, šefom angleškega generalnega štaba in turškimi generali — Turški tisk odobrava včerajšnje izjave državnega predsednika

Carigrad, 2. nov. br. (UP). Predsednik Ismet Inenü je imel včeraj popoldne daljši razgovor s šefom generalnega štaba angleške vojske na Srednjem vzhodu generalom Smithom. Razgovoru sta prisostvovala tudi angleški poslanik v Ankari Knatchbull Hughesen. Včeraj popoldne je general Smith z letalom odpotoval v Carigrad, kjer so ga sprejeli zastopniki štaba trakijske armade.

Še sredi je imel daljši razgovor s turškimi vodilnimi generali v Carigradu. Carigrad, 2. nov. br. (SDA). Ves turški tisk objavlja danes skoraj dobesedno govor predsednika Ismeta Inenüa, ki ga je imel ob včerajšnjem odprtju turške velike skupščine. Posebej pri tem naglašajo njegove ugotovitve o trdni zvezi Turčije in Velike Britanije, ki sedaj skupno proučujeta najnovejši razplet dogodkov na Balkanu in ukrepe, ki jih naj Turčija podvzame za lastno varnost.

Še sredi je imel daljši razgovor s turškimi vodilnimi generali v Carigradu.

Carigrad, 2. nov. br. (SDA). Ves turški tisk objavlja danes skoraj dobesedno govor predsednika Ismeta Inenüa, ki ga je imel ob včerajšnjem odprtju turške velike skupščine. Posebej pri tem naglašajo njegove ugotovitve o trdni zvezi Turčije in Velike Britanije, ki sedaj skupno proučujeta najnovejši razplet dogodkov na Balkanu in ukrepe, ki jih naj Turčija podvzame za lastno varnost.

Roosevelt in Hull sta govorila

V Ameriki morata vladati svoboda in zakonitost — Vedno večja ameriška pomoč Angliji

New York, 2. nov. s. (Ass. Press). Predsednik Roosevelt je imel sredi v Brooklynu volilni govor, v katerem je izjavil med drugim: Borim se enako za pravice bogatih in revnih, močnih in slabih. Borim se proti vladi, ki bi imel aspecialne privilegije.

Roosevelt se je nadalje izrazil proti vsem tujim sistemom v ameriškem življenju in je ponovno izpovedal svojo vero v demokratski sistem. Dejal je, da je pobornik svobodne Amerike, v kateri naj bi imel vsakdo enako pravico do svobode in zakonitosti.

Na istem zborovanju je govoril tudi zunanji minister Hull, ki je odločno zagovarjal Rooseveltovo zunanjo politiko. Dejal je, da je Roosevelt daleč od misli, da bi zapletel Zedinjene države v vojno, temveč nasprotno hoče, da bi bila Amerika tako močna, da bi lahko preprečila vojno.

Hull je dejal, da so nekatere evropske države, ki imajo kolonije v Ameriki, sprejemale svoje gospodarje. Če bi njihovi osvajačji hoteli izvajati sedaj jurisdikcijo tudi nad kolonijami v Ameriki, bi bila nevarnost za Ameriko očividna. Tega se je treba zavedati.

Washington, 2. nov. br. (U. P.). Sredi je bilo objavljeno, da Zedinjene države dejansko dobavljajo angleškemu imperiju že po 1000 letal na mesec. 500 jih gre v Anglijo. Med drugimi prejema Anglija tudi že lovska letala tipa »Bell Ala Cobra«, ki razvijajo brzino po 800 km na uro. V kratkem času bodo odpelana v Anglijo tudi prva velika letala z akcijskim radijem po 5000 km na tovorom po 2000 kg.

Listi z zadoščenjem beležijo njegovo izjavo, da so se odnosi z Rusijo spet normalizirali in da se prav sedaj, v trenutku zapletljavej na Balkanu, razvijajo v duhu pozitivnega medsebojnega zaupanja. Splošno odobravanje je končno izvalo poudarek predsednika, da hoče Turčija za vsako ceno ohraniti svojo politično neodvisnost in teritorialno integralnost. Listi tolačilno njegovo izjavo, da je turški narod absolutno edin in pripravljen odločno braniti svojo državo in svojo svobodo, kot odgovor na grožnje in pritisk, ki so se v zadnjem času pojavili z očitnim namenom, da bi Turčijo nevtralizirali.

Vsi listi naglašajo, da bi sleherna akcija Bolgarije proti Grčiji izzvala najresnejši odpor v Turčiji in da bi Turčija tedaj ne oklevala zgrabiti za orožje. Tudi grško področje spada v območje v katerem se Turčija v danih primerih smatra ogroženo.

Letalske operacije v Afriki

Kairo, 2. nov. s. (Reuter). Središnji komunikacije poveljstva angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja:

Angleški bombniki so napadli letališča v Menastiru in Gambatu v Libiji. Bombe so zadale med letala na letališčih. Napadeno je bilo tudi pristanišče v Tobruku. V Abesiniji so angleški bombniki napadli italijanski motorizirani oddelki ob jezeru Tana. Bombardiranih je bilo tudi več točk na železniški progi iz Džibutija v Adis Abebo, nadalje štiri italijanske postojanke v Eritreji.

Italijanska letala so izvedla prvi večji bombni napad na Marso Matruh v Egiptu, kjer je glavna obrambna postojanka angleške vojske. V napadu je sodelovalo večje število bombnikov tipa Savoia, spremljala pa jih je 12 lovskih letal. Angleška lovska letala so intervenirala ter so bili v letalski bitki nad Marso Matruhom sestreljeni štiri italijanski bombniki in štiri lovska letala. Štiri nadaljnja letala so bila poškodovana. Na angleški strani je bilo sestreljeno eno lovsko letalo. Drugo angleško letalo se ni vrnilo v svoje oporišče. Dva nadaljnja angleška letala sta trčila v zraku in se zrušila. Ob pilota sta se rešila.

Italijanska letala so prvič bombardirala tudi otok Perim v prelivu Bab el Mandeb. Povzročene je bilo nekaj škode.

Trgovinski odnosi med Italijo in Švedsko

Stockholm, 2. nov. br. (Stefani). Trgovski odnosi med Švedsko in Italijo se ugodno razvijajo. Celokupna vrednost trgovinskega prometa med obema državama je znašala v letu 1935 36 milijonov, lani 84 milijonov švedskih kron. Vsi znaki kažejo, da se je trgovinski promet letos še povečal.

Švedsko obrambno posojilo
Stockholm, 2. nov. br. (STB). Včeraj se je zaključilo vpisovanje švedskega obrambnega posojila. Skupno so sodelovali dosegli nad 700 milijonov švedskih kron.

Nova minska polja ob Kanalu

London, 2. nov. br. (Reuter). Admiralteta je sredi objavila, da so angleške vojne ladje in hidroplani včeraj in v predzadnji noči položili nova minska polja vzdolž sovražne obale. Nova minska polja segajo vse od Biskajskega zaliva, vzdolž francoske obale, ki je pod nemško oblastjo, do severnega konca Rokavskega preliva. Z novimi minskimi polji so bila izpopolnjena že prej položena minska polja pred Nizozemsko in dansko obalo, v Kategatu in Skageraku ob norveški obali ter deloma celo na Vzhodnem morju. Vsa ta minska polja, pravi komunikacije, se od časa do časa obnavljajo in izpopolnjujejo.

Bombardiranje nemških transportnih ladij

London, 2. nov. br. (Reuter). Kakor je bilo službeno objavljeno, so angleška letala obalnega poveljstva prednočnim ob norveški obali bombardirala nemške transportne ladje. Neki 3000 tonski parnik, ki je bil težko natovoren, je bil zadet. Neko z bombami opremljeno izvidniško letalo je napadlo nemško protiletalsko ladjo.

Napad na Berlin

Po ameriških poročilih je imel letalski napad v pretekli noči na nemško prestolnico zelo velik obseg

Berlin, 2. nov. i. (DNB). Angleška letala so danes ponoči priletela nad Nemčijo in so hotela prodreti do prestolnice, a že pred Berlinom jih je razgnalo protiletalsko topništvo. Le nekaterim letalom se je posrečilo, da so prodrla nad osterje Berlina. Letala so iz velike višine metala zažigalne in eksplozivne bombe, ki so porušile en predor za pešce. Več oseb, ki so iskale zavetišča, je bilo ubitih. Na raznih poslopjih so nastali požari na podstrešjih, ki so bili pa razmeroma hitro pogaseni. Večji ogenj je nastal, ko je zažigalna bomba padla na parno žago, kjer se je ogenj zaradi nakopičenega materiala hitro razširil, a tudi tu se je gasilec posrečilo, da so ga omejili. Ena bomba je padla in prebila streho bolnice Virchow, ki je bila zdaj že drugič bombardirana od Angležev. Škoda pa ni bila velika. V splošnem bombni napad angleških letal ni povzročil velike škode. London, 2. nov. a. (Reuter). Letalsko

ministrstvo javlja: Preteklo noč so angleški bombniki izvedli močan napad na Berlin. V srednji in zapadni Nemčiji so bile napadene važne naprave tekočega goriva. New York, 2. nov. a. (Ass. Press). Po ameriških informacijah je Berlina je imel angleški letalski napad na nemško prestolnico zelo velik obseg. Napad se je pričel že zgodaj zvečer, preje nego običajno. Gledališča so bila še napolnjena in je nastalo med občinstvom precejšnje razburjenje. Vse predstave so bile takoj prekinjene. Protiletalsko topništvo je pričelo streljati v raznih delih mesta, tudi v centru. V akciji je bilo mnogo žarometov. Angleška letala so vrgla izredno mnogo raket na padalih, tako da je bilo nebo razsvetljeno, kakor v mesečini. Ameriško poročilo pravi, da so bombe povzročile dva večja požara. Zadržite je bil znak, da je letalski napad minil, dan šele davi ob 6 zjutraj.

Tudi Angliji ni bilo prizanešeno

Nemški bombniki so v velikem številu obiskali London in druge angleške pokrajine

London, 2. nov. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutranjem komunicanju: Sovražni letalski napadi na Anglijo so imeli preteklo noč v prvem delu noči večji obseg, nego v drugih nočeh v zadnjem času, niso pa posebno siloviti. Okrog polnoči so napadi skoro prenehali. Proti jutru je bil izveden nov kratak napad na London. Razen na London so metala nemška letala ponoči bombe tudi na vzhodno škotsko, srednjo Anglijo in okolice reke Mersey. oPvsod so napadi povzročili primeroma malo škode, vendar je bilo med prebivalstvom nekaj smrtnih žrtev. Pet nemških bombnikov je bilo sestreljenih. Včeraj je bilo po naknadnih podatkih nad Anglijo skupno sestreljenih 11 nemških letal. 7 angleških lovskih letal je iz-

gubljenih, vendar sta dva pilota rešena. London, 2. nov. s. (Reuter). Nemški letalski napadi na Anglijo so imeli preteklo noč večji obseg, nego v zadnjih tednih. Napad se je pričel v Londonu preje nego običajno in sodelovalo je nenavadno veliko število letal. Protiletalsko topništvo je dajalo po vsem Londonu siloviti zaporni ogenj. Nemška letala so vrgla izredno mnogo raket na padalih, tako da je bilo nebo razsvetljeno skoro kakor podnevi. Tudi iz drugih delov Anglije poročajo o nenavadno močnih letalskih napadih tekom noči. Pet nemških bombnikov je bilo sestreljenih že do polnoči, in sicer eden nad Yorkshireom, eden nad Essexom, eden nad Sussexom, dva pa nad ustjem Temze.

Angleški bombniki nad Napolijem

V noči od četrtega na petek so priletela angleška letala z neznanega oporišča — Tu so bombardirala vojaške objekte v Napoliju

London, 2. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je sredi objavilo nekaj poročil angleških pilotov, ki so vodili angleške bombnike pri napadu na Napolij v noči od četrtega na petek. Poročila povedo samo, da so se letala približala Napoliju s severne smeri, ne povedo pa, s katerih oporišč so bili izvedeni napadi. Tako se vidi ni znano, če so priletela angleška letala iz Anglije, Egipta, z Malte ali z novih oporišč v Grčiji. Piloti poročajo, da jim je za orientacijo služil žar Vezuva. Napad na Napolij je bil izveden v treh skupinah in je trajal skupno tri četrt ure. Prva skupina letal je napadla bencinske rafinerije v južnih predmestjih. Ogenj protiletalskega topništva po poročilih pilotov ni bil posebno močan. Druga skupina, ki je prišla nekoliko pozneje, je bombardirala glavni kolodvor in železniška križišča. Nekaj letal iz te skupine je preletelo mesto v višini 700 m. Tretja skupina je napadla baterije proti-

letalskega topništva in žaromete. Ena izmed baterij je ob napadu prenehala streljati.

Angleška letala nad švic

Bern, 2. nov. br. (SDA). Generalni štab švicarske vojske je davi objavil komunicke, v katerem pravi, da je manjše število tujih letal v noči od četrtega na petek napadla švicarsko ozemlje in prekršilo njegovo nevtiralnost. Švicarska stražna služba je ugotovila, da so letala priletela preko Jure v deželo in jo zapustila v smeri proti jugu. Zaradi neugodnega vremena intervencija švicarskih lovskih letal in protiletalskega topništva ni bila mogoča. Dobro uro pozneje so očito ista letala spet preletela švic v smeri od juga proti severozapadu. Švicarski listi dostavljajo, da so bila to očito angleška letala, ki so v pretekli noči spet bombardirala kraje v severni Italiji.

Nemški napadi na angleške konvoje

Nemško in angleško poročilo o letalskih napadih na Temzi in v Kanalu

Berlin, 2. nov. i. (DNB). Angleško brodogradništvo je hotelo včeraj izkoristiti slabo vreme in tako so skozi Rokavski preliv pluli trije konvoji, ki so jih napadla nemška letala. Nemški bombniki, ki so se v strmo-glavem poletu spustili nad konvoje, so ladje razpršili in potopili. V prvem konvoju je bilo potopljenih 13 ladij s skupno tonazlo 47.000 ton, v drugem konvoju pa je bilo poškodovanih 9 ladij, s skupno tonazlo 35.000 ton. Napad je bil izveden prav v trenutku, ko so hotele ladje že priti do iztovarjanja blaga. Pri tem napadu se je posebno odlikovala posadka nekega Messerschmitta 111, ki je v bližini Great Jamaica napadla angleško križarko in jo zadel z bombami ter tri tovarne ladje, ki so plule v spremstvu 20 rušilcev. London, 2. nov. s. (Reuter). V letalskih bitkah nad Anglijo je bilo po podatkih letalskega ministrstva včeraj sestreljenih 9

nemških letal. 6 angleških lovskih letal je bilo sestreljenih, vendar sta dva pilota rešena.

Nemški letalski napadi so se včeraj koncentrirali predvsem na konvoje angleških ladij. Strmoglavci tipa Junkers 87 so napadli večji ladijski konvoj na Temzi. Angleška lovka letala pa so takoj intervencirala, tako da napad ni povzročil škode. Vse bombe so padle v vodo. V letalski bitki z angleškimi lovci sta bila ob tej priliki sestreljena dva strmoglavca, poleg tega pa trije spremnjači lovski aparati tipa Messerschmitt. 19 nemških strmoglavcev je napadlo drug angleški konvoj v Kanalu. Vrhulni je bilo 50 bomb, kolikor je znano, pa ni bila nobena angleška ladja zadeta. Čez nekaj časa so nemška letala napad ponovila, vendar so stopili v akcijo angleški Spitfirei, ki so napad odbili.

Laval spet v Vichyju

Bivši francoski zunanji minister Bonnet trdi, da je do podpisa dokončnega miru z Nemčijo še zelo daleč

Vichy, 2. nov. s. (Ass. Press). Podpredsednik francoske vlade Laval se je sredi vrniti iz Pariza v Vichy. Zvečer se je vršila nato seja francoske vlade. Kakor pravi uradno francosko poročilo, je podal Laval na seji podrobno poročilo o svojih razgovorih z nemškimi predstavniki v Parizu. Francoska vlada je njegovo poročilo soglasno odobrila.

»Associated Press« izve, da se zaenkrat nanašajo nemško francoski razgovori samo na gospodarska vprašanja. Teritorialne koncesije po teh informacijah niso na dnevnem redu.

Bern, 2. nov. s. (Ass. Press). Po poročilih švicarskih listov zaenkrat še ni pričakovati, da bi prišlo do skorajšnje sklenitve miru med Nemčijo in Italijo na eni ter Francijo na drugi strani. Nekateri informacije pravijo, da je sicer Laval popuščal v dosežanih pogajanjih do skrajnih mej, da pa je baje Italija vztrajala na svojih teritorialnih zahtevah v polnem obsegu.

Vichy, 2. nov. s. (Ass. Press). Bivši francoski zunanji minister Bonnet je podal v francoskih listih izjavo o nemško francoskih pogajanjih. Bonnet pravi, da zaenkrat ni pričakovati takojšnje sklenitve miru med Nemčijo in Francijo. Mir, ki ga morata Nemčija in Francija podpisati, izjavlja Bonnet dalje, mora biti mir sodelovanja, ne pa diktat smagovalca nad premaganecem. Po Bonnetovem mnenju je trenutek, ko bo mogoče podpisati dokončan

Vrtnarski tečaj za lastnike malih vrtov

Ljubljana, 2. novembra. V spoznanju, da treba v današnjih idneva v dan težjih prehranjevalnih prilikah v obsem interesu koristno obdelavati vsak kosček plodne zemlje in da treba intenzivirati zemljiško produkcijo do največje mere, je sklenila Sadjarska in vrtnarska podružnica Ljubljana l. da poveže svoja tedenska predavanja, ki jih prireja vsako zimo, letos v sistem tako, da bodo v svoji celoti tvorila nekaj vrtnarskega tečaja za lastnike malih vrtov, ki naj sicer zgoščeno, vendar izpopolnjeno poudarjenem vse, kar mora o zelenjadarstvu, sadjarstvu in cvetličarstvu vedeti in znati vsak, ki hoče koristno in uspešno obdelovati svoj čprav majhen vrt. Zato bodo predvali strokovnjaki iz prakse za prakso ter bodo popajnevali prednašano snov s slikami, navrnim materialom, preparati in drugimi

učnimi pripomočki. Sodelovali bodo nadzornik Josip Strekelj, kmet, svetnik inž. Ciril Jeglič, sadjarski nadzornik Franc Kofol, mestni kmet, ref. inž. Jože Levstik, ravnatelj mestnih vrtov Josip Lap, fitopatolog Kmetijske poskuse in kontrole postaje inž. Franjo Janežič, mestni vrt. asistent Franc Pirnat, upravnik drevesne Kmetijske družbe Janez Brece in jnik in predsednik podružničnega vrtnarskega odseka Jože Kregar.

Predavanja bodo tudi letos v kemijski dvorani l. drž. realne gimn. (realke) v Vevovi ulici, toda ob torkih (ne več ob sredah), točno ob 19. (sedmi) uri zvečer. Vstopnine ni.

Prvo predavanje bo v torek 5. novembra, in sicer bo predaval inž. Jože Levstik o pripravi zemljišča za majhen vrt, o rigojanju in zboljanju zemlje o grojstvu in kolobarenju in o potrebnem orodju. K obisku so vključeni člani vseh ljubljanskih podružnic in gostje.

Anton Dermota v »Onjeginu«

Čajkovskega popularna opera je z dunajskim gostom opero skoro napolnila

Ljubljana, 2. novembra. Kadar pride k nam gostovat, smo ga vedeli. Sicer smo ga že slišali v partiji Lenškega, vendar nas je zanimal z novimi dokazi, kako lepo se je razvil v glasovni izdatnosti in svoji igri. Njegov lepi, izraziti fizični tenor se je polno uveljavil v prizorih prvega dejanja z Olgo, v dramatskem konfliktu z Onjeginom v tretji sliki in dosegljiv vrhunec lepote v predsmrtni ariji na bojišču.

Zopet ga je sprejela naša publika z velikim zadovoljstvom in mu izražala priznanje toplo in iskreno.

Izvestno razpoložena je bila Heybalova in je podajala partijo Tatjana pevski in igralski odlično. Posebno močan pevski uspeh je imel Lupaš kot knez Gremin in žel za svojo popularno arijo toliko nenehno aplavdiranje, da je je moral ponoviti.

Dobri sta Olga in Filipjevna. Spanova in Kogejeva, pa Larina Poličeva, nov ustrežljiv Zareckij Dolničar in prikupno osebnost je podal Sancin s Triquetom.

Naslovno partijo Evgenija Onjegina igra in poje Popov. Ah, pomlad je šla od nas:

vzela sta jo zima, mraz! Gospod Popov je pač storil vse kar se zmore, a Onjegina si pevski in tudi igralski ter pšebej še zunanje predstavljamo čisto drugačnega. Slišali in videli smo že več Onjeginov a Popov je prvi, ki mu daje obraz intriganta in gleda kakor don Pizarro, o sladkem, zamamnem petju pa je ma'lo sledu. Da neprestano pridigarjo krili z rokami, je močno zastarelo.

Zakaj bi Onjegina ne pe Ilanko? — Ali čemu se ne poskusi z Dolničarjem? Čas bi že bil, da se temu mlademu baritonu poveri večja in težja vloga. Tudi pevec rase z višjimi cilji. V Bratislavi so Franu Hvastji zaupali takoj konzule Sharplessa, in poskus se je obnesel tako dobro, da nastopi Hvastja kmalu že kot Scarpia in še kot Rigoletto!

Prepričan sem, da je v Ljubljani vse ti-sto mogoče, kar v Bratislavi: ako se potrudita s pevci kapelnik in režiser.

Predstavo je vodil Niko Stritof, žal, zelo nerazpoložen.

Fr. G.

Foersterjev superkvatrokord

Ljubljana, 2. novembra. V sredo zvečer nam je v mali Filharmonični dvorani zastopnik znane Foersterjeve tovarne klavirjev predložil njeno najnovejšo konstrukcijo. Gre za takozvani kvatrokord super, ki naj odpravi predvsem dvema nedostatkoma klavirske tehnike v sodobnem glasbenem življenju (če sta to vobče nedostatkata).

Prvi je v zvezi s stalno rastočim razmahom našega koncertnega udejstvovanja: glasbene dvorane rastejo v nedogled. Se nedavno smo imeli za koncerte zgrajene prostore, ki so obsegali do največ tisoč ali tisoč petsto oseb. Po svetovni vojni se je ta dimenzionalnost domala povsod izpremenila. Iz tal so vzrastle ogromna koncertna poslopja, večinoma z dva do tri tisoč poslušalcev, vrhu tega z mnogimi zavitiimi galerijami in raznovrstnimi zakotnimi stojišči. Klavirski umetnik se mora v takšnih okoliščinah mučiti, kako iz dose-danjih instrumentov spraviti tolikšne glasove, da prodre v celo dvorano in celo do zadnjega poslušalca. Klavirji so na ta način deloma ogroženi. Se večji postaja ta nedostatek pri izvedbi klavirskih umetnin z velikim sodobnim orkestrom, ki šteje ponavadi 60 pa tudi 80 in do 120 godbenikov. Klavir se v tem morju glasov pogosto porazgubi, umetnika čisto utone v pestri gmoti ostalega orkestra. Gre še vedno za to, kako ta nedostatek odstraniti.

Druga pomanjkljivost modernega klavirja se tiče le izredno tenkočutno ustrojenih ušes, ki vidijo tudi v najpopolnejši klavirski konstrukciji še vedno izvestne r-like v posameznih legah, tako zlasti med diskantom in basom. Tej okolnosti posvečajo kvalitetne tovarne širom sveta svojo največjo pozornost. Diskant ne sme zvneti leseno, basi pa ne tako orgelsko, da preglasujejo, zlasti po svojem kovinskem glasu kvalitete ostale registre.

Tvrdka Foerster je v svojem stremljenju po izpopolnitvi koncertnega klavirja prišla na izvirni domislek preurediti rezonančni pod svojega tega instrumenta, zlasti pa pomnožiti oz. razvtrstiti strune posameznih tonov tako, da bi vsa klavirura pridobila na prodornosti in enakomernosti. Tako je njen kvatrokord super napev v tonih od 1 do 13 enozborno (z eno struno), ton 14 ima dve struni (klavirne udar obe struni), od 15 do 22 so toni trizborni (tri strune), in od 23 do 88 tona pa štiri-zborni (novost).

Poizkus v mali Filharmonični dvorani se ni docela obnesel. Predvsem je bila dvorana akustično neprimerna. Za klavir takšne konstrukcije je treba večje dvorane, pa tudi tam bi najbrže prve vrste poslušalcev močno trpele in ne bi moge imeti brez primerne razdalje tistega užitka, ki ga da moč in sočnost dosežanj klavirja visokokvalitetne konstrukcije. Klavir je vendar klavir in mu ne moremo odvzeti njegove mehke, sočne duse, ne da bi s pomnožitvijo tonskega volumena obenem izpremenili instrument v docela novo glasbilo. Po mojem bo treba vprašanje prenosa klavirja v oddaljene kote velikih koncertnih dvoran vendarle rešiti drugače, morda mehanično ali električnim potom z zvočniki, tako da bo klavir ostal to, kar je in da mu njegovega tonskega obraza ne bomo skvarili. Kajpak, to je le subjektivno mnenje podpisane poročevalca, ki ga neče uveljavljati kot dognanega, ker je treba te reči še temeljito psihološko in fizikalno proučiti. Predno bodo dokončno pribite.

Prof. Weiss se za ta svoj namen, mir med Francijo in Nemčijo še zelo daleč.

Vichy, 2. nov. br. (SDA). Začasni predjudni francoske banke francoski državi, ki grede na račun vzdrževanja nemške vojske na francoskem ozemlju, so bili včeraj povišani od 50 na 65 milijonov frankov.

Snodi je francoska vlada na daljši seji sklenila ustanoviti novo državno policijo. Tudi položaj prefektov in njihove kompetence bodo reformirali.

kuhali zase večerjo, je tudi Tone običajno pristavil svojo. Predmetnega večera na čuvaj ni kurlil, na tudi Tonetu ni dovolil kurliti. Koliko so bile dotične deske vredne, pa čuvaj ni mogel povedati.

Tone je tožbo izgubil. Razlogi: Na podlagi čuvajevega pričevanja je sodišče ugovilo, da Tone vobče ni imel pravice vzeti mojstrovega lesa. Še manj pa rezati je porabne deske. Ker pa je Tone kljub temu vzel toženčev les in rezal njegove deske, je s tem zagrešil dejanje, v katerem je videti nezvestoba napram mojstru, seprav je vrednost lesa malenkostna. Zbog nezvestobe pa je smel mojster Toneta od-pustiti iz službe brez odpovedi tekoma-nega tedna od dne, ko je zanj uvel, in to je tudi storil. V takem primeru pa službojemalec nima pravice do mezde za odpovedni rok.

Beločnica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 2. novembra: Verne duše JUTRI: Nedelja, 3. novembra: Hubert

DANASNJE PRIREDITVE
KINO MATICA: Suez
KINO SLOGA: Razsvetena roža
KINO UNION: Angel ljubezni
KINO SISKKA: Poročnik indijske brigade
KINO MOSTE: Towerski krvnik in Cl-ganček
RAZSTAVA KLUBA NEODVISNIH V JAKOPIČEVEM PAVILJONU odprta od 9. do 18.

PRIREDITVE V NEDELJO
KINEMATOGRAFI NESPREMENJENO
BANOVINSKO DRUŠTVO DRŽAVNIH IN SAMOUPRAVNIH UPOKOJEN-CEV občni zbor ob 8.30 v frančiškanski dvorani
VODSTVO PO RAZSTAVI KLUBA NEODVISNIH ob 11 odpr. Vodi prof. Stane Kregar

DEŽURNE LEKARNE
DANES IN JUTRI: dr. Kmet, Tyrševa ce-sta 41, Trnkoczy ded. Mestni trg 4
MESTNO DEŽURNO ZDRAV. SLUŽBO bo opravljala od sobote ob 8. zvečer do ponedeljka ob 8. zjutraj mestni višji zdravnik dr. Marjan Ahtin, Koryt-kova ulica 18, telefon št. 36-24.

Ozpod sita

Lepota je večna in neumnost je njena časovna sestra. Vedno lepa je tudi tista ruska o muhi in volu, ki jo že poznate. Večno lepa je in resnična.

Mužik je ves dan oral, zvečer se je vračal z utrujenima voličema na dom Enemu volu je sedela na rogu muha. Sedla mu je bila na rog med oranjem na polju in lepo udobno se je približala na njem zvečer do staja. Tam je pa sedela na zidu druga muha. In ko je mužik prignol voliča v stajo, je vprašala ona druga na zidu tisto muho na voličevem rogu:

— No, kaj ste pa delali?
— Orali smo, — se je odrezala muha na voličevem rogu.
In kaj mislite, kaj je storil vol? Nič. Oral je naprej.

Iz Krškega

— Važno predavanje. V nedeljo dopoldne ob 10. bo v Sokolskem domu v Krškem važno predavanje o naših železnica in še zlasti glede na dravsko banovino ter o zve-zah Spodnjega Posavja v ostalimi našimi krajih. Predaval bo svetnik drž. železnice g. inž. Stanislav Roglič pod okriljem Udu-ruženja jugoslovanskih narodnih železnice-jev in brodarjev Videm-Krško. Ker je to predavanje že samo po sebi zelo zanimivo, posebej pa, ker se bo predavatelj dotaknil tudi slabih zvez, ki jih ima Spodnje Po-savje kljub temu, da leži ob glavni promet-ni zvezi, vabimo vse, da se udeleže preda-vanja, ki je vstopnine prosto.

— Velika škoda po snegu. Prvi smeg, ki je kar tri dni padal ter po okoliških hribih zapadel do 15 cm na debelo, je napravil veliko škodo med drevjem, posebno sad-nim. Precejšnja škoda pa trpe tudi kmetje, ki imajo še doberšen del pridelkov na nj-vah, tako repo, zelje, peso, korenje itd. Sedaj pa je pritisnil še mraz, ter je v četrtek zvečer že začelo zmrzovati. Upamo, da nam bodo prihodnji dnevi prinesli top-lejše vreme, da bo škoda vsaj deloma po-pravljena.

— Mezde je zvišala. Te dni je tovarna celuloza na Vidmu ob Savi zvišala svojemu delavstvu mezde, primerno današnji dra-ginji. Delavci bodo dobili povisek že za zadnjih 14 dni. Sklep Bonačeve tovarne toplo pozdravljamo, posebno ker je trdka zvišala mezde brez vsakega posredovanja. To podjetje lahko služi drugim za zgled.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Sobota, 2. novembra: Kovarstvo in ljubezen. Red A
Nedelja, 3. novembra: ob 15. uri: Skrivalec. Izven. Znižane cene od 20 dn navzdol. Ob 20. uri: Revizor. Izven. Znižane cene od 20 dn navzdol
Ponedeljek, 4. novembra: zaprto
Torek, 5. novembra: Skrivalec. Red torek

OPERA

Sobota, 2. novembra: Jenufa. Red B. Go-stovanje Elize Karlovčeve in Josipa Go-stiča
Nedelja, 3. novembra: ob 15. uri: Grof Luksemburški. Izven. Znižane cene od 30 dn navzdol. Ob 20. uri: Baletna pri-reditev. Izven. Globoko znižane cene od 24 dn navzdol
Ponedeljek, 4. novembra: Figarova svatba. Red A
Torek, 5. novembra: zaprto

Elza Karlovčeva in Josip Gostič bosta gostovala drevi v Janačkovi operi »Jenu-fa«, v kateri bo pela naslovno partijo Hey-balova, njenega partnerja pa Martec. Delo, v katerem se je poslužil komponist tudi deloma moravskih narodnih motivov, ima za osnovo ljubzensko zgodbo pastorka Jenufe. Nadalje bodo peli: Spanova, Janiko, Zupan, Poličeva. Ivančičeva, Barbičeva in Jeromova. Predstava bo za abonente re-da B.

NA ZDRAVJE PIJE

— Našel sem prijatelja v krčmi pijanega kakor čep.
— Čuj, sem mu dejal, saj ti je vendar zdravnik prepovedal piti alkoholne pijače, ti pa pijes tu kakor goba.
— Saj pijem na svoje zdravje, mi je od-govoril.

PREMIERA najlepšega in najrazkošnejšega filma
edinstveno simpatične DEANNE DURBIN

Angel ljubezni

(3 SMART GIRLS GROW UP)

Deanna Durbin kot elegantna mlada dama, ki sama
doživlja čare prve ljubezni, urejuje tudi zaljubljena
srca svojih sestra

Poje: »Poslednjo rožo« iz opere »Marta« od Flotowa;
»Poziv na ples« od Webra;
»Capineros«, »Because« itd.

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri v nedeljo
ob 10.30 matineja po znižanih cenah, ob 15., 17., 19. in 21.

KINO UNION — Tel. 22-21

Nepregledne množice na pokopališču

Promet na našem pokopališču o Vseh svetih vsako leto večji — Ljubljanci so
dostojno praznovali praznik mrtvih

Ljubljana, 2. novembra

Ko smo nedavno dobili prvi sneg, je ka-
zalo, da bo zaradi vremenskih nepravil-
nosti tudi leto na pokopališčih. Zato je bil
včeraj vsak — ki ni bil na pokopališču že
prejšnje dni — prijetno presenečen, ker
so bili skoraj vsi grobovi zelo skrbno ure-
jeni ter okrašeni. Vreme je bilo včeraj
prizanesljivo, da so se lahko na pokopali-
ščih zgrinile največje množice ljudi. Naj-
večji promet je bil na našem centralnem
pokopališču, pri Sv. Križu, Velika Ljub-
ljana ima zdaj več pokopališč, a pri Sv.
Križu se zbirajo večje množice kakor na
vseh drugih pokopališčih skupaj. To je že
pravo mesto mrtvih, od leta do leta večje
in vsako leto o vseh svetih je tudi na
njem živahnejši promet, ki povzroča že
resne prometne probleme. Promet je bil
živahen že prejšnje dni, najživahnejši je
pa bil seveda včeraj.

Dopolodne je tramvaj zmagoval naval
množic, kmalu popoldne se je pa izkazalo,
da tramvajski vozovni park še ni popoln
in da se mnogi ljudje še niso mogli poslu-
žiti cestne železnice. Zdi se, da je bil le-
to še tem večji naval na tramvaj, ker
niso vozili avtobusi.

K Sv. Križu so se pomikale v strnjenih
vrstah nepregledne trume ljudi po vseh
cestah tudi še pozno popoldne. Čeprav je
tramvaj prejel rekordno število potni-
kov, so bili vendar pešci v večini. Haja
je bila letos nekoliko ojačana, ker so
bile poti suhe in ker se ljudem ni bilo
treba bati na cestah tako številnih avto-
mobilov kakor prejšnja leta. Zdi se, da
je bilo že letos tudi manj kolonijev.

Zet od 14.30. torej dobre pol ure pred
začetkom slovesnosti so se že prelivala na
vseh poteh pokopališča goste množice lju-
di. Večina grobov je bila že okrašena, če-
prav so ljudje še popoldne prinašali cvet-
je. Vendar se je marsikomu zdelo, da so
bili letos grobovi okrašeni mnogo bolj
skromno kakor prejšnja leta. Zelo redki so
bili dragi veneci, najbrž zato, ker letos ni
bilo uvoženega toliko cvetja iz južnih
krajev. Preostalih venecv vsesvetne ak-
cije je bilo precej, vendar ne toliko kakr-
bi človek pričakoval. Letos so sv. sv. m-
no gozdarje, kar se je nekoliko poznalo tudi
na pokopališču, vendar se zdi, da so ljudje
mnogo bolj varčevali pri cvetju kakor pri
svetih.

Na gomilah naših zaslužnih mož smo
opazili tudi letos venec Preproda, tu in
tam na tudi šopke dišavnih nekaterih sol-
skih zavodov. Trume ljudi so se ustavljale
pri velikem križu ter ob njegovem vzno-
žju prizgale sveče in požale krizantem-
ne. Zrinjanje množic pri vojaški gr-
bnici je pa bilo pravo romanje; celi kupi
krizantem so bili položeni ob stonišču in
prizganih je bilo nešteto sveč. Množice so
se ves čas, dokler prostora niso zaprli za-
radi slovesnosti, v nepretrganih vrstah po-
mikale po stopnicah na severni strani na
galerijo kostnice, iz tega tihzane svetil-
ke, kjer so bile na lestenicah prižgane luči, ni
pa bilo nobenih okrasitev — so na odra-
jale po stopnicah na južni strani. Na stop-
nicah pred spomenikom »Janeza« je bil
položen prekrasen venec, ki so ga poklo-
nile skupne organizacije naših bojvni-
kov, dobrovoljcev, rezervnih oficirjev in
voinih invalidov. Tu je bil položen tudi
velik venec komandanta divizije. V kost-
nici na galeriji ob nišah koroških borcev
je bil položen venec Legije koroških bor-
cev.

Ob 15. so se zgrinile velike množice lju-
di pod velikim križem. Redarji, ki pre-
hoda niso mogli zapreti zaradi velikega
prometa, so imeli mnogo dela, vendar je
treba priznati, da so bili ljudje discipli-
nirani. Molitve duhovščine so se začele z
malo zamudo. Pevci, člani združenih mo-
ških pevskih zborov Hubadove pevске žu-
pe so prvotno nameravali zapeti tri žalo-
stinke; časa je pa bilo malo, ker so morali
hiteti k slovesnosti ob vojaški kostnici,
zato so zapeli (pevovodja M. Premič) je
Jelenovo »Usliši nas, Gospod« in Prelov-
čevo »Poljana tožje«.

Slovesnost ob vojaški kostnici je bila
letos še posebno lepa. Organizirala jo je
Zveza bojnikov. Udeležba zastopnikov
organizacij in oblasti je bila lepa, posebno
je pa slovesnost še povzdignila številnej-
ša častna četa, ki je prispela letos prvič
na vojaške grobove s polkovno zastavo.
Med številnimi zastopniki, ki so se zbrali
ob stopnicah kostnice je bil tudi zastop-
nik vojaške oblasti general F. Janež. Bana
je zastopal nač. Hubad mestnega župana
mestni svetnik Lukež. Zvezo bojnikov
je zastopala korporativno uprava s pred-
sednikom Ratejem na čelu. Številno za-
stopstvo je poslalo tudi: Združenje vojnih
dobrovoljcev na čelu s prof. E. Turkom,
prof. Jerasom in drugimi, dalje rezervni
oficirji (Janušič Horn in Gregorič), Udru-
ženje vojnih invalidov (M. Stefe, Mlekuž),
Legija koroških borcev in združeni orga-
nizaciji Koroški in Maistrovi borci. Častno
je bilo zastopano tudi Združenje rezerv-
nih podoficirjev.

Ob kostnici so se zbrale izredno številne
množice, ki so na lahko vse sledile sloves-
nosti, ker so bili instalirani zvočniki.

Ko je prišel h kostnici s svojim sprem-

stvom škof dr. G. Rožman je vojaška god-
ba zaigrala v uvod slovesnosti žalostinko.
Množice so med tem obmolknile po ob-
širnem pokopališču ter so zbrano poslu-
šale. Cim so utihnili žalni akordi, so
pevci zapeli »Vigred se povrne«, pesem,
ki vedno seže tako globoko v srce. Potem
je pristopil k spomeniku na stopnicah škof
dr. G. Rožman in spregovoril o minljivo-
sti vsega posvetnega naglašujoč, da smo
v grobovih vsi enaki, naj si nas ločijo v
življenju še takšne razlike. Govoril je
tudi, kako nesmiselno propadajo zopet
človeška življenja v novi vojni ter kako
nesrečno si človeštvo ureja življenje.

Po govornikovih besedah se je oglasila iz
zvočnikov molitev. Potem je za trenutek
zavladala tišina in po kratkih povejih za-
gremela salva v počastitev mrtvih bojv-
nikov. Zadišalo je po smodniku in kakor
v podkrepitev razpoloženja, ki se je budilo
med navzočnimi živimi bojovníki je zad-
nela ena najlepših slovenkih nesmi tako
čudovito preprosta, a vedno pretresljiva —

»Oj, Doberdob...« — Slovesnost je kon-
čala vojaška godba s turbobno žalostinko.
Začelo se je mračiti in pokopališče se
je naglo praznilo. Na tramvajskem posta-
lišču se je kmalu pokazalo, da nismo
več med mrtvimi: razvila se je nenavad-
na bitka za vstop v tramvajске prostore.
Celo dolgo uro so ljudje naskakovali
tramvaj in nekateri, ki ne znajo rabiti
komolcev, še deli časa, če se niso prei-
raje zaupali svojim nogam. Vendar je šlo
v glavnem vse po sreči, kar je v veliki
meri zaslug policije in tramvajskih usluž-
bencev.

Pred spomenikom blagopokojnega vite-
škega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v
Zvezdi je sročil zagorelo mnogo svečk, ki
so lepo razsvetljevale mogočen spomenik.
K vznožju spomenika so razne organiza-
cije, tako Preporodovci, Zveza Maistrovih
borcev in koroških borcev položili lepe
venec, a prav tako tudi mestna občina
venec s travki v belozelenih barvah na
podstavek za venec.

Stare pomanjkljivosti na pokopališču

Včeraj je bilo pri Sv. Križu okrog 50.000 ljudi
Največje pomanjkljivosti

Naše pokopališče slovi, da je vselej o
Vseh svetih zelo skrbno in lepo urejeno
ter da je spridevalo o globokem estetskem
čutu in srčni omiki naših ljudi. Prav zaradi
tega bi se ne smeli sprijazniti z nekateri-
mi grobimi pomanjkljivostmi, ki bi jih po-
kopališka uprava lahko odpravila. Zal, da
jo na to moramo se opozarjati.

Ni malenkost, če se na enem samem po-
kopališču na praznik mrtvih zbere več de-
setstotisoč ljudi. Računati smemo, da je bilo
včeraj pri Sv. Križu okrog 50.000 ljudi. Po-
popoldne so se valile skozi vhodna vrata ne-
presto več ur množice ljudi, ki so lahko
tako pri vratih naleteli na eno izmed zna-
čilnih pomanjkljivosti našega pokopališča:
tam so nakupični razni betonski izdelki,
ki jih menda prodaja pokopališka uprava.
Morda je potrebno iz propagandnih razlo-
gov, da se obiskovalec pokopališča takoj
zaleti vanje, iz prometnih in estetskih raz-
logov pa ne moremo zagovarjati tega skla-
dišča tik ob najživahnejši poti. Razen tega
je tam še vodnjak, menda edini na vsem
prostranem pokopališču. Ne moremo reči,
da je vodnjak nepotreben, saj bi jih bilo
treba še mnogo več in vsaj v spodnjem de-
lu pokopališča bi naj bil vsaj eden, da bi
ljudem ne bilo treba nositi vode za cvetje
po cel kilometru daleč. Toda tu je črpalka
vodnjaka sredi poti in daleč okrog se raz-
teka voda ter razmaka pot, da ljudje meša-
jo blato. Vodnjak najbrž nima odtoka. Po-
trebno bi bilo le, da bi naredili ob njem
ponikovalnico in zavevati bi bila zadovolji-
vo rešena. Kazalo bi pa tudi, da bi črpalko
postavili nekoliko bolj ob strani.

Kakor rečeno, na pokopališču bi bilo po-
trebno več vodnjakov, če že ni vodovoda.
Trdno smo prepričani, da b. pokopališka
uprava ne prišla na boben, če bi izdala ne-
kak svojih lepih dohodkov za take pre-
potrebne naprave.

Ni lahko govoriti v isti sapi o pokopali-
šču in stranišču, toda prisiljeni smo. Strani-
šče na našem pokopališču je velika sra-
mota, ki je pač ne more več nihče skri-
vati. Če govorimo, da je včeraj obiskalo
pokopališče okrog 10.000 ljudi, je treba ra-
čunati z živimi ljudmi. Ne le iz estetskih
razlogov, da bi ljudje ne bili prisiljeni po-

stavljati otrok za nagrobnike in da bi se
ne cedila nesnaga iz stranišča na pot, tem-
več tudi iz zdravstvenih je potrebno, da
končno že sezidajo primerno, dovolj veli-
ko, zdravstvenim in estetskim zahtevam
ustrezajoče stranišče.

Sedanje stranišče je ob poslopiju pokopa-
liške uprave nasproti cerkve. Za silo lahko
ustreza le ob navadnih dneh, ko ni na po-
kopališču razen redkih obiskovalcev in po-
kopaliških uslužbencev nikogar, nikakor pa
ne, ko je tam več ljudi. Včeraj so se daga-
jale zaradi tega zastarele in tesnega strani-
šča čudne reči in ni mogoče govoriti o
njih. Človek se samo čudi, da Ljubljanci
mimo trpe takšno javno sramoto, saj se
vendar prištevamo med kulturne ljudi. Ve-
deti bi morali, da so stranišča navadno
najzgovornejše spridevalo kulture; v na-
šem primeru skoraj ni manj kakor nagrob-
niki.

Naštevamo le največje pomanjkljivosti
našega pokopališča. Ne smemo vsekakor
opozoriti pokopališke uprave da so tudi
tisti kupi odpadkov, papirja, plevela in
slovesne tike ob grobovih in poteh
groba žalitev estetskega čuta. To se ponav-
lja leto za letom, da se kupijo ob poteh
in tu in tam celo na zapuščenih gomilah
kupi smeti, papirja in plevela. Ljudem ne
moremo zametiti, da kupijo nesnago, kjer
pač najdejo prostor, ne moremo pa odpu-
stiti pokopališki upravi, da ne postavi na
primernih prostorih košar ali kakršnih koli
primernih posod za odpadke. Takšne poso-
de za odpadke bi bile potrebne stalno na
pokopališču, posebno pa o Vseh svetih.

Da bi ne bil žaljen pietetni čut, je pre-
povedano stopati na grobove. Toda piet-
etni čut žal še marsikaj drugega. Kupi od-
padkov nedvomno tudi in še marsikaj, o
čemer niti ne upamo govoriti. Nikakor pa
bi se ne smelo dogajati kaj takega, kar
smo opazili včeraj sredi pokopališča pred
Krekovim spomenikom. Nekaj obiskoval-
ce so našli v spomeniku primerno ozadje,
da jih je priložnostni fotograf fotografiral.
Številni ljudje, ki so videli ta prizor, so se
ogorčeni vpraševali, ali se smejo semjski
običaji razširiti tudi na pokopališče.

Žalna spominska svečanost Sokola I na Taboru

Tudi letos se je Sokol I na Taboru od-
dolžil spominu svojih pokojnih bratov in
sester z žalno svečanostjo, ki je bila vče-
raj popoldne v veliki dvorani na Taboru.
Pročelje dvorane je bilo okraseno s črnimi
draperijami in zelenjem. V sredini
odra je bil krasen lovorjev venec ovit z
državno trobojnico in žalnim trakom, pod
njim pa je stal na visokem podstavku so-
kol, na obeh straneh pa sta bila napis-
a srebrnimi črkami »Svetlemu spominu po-
kojnih bratov in sester«.

Udeležba članstva je bila izredno lepa,
dokaz, da taborsko članstvo posveča vso
pozornost svojim bratom in sestram ter
svojcem, ki so med letom za vedno zapu-
stili skolske vrste. Žalno svečanost je ot-
vorila godba Sokola I pod vodstvom br.
Verija Svajgarja, ki je zaigrala v srce se-
gajočo žalno koračnico »Duši padlega bor-
ca«. Zatem je stopil na oder član društve-
ne uprave brat Stane Flegar, ki se je v
lepeh pietetnem govoru spominjal pokoj-
nih bratov in sester. Med drugim je go-
vornik izvajal: »Spominjamo se vas, ki ste
pred 32 leti stali ob zibelki našega dru-
štva. Prvi ste spremljali neboljelo dete
z materinsko presrečnimi željami tople lju-
bezni. Prezgodaj ste nas zapustili in legli
v prereni grob. Naši spomini hvaležnosti
so posvečeni vsem tistim sokolskim delav-

cem in delavkam, ki ste žrtvovali svoje
moči v Sokolu I v letih živahne in tople
bratske delavnosti organizacijske izgradit-
ve našega društva in prve sokolske župe
Ljubljana I pred svetovno vojno, ko smo
vzporedno z organizacijo dali Sokolu I du-
hovno vsebino prosvete in vzgoje. Spomni-
mo se vseh onih, ki so po svetovni vojni s
svojim drobnim delom pomagali pri grad-
nji telovadnice in doma na Taboru. Odšli
so in ni jih več med nami. Brat Flegar je
nato prečital imena pokojnih bratov in
sester in imena svojcev, katerih spomin so
navzoči počastili stoje in z enominutnim
molkom. Svoj krasen govor je br. Flegar
zaključil z besedami: »Upamo, da bodo
svetli zgledi naših pokojnih bratov in se-
ster kazali naši sokolski mladini prava po-
ta časti, požrtvovalnega dela in discipli-
nirane slovnosti, ki ne zahteva za sebe ne
časti ne slave. Spominu pokojnih slava,
slava, slava! Vsi navzoči so stoje počas-
tili spomin pokojnih in zaklicali trikrat
»Slava«.

Godba Sokola I je zaigrala žalni koral
iz opere »Zbor menihov«, potem pa je sto-
pil pred občinstvo naračajnik Miljenko
Urbančič, ki je čustveno recital. Otona
Zupančič »Grobni tulio«, ki je napravila
na vse navzočne zelo globok vtis.

Žalni koral godbe Sokola I je zaključil

presrečno pietetno svečanost, potem pa so
odšli vsi na pokopališče k Sv. Križu, da
posetijo grobove svojih dragih in položijo
na nje cvetje in prižgejo lučice. —at.

Koncert domžalske mladine v Litiji

Litija, 2. novembra
Mladi harmonikarji iz Domžal so se že
večkrat prav uspešno pokazali javnosti.
Organizirani so v Podmladku domžalske
Jadranske straže. Za jutrišnje nedeljo so
določili koncert v litijem Sokolskem do-
mu. Prireditev se bo začela ob 15. Zboro-
vodja malih harmonikarjev je g. Toni
Sameja, tudi Domžalčan, ki uspešno de-
luje na glasbenem polju. V njegovem zboru
sodeluje mladina domžalske ljudske
šole, pa tudi ona, ki še ne poseča šole.
Najmlajša harmonikarica šteje komaj 4
leta. Glasbeni odsek Podmladka Jadranske
straže igra na klavirskih in diatoničnih
harmonikah, tako solisti in v zboru. Ker
imamo tudi v Litiji šolo in dobro organi-
zirano glasbeno šolo, pričakujemo Domžal-
čani, da bo vzbudil njihov koncert pri nas
splošno zanimanje.

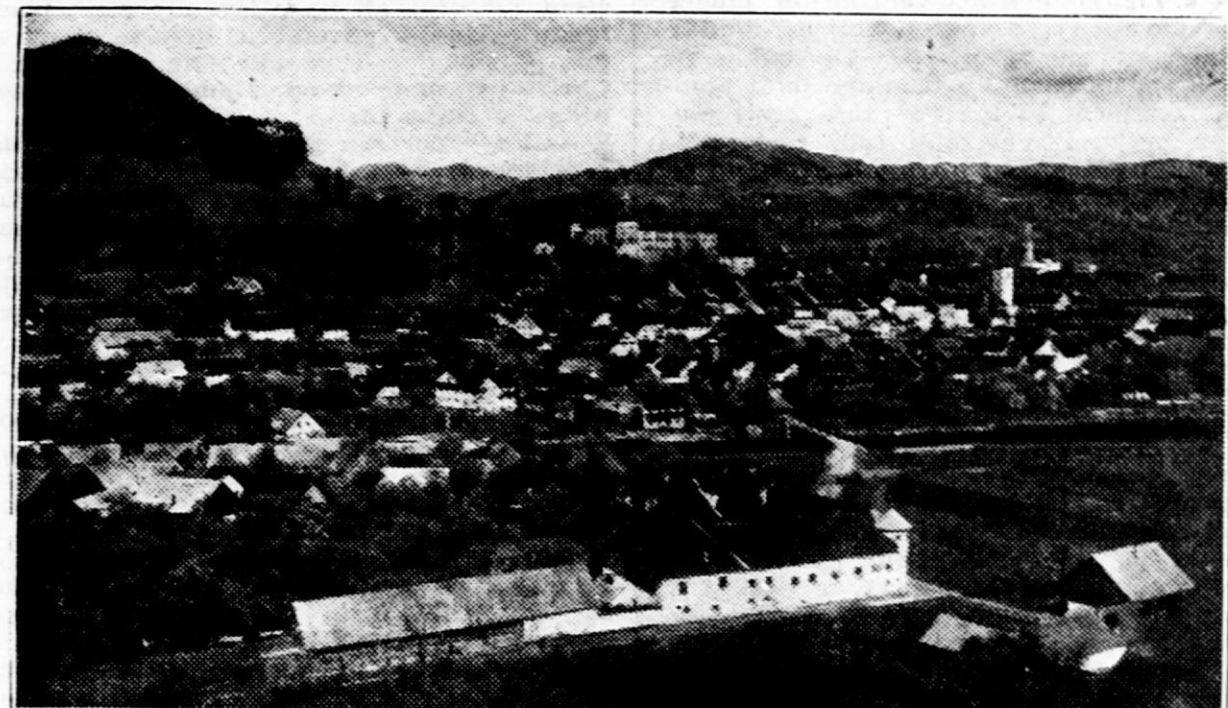
Program je zelo bogat in pester. Po

pozdravu bo zbor harmonik zaigral narode-
ne (Hej Slovani, Kje si se tiste rožice mo-
je, Na planinah sončice sije, Prešmenta-
na muha in »Jugoslavija oj). Sledil bo
duet violine in harmonike (Gozdni valček,
Zakaj pa so te bele ceste, in ruska narod-
na Volga, Volga). Kvartet harmonik bo
izvajal Rožmarin, Valčkovo pesem in od-
lomek iz ruske filmske spevoigr »Pastir
Kostja«, duet violina in harmonika pa
Koračnico in Mornarjevo usodo (serena-
do), ter valček: Lepa je ljubezen v pista-
nišču. Prvi del sporeda zaključijo nar dni
plesi s spremljevanjem harmonike. V dru-
gem delu zaigra zbor harmonik narodne:
Regiment po cesti gre. Je bela cesta ugla-
jena. Daj, daj srček nazaj. Po jezeru in
Priško. Domžalčani se bodo predstavili
tudi kot pevci in sicer v kvartetu ob
spremljevanju kitare (Kle so zdaj časi,
mamica in Na zapadu sone tone). Sledil
bo nastop solistov, za zaključek na bodo
zajajali mali parčki. Na koncertu bo so-
delovalo okrog 40 malih Domžalcev in
Domžalk. Vstopnina je od 10 din navzdol,
za deco le po 2 din, predprodaja vstopnic
pa bo v nedeljo od 10. naprej v Sokolskem
domu.

Pridite in podprite glasbeno mladino iz
sosednih Domžal.

Škofja Loka se lepo razvija

Številna gradbena dela — Povezanost mesta
z okoliškimi vasmí

Škofja Loka, 1. novembra
Treba se je samo povzpeti na ta ali oni
okoliški grič in človek spozna, da se Škof-
ja Loka na vse strani naglo širi in da
postaja vez med mestom in okoliškimi
vasmi vedno tesnejša. Škofja Loka, Stara
Loka, Puštal, Vincarje in svet ob kolo-
dvorski cesti tja do Trate, so takorekoc
strnjena celota, zazidana z mnogimi po-
slopiji.

Letošnja gradbena sezona ni bila slaba.
Morda je bila celo živahnjša od lanske.
Skrb za prihranke je marsikomu nareko-
vala, da je vložil denar v svet in si na
njem zgradil dom. In tako so zrastle na
vseh koncih in krajih hiše in hišice in vile
in gospodarska poslopja, ki bi jih morda
tako brž ne bili dočakali. Pri vsem tem
pa je gotovo, da bi se bilo zidalo še več,
da ni pritisnila draginja in celo poma-
nkanje materiala.

V središču Škofje Loke posebnih izpre-
memb ne moremo pričakovati. Tako na
Mestnem, kakor na Spodnjem trgu so
zgrajene hiše v sklenjenem stavbnem si-
stemu, kjer bi kvečjemu moglo priti do
prezidav. Napredek pa vendarle tudi tu ni
izostal. Obnovljeno je bilo starinsko Ma-
rijino znamenje, trikot tik Homanove hiše
pa je dobil mal park, ki je bil predmet
mnogih komentarjev. Do ureditvenja na-
črta, da se tri mestne hiše sredi trga pre-
zidajo v eno samo, reprezentativno občins-
ko poslopje, tudi letos ni prišlo. Pač pa
smo dobili v Plantaričevi hiši moderno
urejeno urarsko trgovino. V kolikor gre
za trga sam, bi se seve dalo napraviti še
in ono. Zlasti mislimo na ureditev ploč-
e, ki so ob hišah vseh višin, širin in
znos. Enotnost bi nedvomno vplivala zelo
ugodno. Mestni trg bo tudi kazalo nivoi-
rat. Hrbet med Pecherjevo in Homanovo
hišo na drugem koncu je prevelik. Širina
dopušča, da bi se uredil trg v dva dela:
vozovni in cestiščen in drugi, ki bi bolj
služil za izprehajališče. Oba trga krase
mnoga učinkovita poslopja, so pa med
njimi tudi taka, kakor bi bili hišni posest-
niki pozabili, da so hiše njihove. Neka
hišna skupnost, skladnost in povezanost
bi morala odsevati iz poslopji, ne da bi
pri tem trpel zgodovinski moment.

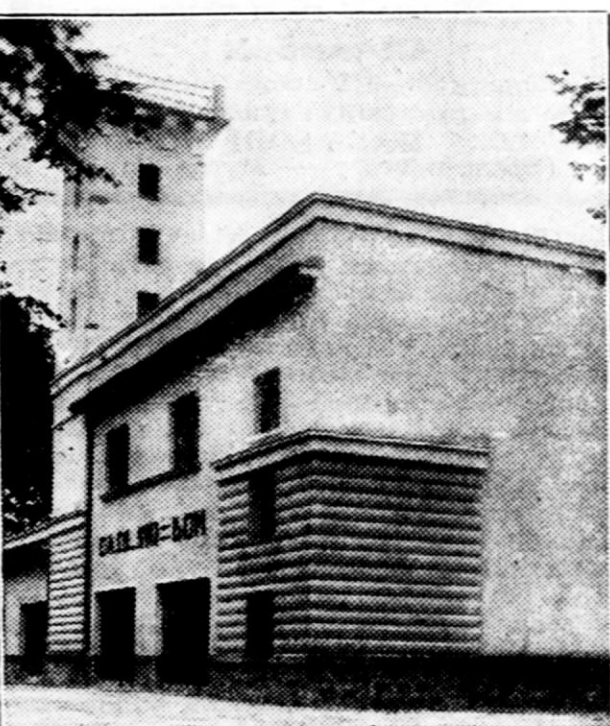
Na periferiji Škofje Loke se zida naj-
več v Novem in v Kapucinskem pred-
mestju. Okrog vojašnice je nastala cela
satnovaniška četrta, kjer so si izvečine mali
ljudje postavili domove. Kamitnik je do-
bil cel obroč zgradb, tja do starološke ob-
čine. Ker bo spelman v tem delu vodovod,
je zelo verjetno, da se bo v prihodnjih le-
tih zidanje tod še mnogo poživilo. Občina
je razparcelirala in prodala številnim in-
terestom obsejni prostor med Vojaško
in Kolodvorsko cesto pod pozemem, da bo
vsak kupec porabil svet za zidavo po dveh
letih po veljavni kupni pogodbi. Takisto
je razparceliran Mamilovjevo svet, kjer
se postopno dvigajo stanovanjske hiše.
Lepo veliko vilo si je sezidal zdravnik dr.
Viktor Kocijančič ob Pokopališki poti.

Kapucinski predmestje je obnovljeno
skoro popolnoma. Lahko bi rekli, da je
zdaj to med najboljši polepšanimi deli Škof-
je Loke. Staro Jurmanovo hišo so malone
podrli in tik pred vstopom na kapucinski
most je zgradil Anton Foikar lep, modern
gostinski lokla. Okoliški posestniki, so-
sedje, so prebelili svoje hiše, zlasti pa je
pridobil ta okraj z ureditvijo trga pred
kapucinsko cerkvijo. Staro zidovje z vso
navlako so odstranili, nato pa so cesto v
mesto razširili in dohod v cerkev oreure-
dili prav lično s stoniščem in domačim
rezanim kamnom. Vzporedno s temi deli
so se lotili tudi zidovja in cestne tesni
ob cesti v Staro Loko. Cestišče so na ši-
roko razširili: majhno lopo, ki je zapirala
pot, so podrli, uredili so pešpot, kar je
glavno: to važno križišče treh poti je po-
stalo pregledno in za promet varno.

Velik je napredek Škofje Loke tudi proti
Vincarjem. Vincarje spadajo upravno pod
škofjeljsko občino in so prav vas ob Sel-
ščici, takoj zaadi za samostanom. Dohod
v Vincarje zaenkrat še ni povsem ureden,
smo pa na najboljši poti, da v dozd-

nem času bo. Del visoke kamenite škarpe
s hodnikom za pešce je dovršen, večji
del pa še čaka na dograditev. Ni sredstev.
Povedati namreč moramo, da je navezana
pot na izredno ozek prostor med samo-
stanskim zidom in strugo Selščice, pa
pada zato kamenita stena zelo globoko do
vode spodaj.

V Vincarjih ima svoj sedež tekstilna
tvornica Brumen & Thaler. Kakor je bil še
lani vstop v vas dokaj neroden, tako je
vprav po zaslugi te industrije zdaj izredno
lepo uredjen. Tvorcnica je barake odstra-
nila, ob poti so postavili lično ograjo,
zemljo so prekopali in zasejali s travo in
podjetje je mnogo zidalo. Dozidali so pi-
sarniške prostore in skladišča. Kakor dru-
gode, je tudi v Vincarjih več novih hiš. Še
več pa jih bo verjetno, ker gre v prodajo
obsežen travnik Anice Lebnove. Preura-
njeno bi bilo reči, ali bodo zidane tukaj sa-
mo stanovanjske hiše, ker se zanima za
prostor tudi industrija. Eno pa drži: da
se tudi ta vasica priključuje Škofji Loki.

Gasilski dom v škofji Loki

Velika aktivnost glede zidanja se kaže
tudi proti Suhi. Vrsta hiš vzporedno s to-
kom Sore se je že pojavila druga se obeta.
Občina deluje, da bi se hkrati z novimi
stavbami uredila tudi pot, ki naj bi se iz-
ravnila v ravno črto. So pa zaenkrat še
težkoče.

Prav lepa je vez mesta s sosednim Pu-
štalom. Od dna Grabna, pa prav do puštal-
skega gradu so zvišali cesto, dočim je bil
nov, betonski most preko Poljanščice izro-
čen lani prometu. Sokolsko letno telova-
dišče se je tako vključilo v mestni, ne-
posredni del, kar moramo samo pozdrav-
ljati.

Dela se torej marljivo na povzdigi in
polepšanju mesta, Škofja Loka postaja sre-
dišče vsega javnega življenja škofjeljske-
ga sreza, ki je storil v letu 1927 prve ko-
rake k upravní samostojnosti.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V SIŠKI, telefon 41-79

V krasnem filmu

Poročnik indijske brigade

igra glavno vlogo ERROL FLYNN
in OLIVIA DE HAVILLAND

Predstave: danes ob 7. in 9. uri, jutri
ob 3., 5., 7. in 9. uri, v ponedeljek
ob 7. in 9. uri

Prihodnji spored (sobota 9. XI. 40.):

Karneval na ledu

DNEVNE VESTI

— **Notranje posojilo bo razpisano še ta mesec?** Notranje investicijsko posojilo bo baje razpisano še ta mesec. Poprej bo najbrže sklicana vsa državna konferenca zastopnikov državnih zavodov, na kateri bodo določene podrobnosti vpisovanja. Po tem bo ministrstvo objavilo pogoji, višino obrestne mere in druge podrobnosti notranjega posojila. Ni še znano v kakšni višini bo notranje posojilo razpisano. Najbrže bo razpisano v etapah po stvarnih potrebah javnih del. Na podlagi stališča, ki so ga zavzeli zastopniki denarnih zavodov na posvetovalnih in finančnih ministrom v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu se računa, da bo uspeh notranjega posojila zagotovljen. Posojilo bo dostopno najširšim slojem prebivalstva, ki zaradi vojne ne kažejo posebnega veselja za investicije v zasebno gospodarstvo. Gotovo bodo pa radi segli po ugodnostih posojil za katero jamči država. V zvezi z notranjim posojilom sklicujejo organizacije zasebnega denarstva te dni konference, na katerih bodo obravnavali tehnične podrobnosti in pripravljali svoje predloge za vsa državna konferenca.

— **Nemčija nam bo del stroškov za železniški prevoz plačala z blagom.** Med našo državo in Nemčijo je bil sklenjen sporazum, da bo Nemčija plačala tretjino stroškov tranzitnega prometa namesto z devizami z blagom, predvsem s stranskimi produkti nafte. Tako smemo upati, da bomo prejeli iz Nemčije precej pogonskega goriva.

— **Uvoz bombažne, volnene in lanene preje dovoljen tudi čez dovoljene kontingente.** Devizni odbor Narodne banke je sklenil, da bo dovolil uvoz bombažne, volnene in lanene preje proti plačilu s prostimi devizami tudi preko dovoljenih količin. Tako bo ustrezno uvoznikom, ki so že prejeli čase pogosto zahtevali, da bi jim dovolili večji uvoz.

— **Obnovitev paketa prometa s Francijo.** Pošto ministristvo je sklenilo obnoviti paketni promet s Francijo, da se omogoči pošiljanje živih našim državljanom v nezasedenem delu Francije. Vse pošte bodo sprejemale pakete do 20 kg. Za pakete nad 1 kg v vrednosti nad 50 din je potrebno posebno dovoljenje deviznega oddelka Narodne banke. V paketih, namenjenih v Francijo, ne sme biti predmetov, ki so v celoti ali deloma tujeje porekla, od domačin pa ne sme biti v njih graha, mila, olja in sladkorja. Blago, ki se pošilja v Francijo v paketih, ne sme biti spravljeno v pločevinskih skatlah.

— **Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani** gg. Vrbnjak Franjo, Čezančević pri Ljutomeru, Fetič Mirko in Solar Rudi, oboje iz Ljubljane, Hertvin Konrad iz Trsta, Karel Novina iz Kandijske pri Novem mestu in Petrič Bojan iz Podgrada. Čestitamo!

— **Promocija na zagrebški univerzi.** Na zagrebški univerzi so bili promovirani za doktorja prava Božidar Paja in Ratimir Perše, za doktorja medicine pa Anton Bezjak, Ivan Ambrožič in Zdenko Krizan.

— **Iz zdravniške službe.** V imenik zdravnikov Zdravniške zbornice za dravsko banovino sta bili vpisani dr. Ivančič Zdena, zdravnik v Ljubljani in dr. Eva Schaubach, zdravnica v Mariboru.

— **Osebnost.** Notarski uradnik v Murski Soboti Vilj Pozvek je imenovan za sodnega tolmača za madžarski jezik pri okrožnem sodišču v Murski Soboti!

KINO MOSTE

Danes ob 17.30 in 20.30, jutri ob 14.30 in 17.30 in 20.30, v ponedeljek ob 20. uri dva izredna vefilma

Towers krvnik

Boris Karloff — Basil Rathbourne

Ciganček

Slager komedija divnih melodij in pretresljive ljubezni

V torek: MASA SODI (Spencer Tracy — Myrna Loy)

— **Sladkor za slajenje vinskih mostov.** Kmetijska zbornica je prejela pritožbe, da breztošarski sladkor za slajenje vinskih mostov še ni prišel, čeravno so bila od finančne direktije izdana dovoljenja. K temu se pripominja sledeče: Kmetijska zbornica je že 20. 8. 1940 intervenirala pri finančnem ministristvu, da se izda čimprej uredba o oddaji tošarine prostega sladkorja in je to prošnjo ponovila 10. septembra. Uredba je izšla 5. 8. 1940 in je bila objavljena v časopisih. Tudi sedaj, ko je izvela, da sladkor ni prišel, je brzojavno posredovala pri kmetijskem in finančnem ministristvu, da se sladkor takoj odpremi. Nato je dobila brzogovorni odgovor od kmetijskega ministristva, da je dan nalag centrali za sladkor, da se sladkor takoj odpošlje. Kakor je bilo sporočeno, sladkor se prihaja. Poudariti se mora še sledeče: Ugotovljeno je, da so bile mnoge prošnje za dovoljenje breztošarskega sladkorja poslane finančni direktiji bolj kasno tako 18., 19., 21. in celo 26. oktobra in ni čudno, če bodo nekatere občine dobile kasneje sladkor, čeprav je finančna direktija resila vse prošnje v 24. urah po dostopu prošnji.

— **Iz službenega lista.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 88, z dne 2. t. m. objavlja naredbu o izvajanju zavarovanja za onemoglost, starost in smrt pri pok. zavodih in ustanovah drž. in javnih podjetij in naprav in pri pok. zavodih privatnih železnic, tolačenice od zavodnih privatnih železnic, tolačenje od pobiranja doplačila na oglejkovalni kislino.

— **Podražitev vožnje s tramvajem v Zagrebu.** Uprava zagrebske cestne železnice je zvišala uslužbenecem plače odnošno jim je dala izreden nabavni prispevek. Obenem je pa zvišala voznino, tako da stane zdaj jutranji listek 1.50, dnevni in prestopni vozni listki pa 2 din.

— **Varčevanje z milom.** Ravnateljstvo za prehrano opozarja, da je produkcija mila zelo otežena, ker je zbiranje potrebne surovine, masčobe, težavno in se je zaradi tega milo podražilo. Upoštevati je treba, da v nekaterih državah mila sploh ni več naprodaj. Pri nas sicer še ni takšnega pomanjkanja mila, vendar je treba varčevati z njim. Posebno je potrebno zbirati odpadke masčob, ki jih lahko uporabijo tovarne mila.

— **Zahteva po generalni direktiji državnih železnic na Hrvaškem.** Da se zagotovi v banovini Hrvatske neoviran razvoj železniskega prometa odnošno, da dobi Hrvatska na razpolago zadostno število vagonov, so bili storjeni potrebni koraki, da dobi zagrebska direktija večji vpliv na razporeditev vagonov. To bo pa mogoče doseči samo če se ustanovi v Zagrebu za

področje banovine Hrvatske posebna generalna direktija državnih železnic, ki bi imela na razpolago odgovarjajoče število vagonov. Baje bo to vprašanje že v kratkem urejeno.

— **Prinjsa za pšenico podaljšana do konca novembra.** V zvezi z uredbo o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom je trgovinski ministristvo izdal odlok, da se plačevanje premije 50 din za 100 kg pšenice, določeno z uredbo o prometu s pšenico in državnih intervenciji na trgu pšenice v letu 1940-41 podaljša do konca novembra.

— **Poziv lastnikom zasebnih šol.** Po zakonu o srednjih šolah ter uredbi o organizaciji prosvetnega ministristva se pozivajo ravnatelji tečajev za šolanje privatnih učencev, upravitelji privatnih šol brez pravice javnosti in privatnih internatov za dijake srednjih šol, da sporoče prosvetnemu ministristvu, oddelku za srednje šole, v katerih poslopih delujejo in katero osebo je pri njih zaposleno. Prijave je treba poslati ministristvu najkasneje do 15. novembra. Tistim privatnim šolam, ki bi tega ne storile, bo nadaljno delovanje prepovedano.

— **Zveza sobo-črtnilkarjev, pleskarjev in ličarjev za dravsko banovino obvešča** interesirano javnost, da so se cene materialu horendno povišale (firnež celi nad 300%). Primerno so se povišale tudi plače delavcem. Zato se je moralo povišati tudi cene izdelkov, kar naj se blagovolji upoštevati. 444-n

— **Strojopišna šola.** Novi dnevni in večerni (začetni ali nadaljevalni) strojopišni tečaji prične 4. novembra. Prijave se sprejemajo dnevno. Prospekt na razpolago. Christofor učni zavod, Ljubljana, Domo-branska cesta 15.

— **Po kočevskih gozdovih je zapadlo do 1 m snega.** Po kočevskih gozdovih zapade običajno na Dolenjskem prvi sneg. Ko drugod še dežuje, večkrat po kočevskih gozdovih že sneži. Zlasti kočevske Gače nad Črmošnjicami so kraj, kjer sneg najdlje leži. Letos pa v tem pogledu ni bilo izjeme, ker je sneg pobelil vso Dolenjsko. Seveda je zopet od najvišjih sneg, saj ga je blizu 1 m. Ker je bil sneg južen in težak, je pripoginil še z zelenim listjem porasle veje ter jih nagnil globoko proti zemlji, polomil je pa tudi mnogo drevoja, tako da je bil za nekaj časa, dokler nias prodri in odstranili zapreke, vsak promet z lesom, ki je tu vedno zelo velik, onemogočen. Tudi avtopromet od velike parne žage v Podstenicah je bil za nekaj časa onemogočen. Škoda po teh gozdovih je precej občutna, ker je polomljenega mnogo drevoja. Če bi bil prišel, bi bilo letos možno zgodnje smučanje na Gačah, ki so prav pripraven teren za zimski sport in katere obiskujejo že mnogi zimski sportniki.

— **Velike poplave v Hercegovini.** V Hercegovini in delu Dalmacije so nastale velike poplave. Pri Metkoviću je Neretva prestopila bregove in poplavlila pol mesta. Pomorski promet je močno oviran. Pri Caplinji je vsa okolica pod vodo. Nad 2000 kmetrov je moralo zapustiti svoje hiše. Njihov položaj je tem obupnejši, ker je nastopilo hladno deževno vreme, kar da ni mogoče prebiti na prostem.

— **Včeraj so avtomobili v Zagrebu** nemoteno vozili in sicer do 10. zvečer.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo prevladovalo oblačno in deževno vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani in Mariboru. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku 19, v Kumboru 17, v Splitu 16, na Rabu 13, v Sarajevu in Visu 12, v Zagrebu 11, v Beogradu 10, v Ljubljani 8.8, v Mariboru 4.2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762.1, temperatura je znašala 6.0.

— **Prepovedana podražitev mleka v Zagrebu.** V Zagrebu se je pripravljala po državi mleka, mest. poglavar, pa je obvestilo prebivalstvo, da bo to podražitev mleka prepovedalo in da se mora tudi v bodoče mleko prodajati po 3 din. Kdor bi pa skušal mleko podražiti, bo čutil posledice uredbe o pobirjanju draginje in brezvestne spekulacije odnošno naredbo o pošiljanju brezvestnih spekulacij na prisilno bivanje.

— **Viom v blagajno.** V Zagrebu je bilo vionovljen v četrtki ponoči v prostore industrije rokavice in trikotaje Osmar last Oskara Maracka. Vionovljen je bil na Oskara Maracka. Vionovljen je bil na Oskara Maracka. Vionovljen je bil na Oskara Maracka.

Iz Ljubljane

— **Iz Važen kulturni dogodek v vzhodnem delu Ljubljane.** Že nekaj let smo pogrešali v vzhodnem delu Ljubljane javne ljudske knjižnice. Citatelji so bili primorani hoditi v oddaljene knjižnice v mestu, kar je bilo zlasti v zimskem času zelo neprikladno. Pred leti je poslovala v tem delu mesta znana Samira Gregorčičeva javna knjižnica, ki je zaradi pomanjkanja primernih prostorov s poslovanjem prenehala za nedolgo čas. Uprava knjižnice je iskala primernejših prostorov, ki jih je končno dobila v našem v paviljonu letnega telovadšča Sokola I. na Taboru. V času neposlovanja se je knjižnica izposojevala in preuredila. Prvotni Simon Gregorčič knjižnici se je že pred leti pridružil Gruntarjeva knjižnica last Sokola I. povečana z bivo knjižnico Naprednega društva za vodmatski okraj, zato bo nosila odselek knjižnice naslov Gregorčič - Gruntarjeva javna knjižnica. Slavnostna otvoritev te preproste kulturne ustanove bo v nedeljo ob 10. uri v mali dvorani Sokola I. na Taboru, na kar bo ogled knjižnice, ki se nahaja v lepo opremljenih prostorih paviljona ob telovadšču. Z rednim poslovanjem bo pričela knjižnica v torek dne 5. novembra ob 4. uri. Poslovala bo ob torih, četrtkih in sobotah od 4.—8. ure zvečer in v nedeljo dopoldne od 9. do 12. Tako bo ljubiteljem knjig dana prilika, da bodo v vzhodnem delu Ljubljane lahko posekali lastno knjižnico, kjer jim bo gotovo ustreženo z veliko izbiro slovenskih, nemških in v drugih jezikih pisanih knjig.

— **Iz Cene živil se na našem živilskem trgu zadnjih 14 dni niso mnogo spremenile.** Važna je pa podražitev sladkorja. Novi sladkor je za 2 din dražji pri kilogramu. Doslej je bila sapa po 14, zdaj je po 16, kocke so bile po 15.50, zdaj so po 17.50 din kg. Obeta se tudi podražitev mleka, česar se ljudje zelo boje. Mlekarice z dolenjske strani so doslej v splošnem še dovažale svojimi rednimi odjemalcem mleko po 2 din liter, medtem ko je bilo mleko s Posavja in z Gorenjskega po 2.25 din, v mlekarinah pa po 2.50 din. Zdaj napovedujejo podražitev mleka za 25 do 50 par pri litru. Zaradi tega se bodo mlečni izdelki še bolj po-

dražili, čeprav je maslo še zdaj tako drago, da ga kupujejo le redki.

— **Na VSAKO MIZO LASKO PIVO** — **Popravila vseh ur zopet prevzame** F. Čuden, urar v Prešernovi 1 — **specialist za precizijske ure. 416-n**

— **Na predstavi SPT v petek 8. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice bo znani strokovnjak na področju barvne fotografije in organizator slovenskega fotamatstva g. Karlo Kocjančič seznanil planince s tehniko snemanja v naravnih barvah in sicer s primeri, ki kažejo vplive različne svetlobe, osvetlitve, razdalje ostrine, uporabe vsakovrstnih filtrov in kemičnih postopkov na barvne emulzije. Vstopnice bodo na razpolago v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4-I od ponedeljka 4. novembra dalje.**

— **Iz Polovičen popust za delavce in delavke v dram in operi.** Od Delavske zbornice smo prejeli: Na prošnjo Delavske zbornice je dovolila uprava Narodnega gledališča v Ljubljani tudi letos polovičen popust za delavce in delavke v dram in operi. Popust velja tudi za žene delavcev. Ker so predstave v abonmaju torek, srede in četrtke v tej sezoni zasledene že po abonentih, prosimo delavce, naj se poslužijo popusta za predstave izven abonmaja (z izjemo izrednih tujih gostovanj) in v abonmaju reda A in B. Potrčila za polovičen popust določa delavci in delavke v knjižnici Delavske zbornice med uradnimi urami, to je vsak delavnik od 10. do 12. ure dopoldne in od 5. do 8. ure zvečer, ob sobotah dopoldne pa že od štirih naprej.

— **Iz Prvi simfonični koncert v letošnji koncertni sezoni bo gostovanje velikega orkestra Beograjske filharmonije pod vodstvom direktorja Opere v Beogradu, gosp. Lovra Matačiča, v torek 5. novembra ob 20. uri v Unionu.** — Prvič v dvajsetih letih bo imelo naše občinstvo priliko doživeti kot goste celokupno Beograjsko filharmonijo. Za koncert vlada izredno zanimanje, zato pohitite z nakupom vstopnic v predprodaji pri blagajni kina Uniona.

— **Iz Vodstvo po razstavi kluba Neodvisnih v Jakopičevem paviljonu bo imel jutri v nedeljo 3. t. m. ob 11. dopoldne g. prof. Stane Kregar, na kar opozarjamo cenjeno občinstvo.** Razstava je odprta vsak dan od 9. do 18.

— **Iz Podražitev mleka.** Mlekarstvo društvo je na svoji seji, ob navzočnosti gg. zastopnikov banske uprave, mestnega poglavarstva in Kmetijske zbornice sklenilo, da se cena mleku poviša na 3 din za liter. — Ker je ta povišek tako malenkosten glede na splošni porast cen, vjdno prosimo prizadete, da ga lojalno vzamejo na znanje.

— **Mlekarstvo društvo za Ljubljano.** — **Iz Banovinsko društvo državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino** ima jutri ob 8.30 redni občni zbor v frančiškanski dvorani.

— **Iz Za vsesvetko akcijo je darovala ga. Marija Drofenik iz Mestnega trga v počastitev spomina blagopokojnega gosp. Franca Drofenika 2000 din z naročilom, da na njegov grob mestna občina na praznik umrlih položi venec za 100 din in prižge 6 belozelenih sveč.** Vrhovni socialni svet se plemeniti darovalki iskreno zahvaljuje in jo stavlja za vzgled ostalim ljubljancem, za katere želja, da bi se med njimi našlo posameznice. Počastimo rajne z dobri mi deli!

— **Iz Pečene purane in cvrte piške,** izbe na vina, gostilna Lovšin. 448-n

Iz Celja

— **c Mladinske strelke tekme celjske sokolske župe** se bodo pričele v nedeljo 3. t. m. ob 8. jutraj na strelišču v Pečovniku pri Celju.

— **c Upokojeno učitelstvo iz Celja in okolice** se bo sestalo v četrtki 7. t. m. ob 14. v Nabavljalni zadrugi v Celju.

— **c V celjski bolnici** je umrla v četrtki Sletna posestnikova hčerka Eva Zagorčnikova iz Zaloga pri Sv. Petru v Savinjski dolini. Istega dne je umrla na Sp. Hudinji pri Celju 70letna hišna posestnica Marija Podjavorškova.

— **c Ne sreča ne počiva.** Ko je šla 23letna posestnikova hčerka Marija Brečlova iz Vojnika v mlín, je padla in si zlomila desno nogo v gležnju. V Podlugu pri St. Petru v Savinjski dolini si je 65letna posestnica Marija Povšetova pri padcu zlomila levo nogo v kolku. Ko je šla zasebnica Berta Lampetova iz Trbovelj v sredo okrog 10. dopoldne s celjske postaje, je padla in si zlomila levo roko v zapestju. V Socki pri Novi Cerklji se je 40letni posestnik Vinco Trušnovc pri delu vsekval v desno nogo in se hudo poškodoval. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— **c Zdravniško dežurno službo za člane OUZO** bo imel v nedeljo 3. t. m. zdravnik dr. Josip Cerin v Prešernovi ulici.

— **c Na praznik Vseh svetnikov** so nudila celjska pokopališča redko sliko, saj je letos pokrli grobove sneg, od katerega se je nešteto cvetje in zelenje zelo pestro odražalo. Ves dan so romale velike množice peš ter z mestnimi avtobusi in drugimi vozili na pokopališča. Združeni moški zbori Celjskega pevskega društva, »Ojčke« in »Celjskega zvonca« so peli žalostinke ob 15. na okoliškem, ob 16. pa na mestnem in na vojaškem pokopališču. Krajevna organizacija Legije koroških borcev v Celju je priredila ob 11. dopoldne spominsko svečanost pred spomenikom padlih koroških junakov na dvorišču vojašnice kralja Petra in okrasila spomenik z lepim vencem s trakom v državnih barvah. Pred spomenikom so se zbrali koroški borci, oficirski zbor, častna četa vojakov in vojaška godba. Najprej je zaigrala vojaška godba, nato pa sta opravila molitve pred spomenikom mestni kaplan g. Korban in prota g. Bulovan, ki je tudi v lepem govoru počastil spomin padlih koroških junakov. Častna četa je oddala tri salve, vojaška godba pa je zaigrala žalostinko.

— **c Iz celjske statiške.** V mesecu oktobru je obiskalo Celje 1332 tujcev (1262 Jugoslovenov in 70 izomcev) nasproti 1428 v letošnjem septembru in 1183 v lanskem oktobru. V preteklem mesecu je umrlo v Celju 27 oseb in sicer 9 v mestu in 18 v javni bolnici.

— **c Proslava petletnice Šahovskega kluba Geberja** se prične v nedeljo 3. t. m. ob 13.30 v klubovem lokalu v Kancijanovi gostilni v Gaberju s šahovskim brzim turnirjem. Po turnirju bo slavnostna seja, na kateri bodo razdeljene nagrade spominskega turnirja dr. Antona Schwaba. Proslave naj se udeležijo vsi člani kluba.

— **c Brezmejni dan** je bil od praznika Vseh svetnikov preložen na ponedeljek 4. t. m.

— **c Razprava zaradi roparskega umora** je bila v četrtki pred petičlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju. Obtožen je bil 30letni posestnik Franc Gosak s Planine pri Zrečah, da je letos 7. avgusta dopoldne na Planini z udarci z ostro se-

kiro po glavi umoril svojega mačeho, 52letno preizkarko Julijano Gosakovo, da bi postal neomejen gospodar in hasnovelec njenega posestva in se rešil preizkita. Franc Gosak dejanje odločno zanika in dokazuje svoj alibi. Razprava je bila prekinjena in se bo nadaljevala v četrtki 14. t. m. ob 8. jutraj. Ob tej priliki bodo zaslišane tri nove priče, v ponedeljek 11. t. m. pa bo še sodni ogled na kraju zločina in v okoliici.

— **c Šahovski brz turnir.** Na brzem turnirju za prvenstvo v mesecu oktobru, ki ga je priredil Celjski šahovski klub v sredo zvečer, si je priboril prvenstvo g. Vladimir Diehl z 8 točkami izmed 9 dosegljivih, drugo in tretje mesto pa si delita

Mariborčani na zasneženih grobovih

Tudi letos je izpričal Maribor globoko pieteto do zaslužnih mož in nepozabnih dobrotnikov

Maribor, 1. novembra. Tisoči in tisoči Mariborčanov so pohiteli danes na grobove pokojnikov na pobeških in okoliških pokopališčih. Avtobusi so prevajali vse dan obiskovalce grobov, na katerih je brlelo še pozno v noč nešteto lučk in sveč. S tem so v težkih časih počastili spomin tistih, ki jim dolgujemo hvalečnost in zvestobo tudi po smrti. Maistrovi borci so se zbrali dopoldne na grobu svojega nepozabnega poveljnika generala Maistra in položili na grob lep venec, nakar so počastili tudi spomin padlih borcev na dvorišču vojašnice vojvode Mišica Mariborska šolska mladina je že večeraj popoldne obšla skupno grobišče padlih vojakov z rožami in vencii. Sokoli so se pomudili ob grobu carzanskega junaka in ljubljanske starost dr. L. Pivka, gasilci so polagali cvetlice na grobove umrlih članov, delavci so pohiteli na grob trpina Avgusta Kelnarica na magdalenem pokopališču. Obiskovalci grobov so ostali tudi ob poslednjih domovalcih znamenitih narodnih borcev dr. F. Rosine, dr. P. Turnerja, dr. Pipuša, dr. Verstovske, velikega narodnjaka dr. Medvedca, zgodovinarja dr. F. Kovatičiča, prof. F. Voglarja, prvega slovenskega novinarja Antona Tomšiča, ki je skupno z dru-

gg. Mirko Fajc in Franc Csörgö s 7 točkami.

— **c Dve nogometni tekmi za pokal nogometne podzveze v Celju** bosta v nedeljo 3. t. m. na Olimpijskem igrišču v Gaberju. Ob 13.20 se bo pričela tekma Atletiči : Jugoslavija, ob 15. pa tekma SP Celje : SK Olimp. Nastop vseh štirih celjskih sportnih klubov bo gotovo nudil lep sportni užitek.

— **c Ljudsko vseidlišče.** V risalnici meščanske šole bo predaval v ponedeljek 4. t. m. ob 20. znani predavatelj docent dr. Valter Bohinec iz Ljubljane o današnjem Egiptu in predaval nad 60 lepih slikoptičnih slik. Aktualno in zanimivo predavanje bo gotovo privabilo mnogo poslušalcev.

gimi za Maribor zaslužnimi možmi pokopan v frančiškanskih arkadah. Na pokopališčih so bile tradicionalne skupne počastitve s petjem žalostink, molitvijo in procesijami. Tudi na starem mestnem pokopališču so obiskovalci grobov počastili spomin na tiste pokojnike, ki so ostali na tej že opuščeni mrtvaški njivi.

Seveda so pohiteli številni Mariborčani tudi na okoliška pokopališča, predvsem k Sv. Petru nižje Maribora, v Kamnico, Radvanje in Studence, kjer je tudi bilo na tisoče obiskovalcev. Pred vhodi mestnih in okoliških pokopališč so pobirali prostovoljne prispevke za dobrodelne in plemenite namene.

Že je legel mrak na zasnežena pobeška in okoliška pokopališča, pa je sveže, dehteče cvetje z nešteti lučkami pričelo o plemenitih čustvih Mariborčanov, ki so letos v težkih časih še na posebno pieteten in tople način posvetili današnji dan spomnu umrlih dragih in ljubljanih.

Pohvalno je omeniti brezhibno obratovanje mestnih avtobusov, ki so danes brez najmanjše motnje od renih dopoldanskih ur pa do mraka prevajali tisoče in tisoče obiskovalcev pobeških grobov.

Predlog o reformi koledarja

Teden naj bi štel 6 dni, mesec 6 tednov, leto pa 10 mesecev

Reformi koledarja pri nas ne posvečamo nobene pozornosti, v Parizu je bila pa že leta 1921. ustanovljena v ta namen komisija mednarodne trgovske zbornice in o tem vprašanju je bila izdana podrobna brošura. Reformirani koledar naj bi se ravnal točno po solncu in leto naj bi bilo razdeljeno v deset mesecev, kar bi bilo enostavno, pravilno in udobno. Mesec bi imel 36 dni, tedni bi bili po šest dni, tako da bi bilo v vsakem mesecu po šest tednov.

To bi imelo poleg računске prednosti v prvi vrsti socialno gospodarski pomen zlasti za delavstvo vseh strok, pa naj gre za ročne ali duševne delavce, če bi se uvedel predmetni delovni teden, vsak šest dni bi pa ljudje počivali. Mojzes je izrazil načelo: šest dni boš delal, sedmega dne pa počival. Kristus je odredil sedmi dan za počitek in češčenje boga. Toda kako neslutene izpremembe v načinu dela so nam prinesla stoletja, kako se je izpremenilo kulturno in gospodarsko življenje! Zato je treba na novo urediti tudi delo in počitek. Ponekod se je to že zgodilo, drugod pa se reforma koledarja šele pripravlja. Med drugimi, ki so se ukvarjali s tem vprašanjem, je tudi bivši knjižničar praške trgovske zbornice Jan Lehar. On je proučil vso strokovno literaturo in stopil pred javnost s svojim predlogom. Poglejmo, kaj predlaga.

Šestdnevni teden naj bi imel pet delovnih dni in en praznik, tako da bi imelo leto šestdeset tednov po šest dni, torej 360 dni. Mesec bi imel 36 dni ali šest tednov. Leto bi imelo deset mesecev. Za leto s 365 dnevi bi ostalo pet dni. Od teh bi se po en dan priključil vsakemu sodnemu mescu, kajti ti dnevi bi bili praznični, toda brez datumov, to se pravi, ne šteli bi se v noben splošni, trgovski ali zakoniti rok. Šesti dan bi se vrnil v prestopno leto najprikladneje po velikonočni nedelji. Vrnjeni dnevi bi lahko dobili za točnojšo označbo in spomin imena recimo: januarski, velikonočni, majniški dan itd.

Prvi dan v tednu bi bil zopet ponedeljek. 1. januar bi padel vedno na ponedeljek, s ponedeljkom bi se začelo vsako leto in vsak mesec. V ponedeljek 1. januarja bi se vedno pričel zimski čas, prvo četrtletje. V ponedeljek 19. marca (po sedanjem koledarju 23. marca) bi bil pomladni ekvinočij, začetek pomladi in drugega četrtletja. V ponedeljek 1. julija bi se pričelo poletje in tretje četrtletje. V ponedeljek 19. septembra bi se pričela jesen in četrto četrtletje. Prvi januar, torej novo leto, bi padel na 22. december sedanjega koledarja.

Prazniki bi pa bili: Velikonočna nedelja 24. marca (po novem koledarju), binkoštna nedelja 36. maja, Telovo v nedeljo 12. julija, Božič v nedeljo 30. decembra. Praznik dela v nedeljo 24. maja. Novo leto bi ne bilo praznik, sveti večer bi bil vedno v petek, 29. decembra, Silvestrovo pa v nedeljo 36. decembra. Pelnica bi bila vedno v sredo 15. februarja.

Drugi prazniki po sedanjem koledarju, odpadajoči na navadne dni, bi se preložili na najbližje nedelje, seveda v soglasju s cerkvenimi oblastmi. Prazniki bi ne bili odpravljeni, temveč bi bilo samo preloženo njihovo praznovanje na nedelje. Posledica tega bi bila, da bi se pričel pričetni polti solski pouk v nedeljo 1. septembra. Prvo poltete bi se končalo v petek 11. februarja, drugo bi se začelo v ponedeljek 13. februarja, končalo pa 17. julija. Šolske počitnice bi trajale od 18. julija do 36. septembra, torej poltrigaj mesec ali 54 dni. Pri tem pa ostane razmerje delovnih dni in praznikov v letu povsem neizpremenjeno.

Ker bi imel tedno samo šest dni, predlaga Lehar, da bi se izpustili sobotni dan, tako da bi sledila petku takoj nedelja, drugi dnevi bi pa svojih imen ne izgubili. Izmed 12 mesecev bi bilo treba izpustiti dva in sicer april in oktober. Dvojni prazniki (božični, velikonočni itd.) so se že takoj vži-

veli, da bi se temu izognili v novem koledarju s priključitvijo še enega dneva na konec vsakega sodega mesca, ki bi bil prazničen dan. Dvojni prazniki bi se nič ne izpremenili, ne pa kakor je bilo in je še zdaj z velikonočnimi prazniki, ki bi bili po novem koledarju vedno v istih

Pod visokim pokroviteljstvom Njegove Prevlizenosti gosp. knezoškofa dr. GREGORIJA ROZMANA francoski vefilim
globeke moralne in versko izpodbudne vsebine:
Ganljiva zgodba o čudežnem ozdravljenju malega
dečka po hudi nalezljivi bolezni meningitidi, ki
je zahtevala zadnje čase tudi pri nas mnogo žrtve.
Ob 21. uri svečana predstava.
Pri tej predstavi bo izvajal pevski zbor »SLOGE«
pod vodstvom zborovodje g. H. Svetla Kimovčev
»Večerni zvon« in Ferjančičev »Tone, sonce tone«. Danes ob 16., 19. in 21. uri

RAZCVETENA ROŽA

ali »ČUDODELNA SLIKA MALE TEREZIKE DETETA JEZUSA«
PREMIERA DANES — KINO SLOGA, tel. 27-30
»Večerni zvon« in Ferjančičev »Tone, sonce tone«. Danes ob 16., 19. in 21. uri

Občinstvo dosedanjih predstav
je bilo navdušeno nad
prekrasnim filmom
SUEZ
Ljubljana, 2. novembra
Ljubljani roman dveh mladih ljudi. Triumf požrtvovalnosti, ljubezni in
človeške genialnosti. Najodličnejši igralci: Tyrone Power, Loretta Young
in Annabella. — Film, kakršnega se niste videli! Rezervirajte vstopnice!
KINO MATICA — Tel. 22-41. — Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri dop. matineja ob 11., pop. ob 15., 17., 19. in 21. uri

Vloga tujcev v naši državi

Statistični podatki o židih in drugih tujcih — Njihova vloga v gospodarskem življenju

Kakšno vlogo igrajo tujci v naši državi? To se je že marsikdo vpraševal in sedaj se zdi to vprašanje še aktualnejše pri-
roč vladnih ukrepov proti židom. V splošnem nam odgovori nanj najbolj objektivno statistika. Tudi pri nas si pridobiva statistična veda vedno več ugleda, čeprav je statistična služba še silno zamernjena in ne popolna. Toda v našem primeru nam povsem ustrezajo podatki državnih statističnih letopisov, kjer so obdelani podatki popisov prebivalstva. Toda ti podatki so razkropljeni v več letopisih; zdaj jih je zbral dr. A. Vogelini in priobčil s potrebnimi komentarji v »Tehniku in gospodarstvu«.

Koliko je prav za prav tujcev v naši državi? Tujce imenujemo tujce državljane, pa tudi pripadnike tujih narodnosti, ki so sicer naši državljani. Zato je statistika o tujcih v naši državi precej neločljiva, zlasti ker pristiha med tujce tudi vse Slovence in Hrvatke italijanske državljanke. Ne navajajo posebej, koliko Slovencev in Hrvatov, ki se niso naši državljani, živi v naši državi.

Po štetju 1. 1931. je bilo v Jugoslaviji skupno 140.766 tujih državljanov ali 1 odstotek vsega prebivalstva. Število tujih državljanov se je od štetja 1. 1921 zelo povečalo, in sicer za 36.868 ali za 35,6 odstotka. Leta 1931 je bilo torej v naši državi dobro tretjino več tujih državljanov kakor 10 let prej ter se je pomnožilo kakor skupno prebivalstvo. Odstotek tujcev je znašal v Nemčiji (1933) prav toliko kakor pri nas, v Franciji 6,2, v Švici (1920) 10,4, Italiji 0,3, Avstriji (1920) 6 in na Češkoslovaškem (1921) 1,8. Upoštevati je treba, da je bil odstotek tujcev v Franciji, Švici in Avstriji vedno izredno velik. Glede na to, da se oziramo na število tujcev v državah, kjer ne presegajo nekega normalnega povprečja, moramo reči, da je v naši državi precej tujcev.

Pri natančnejšem proučevanju sprevi-
mo, da tujci pri nas ne igrajo pomembne vloge le zaradi svoje številčnosti, temveč predvsem po svojem vplivu na gospodarsko življenje. Pri delitvi prebivalstva na poklicne skupine nam statistika pokaže, da se v poljedelstvu udeležuje 32,4 odstotka vseh tujih državljanov v Jugoslaviji, v trgovini in prometu 11,2 odstotka, v industriji in obrti 31,3 odstotka in v javni službi, svobodnih poklicih ter vojski 12 odstotkov. Od skupnega števila prebivalstva p adopade na poljedelstvo 7,4 odstotka, na trgovino in promet 4,1 odstotka. Sprevidimo torej, da so tujci državljani zavzeli položaje v našem gospodarstvu, kakor da je splošna struktura prebivalstva takšna kakor v industrijskih državah; to se pravi, tujci so v splošnem skoraj tretjina državljanov v industriji in prometu. Tujce so najbolj privlačevale naslednje stroke: strojna industrija, industrija kamna in zemlje, tekstilna, papirna, kemična, stavbna in poligrafska industrija.

Kakšno vlogo igrajo tujci v našem gospodarstvu, kaže nazorno naslednji pregled: v savski banovini je vsak 18. v industriji zaposlen tujec; v Beogradu vsak 21., v vrbaski banovini 28., v vsej državi 29., v dravski banovini vsak 31., v drinški 34., v zetski 35., v moravski 36., v bivši primorski 36., v dunavski 50. in v vrbaski vsak 98. V trgovini in prometu je največ tujcev zaposlenih v Beogradu, kjer je vsak 15. v tej stroki zaposlen tuj državljani, v bivši savski banovini vsak 23. tujec, v vsej državi vsak 32., v dravski banovini vsak 34., v dunavski vsak 40., v bivši primorski 41. itd.

Izmed tujih državljanov jih je bilo največ Češkoslovakov, 38.423 ali 27,3 odstotka. Na drugem mestu so bili ruski emigranti, 26.790 (19 odstotkov), na tretjem Madžari (15,1 odstotka), potem italijanski državljani (14,8 odstotka) itd. Najmanj je bilo grških državljanov, le 1,3 odstotka. V sami dravski banovini je bilo 17.146 tujih državljanov ali 1,5 odstotka skupnega prebivalstva. Odstotek tujih državljanov v naši banovini je bil torej višji kakor v vsej državi. Večji odstotek tujih državljanov sta imela samo še Beograd

(5,3) in savska banovina (2,3). Tudi v dravski banovini je bilo precej češkoslovakov državljanov, 2.762, vendar je bilo največ italijanski, 6.853, na drugem mestu po svoji številčnosti so pa bili avstrijski državljani, 4.853. — Vedna tujcev živi v mestih. Na prvi pogled se zdi, da je največ tujcev v Beogradu, kjer je vsak 20. prebivalec tuj državljani, vendar tudi dravska banovina in bivša savska nista v ter pogledu nič na boljem. V naši banovini živi natančno tako visok odstotek tujih državljanov v mestih kakor v Beogradu. Če proučimo še številke o socialnem položaju tujcev v naši državi, sprevi-
mo, da je večina tujih državljanov zaposlenih v nameščenskih poklicih in industriji, obrti, trgovini, prometu in v svobodnih poklicih. Tujci torej zavzemajo boljše položaje, ried tem ko jih je med delavci sorazmerno malo.

Koliko je židov v naši državi? L. 1931

Ljubljanska filharmonija je zborovala Večji razmah filharmonije je brez zadostne finančne podlage nemogoč

Ljubljana, 2. novembra
Ljubljanska filharmonija je imela te dni izredni občni zbor, ki je potekel v lepem soglasju. Z veliko pozornostjo so navzočni sledili izčrpnemu poročilu tajnika, ki je očrtal vse važnejše momente zadnjih sedmih mesecev.

Orkester naše filharmonije je sodeloval pri raznih kulturnih prireditvah in koncertih. Brezplačno je sodeloval pri dobrodelnem koncertu odbora za zimsko pomoč (v aprilu) in pri slavnostnem koncertu o priliki svečanega odprtja spomenika kralju Aleksandru I. Zednitištvu. 22. aprila je imela filharmonija svoj XV. redni simfonični koncert z gostom bolgarskim pianistom Pančo Vladigerovom. Moralni uspeh tega koncerta je bil velik, a velik je bil tudi primanjkljaj, ki ga je filharmonija utrpela z njim (10.198,25 din). Pod okriljem UJME so namenjeni koncerti v različnih zasedbah in s slovenskimi kompozicijami. V septembru je Zagrebška filharmonija predlagala naši reciprocno izmenjavo skladb, reproduktivnih umetnikov in filharmoničnih orkestrrov. Z veseljem je odbor pozdravil idejo izmenjavalnih koncertov, ker jih smatra za nujno potrebne za medsebojno spoznavanje glasbene kulture in za čim tesnejšo kulturno povezanost bratskih narodov. Nedavno se je mudil v Ljubljani tajnik Beogradske filharmonije v zvezi koncerta, ki ga bo imela BF 5. novembra v Ljubljani. Aranzma tega koncerta je prevzela naša filharmonija, kar ustreza smislu izmenjavalnih koncertov. Za take koncerte smo prejeli predlogo tudi iz Bratislave. V marcu smo povabili mojstra Talicha, naj bi prišel dirigirati enega naših koncertov. Za vabilo se nam je toplo zahvalil, priporočal nam pa je, naj z njegovim gostovanjem počakamo do takrat, ko bo šlo življenje spet svojo normalno pot. Ne želj namreč, da bi se enkrat prišel v situacijo, podobno lanskemu v Stockholmu, ko je moral v zadnjem trenutku odpovedati kar osem koncertov. Na odborovih sejah se je razpravljalo o požeških koncertih. Dandanes so za take prireditve precej neugodne razmere. Ljudstvo tarejo skrbi za vsakdanje življenje in prav malo jih je, ki bi si lahko privoščili obisk koncerta. Vendar pa imamo v načrtu koncerte v Kranju, v Trbovljah in na Jesenicah. Tudi koncert v Mariboru imamo že dolgo v načrtu. Letos ima Ljubljanska filharmonija preko 16 ponudb za sodelovanje. Odbor je sklenil, da se bo teh sodelovanj poslužil kolikor bo pač čas dopuščal.

Poročilo obsega še več zanimivih momentov, ki so pa bolj internega značaja. Naposled obravnava še naloge novega odbora in pravi: Primerjajmo finančno plat vseh treh filharmonij, pa bomo z lahkoto našli vzrok, ki ovira našo filharmonijo v njenem razmahu. Vsa neprimerna požrtvovalnost celotnega članstva in še take delavnost odbora ji ne pomagata, da bi prišla iz teh ozkih razmer. Beogradska filharmonija ima 120.000 din letne državne subvencije, Zagrebška filharmonija pa poseben društvo, ki ima nalogo financirati njene koncerte. Poleg tega imata obe filharmoniji izdatno banovinsko in mest-

so jih našli v vsej državi 68.405 ali 0,49 odstotka. Toda med tujimi državljani je odstotek židov znatno višji. Med njimi je 3,47 odstotka židov. Pri pazljivšem pregledu števil ukupno, da so se židje priseljevali k nam mnogo bolj kakor pripadniki drugih veroizpovedi. Največ jih je bilo češkoslovakov, madžarskih, poljskih in avstrijskih državljanov. Izmed češkoslovakov državljanov jih je bila četrtina židov, izmed madžarskih 22,3 odstotka, poljskih 14,1 odstotka in avstrijskih 8,9 odstotka. Vseh židov je bilo med tujci 4.877. Vsekakor je pa treba naglasiti, da je velika večina tujih državljanov bila katolikov (67,5 odstotka) in pravoslavni (22). Število pripadnikov pravoslavne veroizpovedi so pomnožili med tujimi državljani predvsem ruski emigranti, ki jih je bilo 78,1 odstotka pravoslavni, le 1,8 odstotka katolikov 5 odstotkov evangelijčanov in 4,9 odstotka židov.

ne občine podporo, pa tudi razni mecenji so ob hudi sili na razpolago. A naša filharmonija? Edina podpora zadnjih let je banovinska podpora v znesku 10.000 din na leto. Mestna občina nam je pa dala v vsem času obstoja menda dvakrat po 1000 din. Filharmonija je strogo kulturna institucija, v njej ni prostora za malenkostno politiziranje. Kdor želi resno pomagati, mora to storiti nesebično in nepogojno. Naša filharmonija je s svojo pripravljenostjo in večkratnim brezplačnim sodelovanjem pri raznih nacionalnih, kulturnih in socialnih prireditvah dokazala neizpodbitno življenjsko upravičenost in kulturno potrebo našega naroda, zato bi bila tudi dolžnost odločujočih činiteljev, da bi to dejstvo začeli upoštevati. Kljub krasi zamisli izmenjavalnih koncertov filharmonij Zagreba, Beograda in Ljubljane Ljubljana vse dotle ne bo mogla igrati določeno j vlogo, dokler njen finančni fundament ne bo vsaj približno enak onima Zagreba in Beograda. Prva naloga novega odbora pa naj bo: zdramiti našo filharmonijo iz vsiljenega j letargičnega spanja, pomagati ji do polnega razmaha in do zasluženega ugleda. Glavno pri tem pa je, poskrbeti za potrebna sredstva, ker je brez njih obstoj filharmonije nemogoč.

Po poročilu tajnika g. Ivana Bajde, ki je bilo z velikim odobravanjem vzeto na znanje, je v imenu nadzornega odbora poročal g. dr. Ivan Karlin in predlagal razrešeno staremu odboru, ki je bila soglasno sprejeta. Pri volitvah novega odbora je bila z vzklikom izvoljena edina predložena kandidatska lista z direktorjem opere g. Vilkom Ukmarm kot predsednikom na čelu. Na prvi seji se je novi odbor konstituiral takole: predsednik direktor opere Vilko Ukmarm; podpredsednik prof. Cenda Sedlbauer; prvi tajnik Ivan Bajda; drugi tajnik Filip Bernard; blagajnik Avgust Ivančič; gospodar in arhivar Leander Pegan; odborniki: Samo Hubad, prof. Lucijan Marija Škerjanc in Branko Flego; odbornika namestnika: Demetrije Zebre in Vinko Sušteršič; nadzorni odbor: dr. Ivan Karlin, prof. Saša Šantel in Vlacav Laun.

Z Jesenic

— Lepo okrašeno pokopališče. Po dolgotrajnem deževju in snegu smo imeli na praznik mrtvih razmeroma lep dan. Proti pokopališču so se že v dopoldanskih urah vile nepregledne množice ljudi, ki so prišli krasne vence in kite cvetja na grobove svojih rajnkah. Pokopališče je bilo letos izredno lepo okrašeno. Kljub slabemu vremenu in izredno hudim časom je bilo letos na grobovih toliko cvetja, da je le čudno, kje se ga je toliko vzelo. Skoraj ga ni bilo groba, ki bi ne bil vsaj skromno okrašen in bi ne gorelo lučke na njem. Deputacija LKE je dopoldne v kapelici položila krasen venec s trobojko v spomin v svetovni vojni padlim vojakom in umrlim borcem. Učenci meščanske šole pa so pod vodstvom g. Govekarja zapeli vedno lepo Prelovčev »Oj Dobrodo«. Popoldne so bile na pokopališču nepregledne množice ljudi, ki so prišli ob blizu in daleč. Po dovršenih verskih obredih so pevc ubrano

zapeli pri križu in ob kapelici krasne žalostinke, ki so tužno zvenele v hladen jesenski dan.

— Poroka narodnega para. V nedeljo 3. t. m. se bo v župni cerkvi v Kamni gorici poročil g. Vinko Ambrožič, delovodja v žičarni KID na Jesenicah, z gđ. Ivanko Pogačnik, hčerko delovodje iz Kamne gorice. Bilo srečno!

Sokolsko društvo Jesenice
ponovi zadnjikrat kmečko komedijo
»VDOVA ROŠLINKA«
v nedeljo 3. novembra ob 1/3. uri popoldne.
Železniške zveze ugodne!

— Zvočni kino Radio predvaja v soboto ob 20., v nedeljo ob 15. in 20. ter v ponedeljek ob 20. krasen originalni češki vefilm »Izgubljena nedolžnost«. V glavnih vlogah Hanna Vitova in L. Bohac. Med dodatki kulturni film in vojni zvočni tehnik. — Sledi »Melodija noče« z B. Gligijem.

— »Izgubljena nedolžnost« se imenuje krasen češki film, ki ga je ustvarila češka filmska umetnost še v samostojni in svobodni državi. V njem nastopajo češki »hudežestveniki«, med njimi zlasti Hanna Vitová in Ladislav Boháč. Vaskomur, ki ljubijo svoje slovanske brate, bo prijetno, ko bo slišal s platna razumljivo mu češko govorico in se bo lahko zavedal, da je bratski narod bil tisti, ki je ustvarjal take filmske umetnine. Zaradi tega si ga vsi oglejmo. V kinu Radio ga bodo predvajali v soboto, nedeljo in ponedeljek ob običajnih urah.

Zborovanje belo-skega učiteljstva

Semč, 1. novembra
V četrtek se je v Semčih sestala na državni ljudski šoli vse učiteljstvo črnomojskega srezja, da prisostuje vzornemu nastopu sreskega šolskega nadzornika g. Vojne Dragotina in se posvetuje ter sklepa o važnih pedagoških vprašanjih, ki se tičejo vzgoje in pouka, vzporedno s tem pa prednese tudi koristne predloge za razvoj in povzdigo belokranjskega šolstva.

Zborovanje je otvoril sreski šolski nadzornik s praktičnim nastopom v tretjem razredu ljudske šole, kjer je z učenci v enournem nastopu izvedel in podal koncentracijo zemljepisnega in zgodovinskega pouka. Po nastopu je nato predaval zbranim učiteljstvu, še o važnosti zemljepisnega pouka v tretjem razredu in dal vsa potrebna navodila, za kar mu je bilo učiteljstvo zelo hvaležno. Po predavanju se je razvila zelo živahna debata, nanašajoča se osobito proti zahtevku učnega načrta, ki predvideva za tretji razred obravnavo cele dravske banovine. V debati je bilo podarjeno soglasno mnenje učiteljstva, da je za zahteva preobširna, ker se baš na tej stopnji razvijajo in utrjujejo osnovni zemljepisni pojmi, pa bi zahtevalo, da bi otrok bil temeljito seznanjen z istimi in v tem šolskem letu tudi temeljito spoznal šolski okoliš, lastni srez in mejne srece. Prevelike zahteve in prenatrpanost učne snovi dovede lahko samo do novega diaktičnega materializma proti, kateremu pa se morajo vzgojitelji boriti že s stališča splošne omike. Šola mora dati otrokom brez izjeme temeljito zemljepisno znanje, da ga bodo znali v življenju praktično rabiti, nikakor pa se ne sme dopustiti, da bi se na račun večine otrok, ki svoje izobrazbe ne nadaljuje na višjih šolah, s predelavo učne snovi hitelo. Zeleti je tudi, da bi se v tem pogledu postopalo povsod enako.

Drugemu delu zborovanja je prisostvoval tudi sreski načelnik g. Svetina, ki ga je učiteljstvo toplo pozdravilo. Pod njegovim vodstvom je učiteljstvo pretresalo važno vprašanje pravočasnega predlaganja uradnih poročil, dobilo navodila za vodenje šolskega inventarja in postopka pri prmo predaji poslov ter obravnave šolskih zamud. Zaradi slednjih se je razvila živahna debata, ker dosedanj postopek v tem pogledu ima pričakovane in trajnega uspeha. Veliko skrb naj učiteljstvo posveti v bodoče prirejanju sestankov med šolo in domom pa tudi treznostnemu gibanju naj tudi vsi pomoč. Današnja doba zahteva, da se med narodom širi smisel za potrebe društva Rdečega križa. Unije za zaščito otrok in Podmladka Jadranske stráže, o čemer se je vsrilo podrobno razpravljanje z ozirom na krajevne prilike in potrebe posameznih šolskih okolišev.

Med predlogi je bila izražena misel, da bi se prihodnje zborovanje vršilo na eni od nižje organiziranih šol in bi se tamkaj prikazalo z vzornim nastopom delo učitelja. Po soglasnem sklepu se bo tak nastop vršil v zvezi z uradno učiteljsko konferenco meseca maja prihodnjega leta na enorazrednici na Planini. Učiteljstvo se je izredno tudi proti uvedbi banovinskih zvezkov in zneslo svoja mnenja glede uporabe različnih učnih knjig, ki napravljajo posebno ob preselitvah učencev v druge srece posebne težave glede na dejstvo, da se ponekod v početku poučje pisane, druge pa tiskane črke. Glede odlašav učencev je soglasno mnenje, da uvažajo v šolo samo nered in zato učiteljstvo predlaga, da se sploh ukinejo, kar bo v prihodnjem šolskem letu izvedeno v vsem črnomojskem srezu. Tudi glede zamud in njih obravnave je učiteljstvo mnenja, da se dozeže spremembo zakona v tem pogledu, da se kompetenca kaznovanja prenese na sresko načelstvo. Obravnavali so se še drugi predlogi in vprašanja, na katera sta tako

g. sreski načelnik kakor tudi g. sreski šolski nadzornik dajala obširna pojasnila, a kar je bilo zborovanje zaključeno.

Ciril Metodov večer

Ljubljana, 2. novembra
Podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda Ljubljana Bežigrad, vabi rodoljubno javnost na Ciril-Methodov pestri koncertni večer v soboto, dne 9. novembra 1940 ob 20. v telovadni dvorani bežigradske ogledne šole ob Vodovodni cesti.

Sporod: 1. Moški pevski zbor »Sava«, pečovodja Fr. Venturini: a) Venturini: Lovska, b) Prelovec: Bela breza. 2. Kristan Nua, koncertna pevka: a) Pavčič: Padale so cvetne sanje, b) Controne: Naj se smejem. 3. Sestre Stritarjeve: a) Adamič: Čez tri gore. Ceterospev, b) Mokranjac: Sopot srbskih narodnih pesmi. Priredil Pregelj. Ceterospev. 4. Cvetična Marijan, operni tenor: a) Bizet: Cvetlična arija iz opere Carmen, b) Verdi: Napišnica iz opere Traviata. 5. Stritar Bogdana, altistka: Ti si urce zamudila. Priredil Z. Prelovec. 6. Dolničar Mirko, operni bariton: a) Čajkovski: Arija iz opere Onjejin, b) Pavčič: Kaj imam pa končica... Premor. 7. Polajnar Milica, operna pevka: a) Lajovic: Kaj bi le gledal, b) Puccini: Molitev iz opere Tosca. 8. Dolničar Mirko in Kristančič Marijan: Vodopivec V. Roža. Dvospev. 9. Rakovec Vladislav, operni tenor: a) Puccini: Dekle z zlatega zapada b) Hatze: Serenada 10. Zelenik Ljubica in Baukart Janja: Lortzing: Holandski ples iz opere Car in tesar. 11. Mali harmonikar Dane: a) Pozdrav Gorjenjski, b) Vesela trojka. 12. Moški pevski zbor »Sava«, pečovodja Fr. Venturini: a) Venturini: Vsejal sem nageljne in rože, b) Venturini: Ne morjo nas zatreti. Pevske in plesne točke spremlja na klavirju operni zborovodja R. Simoniti. — Vstopnina: se-deži po 15, 12, 10 in 6 din; stojšča po 2 din. Bežigradci in sosedje, podprite naše narodnoobrambno delovanje! Preplačila hvaležno sprejema odbor bežigradske podružnice CMD.

Bogat program naj privabi ta večer mnogo zavednih naših meščanov v bežigrasko narodno šolo, da podpro narodnoobrambno delo v našem novem predmestju. »Mal poloji dar domu na oltar!«, bodi geslo vsem Ljubljancem, a to ravno 9. in 10. t. m., ker bo po vsej naši Sloveniji nabirala akcija za revne brate in sestre na mejah naše lepe domovine. Aginemu prizadevanju bežigradske podružnice želimo mnogo uspeha! Vrlim pevkam in pevcom umetnikom pa naše priznanje za njih požrtvovalno sodelovanje! Pojdemo jih poslušati, da se naužijemo lepote naše narodne in umetne pesmi, da koristimo svojemu domu in rodu ob naših mejah!

Križanka

1	2	3	4	5	6
		7	8		
9	10	11		12	
13	14		15		
16		17	18		
	19				
20			21		22
23			24	25	
26		27	28	29	
	30		31		
32			33		

Pomen besed

Vodoravno: 1. Češko industr. mesto, 4. del voza, 7. frane. mesto, 9. kvarta, 11. planina v Srbiji, 12. kem. znak za prvinu, 13. krajevni prislov, 15. slovenski gobar, 16. dal-matinsko mesto, 18. denarna enota, 19. reka v Južni Ameriki, 20. žuželka, 21. grška boginja, 23. ruska reka, 25. nesvoboden človek, 26. dva enaka soglasnika, 27. ujeta, 29. krajevni prislov, 30. kemična prvina, 32. kemična prvina, 33. požitivo.
Navpično: 1. Kovina, 2. veznik, 3. mesto v moravski banovini, 4. veznik, 5. del voza, 6. grška črka, 8. mesec, 10. mesto v banovini Hrvatski, 12. grški zgodovinar, 14. moško ime, 15. kovina, 17. mesto v banovini Hrvatski, 18. števnik, 20. mesto v evropski Turčiji, 22. poglavar abesinske kopt-ske cerkve, 24. števnik, 27. družinski član, 28. vodna žival, 30. kazalni zaimek, 30. predlog.

Rešitev križanke, objavljena prejšnjo soboto

Vodoravno: 1. Otep, 4. šilo, 8. Bes, 10. zet, 11. Al (aluminij), 12. Lina, 14. te, 15. reta, 17. idol, 19. Otaru, 21. Apelin, 23. orada, 25. mula, 27. iver, 29. an, 30. Nut, 32. za, 33. Rab, 35. som, 36. Anam, 37. Kepa.
Navpično: 1. Obara, 2. tele, 3. es, 5. iz, 6. leto, 7. Otelo, 9. ki, 12. Lateran, 13. Mi-ridit, 16. topol, 18. Dunav, 20. Ana, 22. omara, 24. drama, 26. Uran, 28. Ezop, 31. uš, 34. Ba (barij), 35. se.

I. Rennikov:

Stara znanca

V predmestnem tramvaju. Pri oknu slabo zasledena tramvaja si sedita nasproti go-spod in dama. Gospod čita ruske novine, in zdaj pa zdaj se vprašujoče ozre na da-mo, ki gleda topó skozi okno na ulico. Ko se pa približa sprevodnik hitro vzame dro-biz iz ročne torbice.

Ko sprevodnik pristopi, mu dama v lomljeni francoščini pove, da se hoče peljati do šestega postajališča blizu rue Sadi Carnot. Sprevodnik ne razume dobro in go-spod se brž ponudi za tolmača. Slednjič dobi dama svoj vozni listek, potem pa nervozno zapre ročno torbico in pri tem ji pade iz rok zložen listek, ki ga gospod uslužno pobere. Odda ga dami in pri tem opazi, da je popisav in ruščini. In tako brž naveže pogovor:

— Ah, če se ne motim rojakinja? In očividno ne poznate dobro tega mestnega okraja.
— Seveda ne! Stanujem sredi Pariza. Hvala vam!

Tudi jaz stanujem sredi mesta, pa se slučajno pogosto vozim, sem k

znanec. Toda oprostite takoi ste se mi zdeli znani čim ste sedli. Ali niste morda iz Petrograda? Če se ne motim, sem vas tam nekoč že videl.

— Seveda sem iz Petrograda. Tam smo imeli svojo hišo. Osemnaletni sob.
— Torej se nisem zmotil. — Morda sva se tam tudi srečavala pri skupnih znanjih ali v družbi. Leta tako hite. Toda zanimive oblike si človek zapomni.

— Je že mogoče, čeprav sem zahajala samo v visoko družbo h knezinji Gagarini, h Golitsynim, h Korčakovim...

— Glej, no glej, torej se ujema. Tudi jaz sem zahajal tja. Kot polkovnik kirasirskega polka Njenega Velikanstva sem zahajal v grofovske in kneziške hiše in pri pokojnem Svjatopolku-Mirskem sem bil kakor doma. Da, prosim, to so bili časi!... Dobra plača, lahka služba, nismo se mogli pritoževati...

— Ah, torej ste gotovo hodili tudi na dvorne plesse. Ah, to so moji najlepši spomni. Naša rodbina je bila vedno povabljen. Ah, ta sijaj in to zlato v dvornih palačah! In koliko skrbi je bilo s toaletami! Saj gotovo sami dobro veste, ko smo bežali iz Petrograda, sem pustila tam sedem omar, polnih plesnih toalet. In teh

plaštev in kožuhov koliko sem imela... Zdaj pa... tale edini...

— Da, da, tudi jaz se težkega srca spominjam starih časov. Vi veste najlažje razumeli milostiva; gotovo veste kako krasna je bila gala uniforma gardnega kirasirja z zlatimi našivi in epoletami, z zlato obrobljenimi in lakastimi škornji... in pa gala predstave v Marijinskem gledališču. Kamor je človek stopil, povsod krožili krasnih dam okrog njega. In ti dekolteji, briljanti in parfumi...

— Seveda, kako bi tega ne vedela! Uniforme gardnih častnikov so mi vedno posebno ugajale, čeprav so bili s svilo obrobljeni fraki ministrov in senatorjev tudi zelo elegantno in chic. Jaz sama sem nosila na dvornih plesih briljantno rodbinsko ogrlico, ki jo je mati vedno oripejala pred plesom iz banke, kjer je bila shranjena. Imela je nad sto dragih kamnov in veljala je nad 150.000 rubljev. Doma je seveda niso mogli pustiti ležati. In teh znanih dostojanstvenikov koliko se jih je sukalo okrog mene. Vsi chic. A vaš papa, dovolite mi vprašanje ali je bil general, ali je služil na dvoru?

— Ne, ni bil na dvoru, čeprav bi lahko bil, bil je veleposestnik v pskovski guber-

niji. Deset tisoč orolov polja smo imeli, pet tisoč orolov gozdov in trapnikov, sladkorno tovarno, skratka vzorno gospodarstvo. Moj papa ni hotel nobenih javnih funkcij, čeprav so ga sili v ministrstva, v senat, v parlament. — En njegov prednik je služil že pod carico Katarino Veliko. Doma smo imeli še velik gramofon, ki mu ga je bila podarila... Od drugih carjev je pa večkrat dobil v dar zlate ure z velikimi orli.

— Vi ste torej iz pskovske gubernije, milostiva? To me zelo veseli, ker sem jaz tudi. Doma sem namreč iz mesta Pszkova, saj ga gotovo poznate. Krasno starinsko mesto, čeprav se ne more primerjati s Petrogradom...

Tista krasna cerkev na hribu nad reko kakor straža pravoslavja... Se pred vojno sem bil tam in nikoli ne todjakona Grigorija Kondyeva... Ne izbrisem vtis, saj vendar poznate Pskov? — Samo površno, vozila sem se nekajkrat skozenj na naše veleposestvo. Toda dijakon glavneža hrana ni bil Kondyev, temveč batjuška Vasilij Beljavkin. V tem pogledu se motite.

— Kaj šel! O vaših veleposestvih v pskovski guberniji ne vem nič točnejšega,

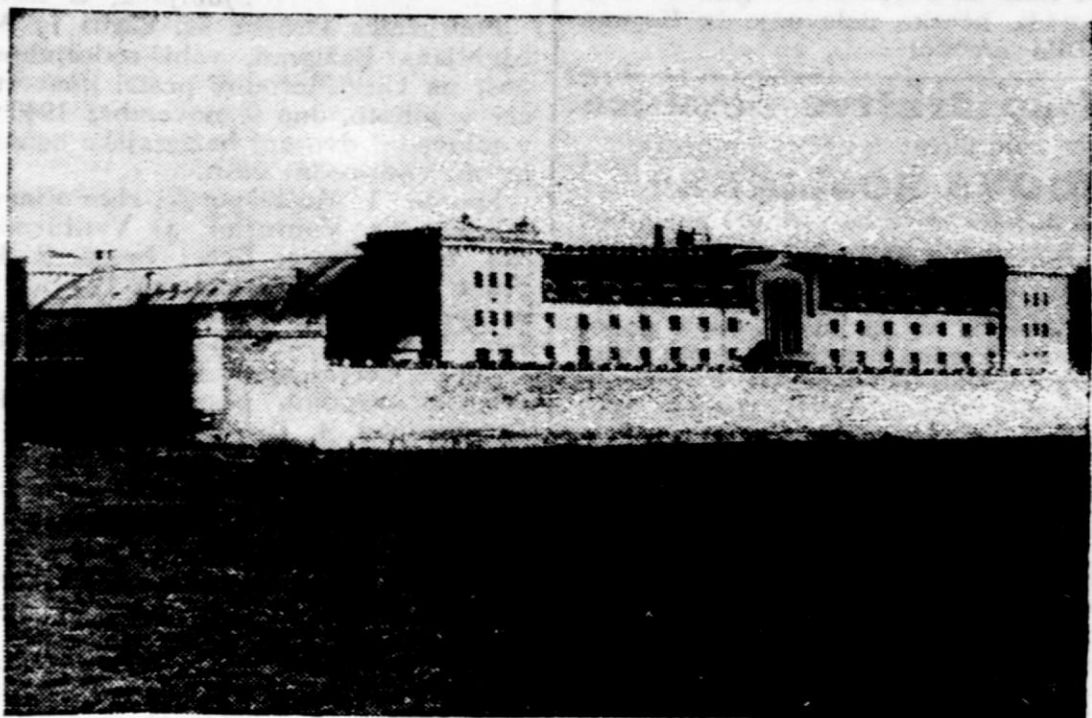
kar se pa tiče pskovskega velehrama se ne motim. Njegovo duhovščino sem poznal zelo dobro.

— Jaz vam pa pravim, da se motite. Za dijakona je bil tam čisto gotovo do prve vrata batjuška Beljavkin. Nikar se ne pre-rekajte z menoj, prosim!

— Saj mi niti na misel ne pride prereki-ti se z vami milostiva, toda povedati vam moram, da sem se učil v semenišču v Pskovu, saj sem vendar sin ondotnega cerkvenika.

Življenje piše pretresljive romane

Strašno trpljenje po nedolžnem obojenega Francoza v guayanski kaznilnici in južnoameriškem pragozdu

Kaznilnica na Guayani

Nedavno so tuji listi priobčili kratko poročilo, da francoska vlada povsem odpravi svojo kazensko kolonijo na Guayani. Le nekaj kazencev še odsedeva v kazni, pa tudi ti ne ostanejo več dolgo tam, vsi drugi bodo pa prepeljeni v francoske kaznilnice. Odločitev o tem je padla prav za prav že prej, toda samo v tem smislu, da v Guayano ne bodo več pošiljali novih kazencev. Šele sedanja francoska vlada je pa rešila ta problem v celoti. Kaznilnica, ki je bila nešteto krat poročila o pretresljivih prizorih in ki so jo tudi že opetovano posneli za film, doživlja svojo vlogo.

V tej zloglasni kaznilnici se je odigralo mnogo pravih romanov, tako fantastičnih, da prekašajo daleč vse, kar so si izmislili pisatelji. Tam so se odigravali romani resničnega življenja. Med te spada tudi usoda Jakoba Moreaua, zdaj že priletnega moža, živčnega pod tujim imenom v Rio de Janeiru.

Jakob Moreau, takrat še mlad knjigovodja, je bil pred 25 leti obsojen v domstrtno ječo zaradi umora, kajti vse je govorilo proti njemu, da je umoril svojo ženo. Samo on sam je trdil, da je nedolžen.

Do zadnjega trenutka je trdil to, toda sodišče je videlo v tem samo morilnevo trdnost. Moreau je bil obsojen in odpeljan so ga v Guayano. Izgubil je državljansko ime ob enem z državljanstvi pravicami in se izpremenil v številko.

Ni pa mogel prenašati groznega življenja v kaznilnici. Že čez dva meseca je poskušal pobegniti, toda na obali so ga zgrabili. Posledica je bila, da so mu poostili kazni. Odpeljali so ga na pust otoček, kjer mine vsakega kaznenca volja do življenja. Nadzorstva tam skoraj sploh ni, toda samo zato ne, ker ni na razpolago nobenega čolna in ker so najboljši pazniki morski psi. Zaman bi kaznenec poskušal rešiti se, kajti v bližini otoka vedno preže na plen morski volkovi. In vendar je Moreau znova poskušal pobegniti. Za popravilo kolob so pripeljali na otok nekaj desk. In ena deska je nadomestila obupancu splav. To je bila malone sigurna smrt. Toda človek, ki naj bi bil umrl na pustem otočku, je navzlic temu tvegati poskus. Na deski je jadral po morju eno noč in en dan, dokler ga niso zanesli valovi k obali.

Moreau ni upal, da bi mogla biti to druga

obala kakor guayanska. Vendar je pa od trenutka, ko je stopil na suho, veroval v svojo srečo in krenil je v neznano deželo. Dolgo je hotel po džungli in končno sploh ni vedel, kje je. Moral se je skrivati, kajti tudi domačinom je lov na ubežne kazence dobrih zaslug. Pustolovščina. Francoske oblasti plačajo visoko nagrado tistemu, ki ubežnega kaznenca zgrabi. Moreau je imel s seboj samo nož in tako seveda na učinkovito obrambo sploh ni mogel misliti. Če bi ga bil kdo opazil, bi bil izgubljen.

Nesrečen je preživel v Guayanskem pragozdu več let. Njegovo življenje je bilo težje od onega srednjeveških puščavnikov. Preživljal se je s tem, kar je našel ali ubil s lokom in puščicami lastnega izdelka. Pa tudi tako bedno življenje ni bilo za Moreaua znošljivejše od življenja v kaznilnici. Slednjega je slučajno našla ameriška znanstvena ekspedicija, ki se je bila napotila v Kolumbijo in Venezuelo, svojo pot pa je končala v malo znanem ozemlju holandske in francoske Guayane, od koder se je vračala proti obali. Vodja ekspedicije prof. Gals-horst je vzel s seboj »gozdnega moža«, čeprav mu je odkrito priznal, da je pobegnil iz guayanske kaznilnice. Z ekspedicijo je prišel v Ameriko in pozneje, ko je vodil Galshorst novo ekspedicijo v Brazilijo, ga je znova spremljal v Južno Ameriko. Gals-horst mu je končno preskrbel v Rio de Janeiru službo.

Moreau je skrbno pazil, da v Rio de Janeiru ni prišlo v javnost njegovo pravo ime, ker se je bal, da bi ga brazilske oblasti kot ubežnega kaznenca izročile francoskim. Šele v začetku letošnjega leta, ko je bil že izven nevarnosti, je slučajno zvedel, da je bil v Franciji »po smrti rehabilitiran, ko je namreč pravi morilec priznal svoj zločin. Bivši Moreauov predstojnik, ravnatelj podjetja, kjer je bil Moreau knjigovodja, je bil umoril mlado gospo, s katero je imel ljubavno razmerje in ko mu je postala nadležna s svojimi zahtevami, naj ji omogoči ločitev in naj se poroči z njo. Morilec se je zanašal, da bo padel sum na Moreaua, kar se je res zgodilo. Svoj zločin je priznal šele po avtomobilski nesreči, ko je bil smrtno ranjen. O Moreauu so pa mislili, da je našel smrt na begu iz kaznilnice. Moreau se je tja čas tako privadil novemu imenu in novi domovini, da se noče vrniti v Francijo.

z rednim snajenjem znižati verjetnost »obolenja« cinka in na to, da cink ozdravi, če ga pretopimo. Pri tem je pa bilo tudi nedvomno dokazano, da se lahko zdravi cinkasti predmeti »okužijo« od bolnih. Tako je skrivnost cinkove kuge pojasnjena samo na pol.

Niti najnovejša raziskovanja je niso mogla povsem pojasniti, tako da učenjaki še zdaj kolebajo med domnevo o neznanih katalizatorjih, to se pravi smoveh, ki po-

vzročajo izpreminjanje cinka in domnevo o bakterijah, uničujočih cink. V praksi so pa prišli že tako daleč, da so odkrili primere, ki napravijo cink imun. Vendar pa to še ni zadnja beseda. Poznamo cinkaste predmete, stare več sto let, ne da bi se jih prišla ta bolezen. Tudi pri novih kovinskih zmesih bo trajalo še nekaj časa, preden bo mogoče z gotovostjo reči, ali so imune ali ne.

Kemija pomaga zatirati bolezni

Zdravniška veda in kemija morata delati roko v roki

Med najplemenitejše, pa tudi med najtežje naloge kemije spada odkrivanje in izdelovanje novih zdravil. Na tem polju doseženi uspehi spadajo med najvažnejše, saj se neposredno tičejo človeškega življenja, njegovega zdravja in njegove delazmožnosti in veselja do življenja. Toda nobeno polje dela ni tako važno in polno odgovornosti kakor to. Nalezljive bolezni so najhujši bič človeštva. V starih časih so bili ljudje proti njim brez moči. Zdaj smo v tem pogledu mnogo na boljšem, ker je moderna medicina večini nalezljivih bolezni že prišla do živega.

Na načelu kemoterapije ali uničevanja vzrokov s kemičnimi telesci v organizmu sloni učinkovanje velikega števila tropičnih zdravil. Prav posebno je treba naglasiti, da Nemčija na tem polju vodi in da je dala svetu veliko število tropičnih zdravil. Delo in uspehi nemške farmacevtske industrije pa dokazujejo, da se znanost ne ustavlja na državnih mejah, temveč da si prizadeva pomagati in koristiti vsemu človeštvu. Ne smemo pozabiti, da je zdaj 700 milijonov primerov malarije, da je spalna bolezen pokosila cela plemena v Afriki, da je kalaazar, črna bolezen v prejšnjih časih v Aziji v poldrugi ali najkasneje v dveh letih privedla do neizogibne smrti, da so

postali bilharziosis in mnoge druge tropične bolezni zdaj ozdravljive s pomočjo nemških zdravil.

Velike uspehe so dosegli nemški učenjaki tudi na polju raziskovanja hormonov in vitaminov. V Nemčiji je nastala prava sinteza hormona, ki se da zdaj proizvajati kemično. Posebno velike uspehe so dosegli nemški učenjaki na polju sinteze hormonov spolne žleze. Iz tega so dali industrijski laboratoriji terapijo na razpolago celo kemična telesa, ki imajo enak učinek kakor ženski spolni hormoni, spadajo pa med čisto druge kemične razrede teles, ki torej učinkujejo kot hormoni, čeprav niso hormoni. Nemškim učenjakom se je tudi posrečilo izdelati prvi kemični vitamin, in sicer vitamin D, ter sintetizirati vitamine A, B1 in B2, ostale vitamine pa proizvajajo na debelo. To je zlasti važno za zdravljenje rahitičnih otrok. S čistim vitaminom D se bo sčasoma posrečilo to otroško bolezen sploh zatreti.

Kemija in zdravniška veda mora ta delati roko v roki, ker le tako je mogoče doseči zazele uspehe. To se najbolje vidi vpravo v Nemčiji, kjer ima zdravniška veda s pomočjo kemije na razpolago po vsem svetu sloveča zdravila.

Zgodovinske frizure

Skrb za zunanost je tako stara, kakor je stara kultura sama. Prvo kulturo telesa so dali svetu stari Egipčani. Iz zgodovine je znano, kako veliko skrb so posvečale ženske lasem. Frizure so imele v starih časih svoj družabni pomen. Niso pa bile samo ženske, ki so polagale veliko pozornost na lase, temveč tudi moški so imeli mnogo opraviti z bradami in lasmi. Kralji in bogati Egipčani so imeli v službi posebne lasničarje. Sloveči slikarji in kiparji so delali osnutke za frizure dam iz visoke družbe.

Frizure v starih časih so bile navadno okrašene s pestrimi zlatimi trakovi, rožami in dragimi kamni. Zgodovinske frizure so nam znane že od leta 2800 pred Kristusom. V prizadevanju seznaniti javnost s historičnimi frizurami priredijo na stadionu v Brnu jutri revijo frizur od leta 2800 pred Kristom do letošnjega leta. To bo edinstvena prireditev te vrste, ker frizur ne bodo samo kazali, temveč bodo spretni lasničarji damam vprico občinstva frizure tudi delali, obenem bodo pa nastopale dame v oblekah iz vseh časov.

Zanimivosti

Gnitje spravljenega sadja lahko nekoliko preprečimo s stalnim zračenjem prostorov, še bolje je pa zaviti sadje v papir, napojen z mineralnim oljem. — Zvezdoslovci pravijo, da je v mlečni poti 170 milijard zvezd. — Zdravniška posvetovanja so v Lianadi organizirana tako, da dobe abonenti knjižice, v katerih je označeno vsako lečenje s svojo številko. Čim človek oboli, pošlje brž zdravniku vprašanje, na katero zdravnik odgovori s številko. — Iz odpadkov koruze pri izdelovanju škroba je bilo pridobljeno razstrelivo, večkrat močnejše od nitroglicerina. — Prvi neposredni posnetek kosa zemlje, na katerem se vidi zakrivljenost obzorja, so napravili Američani med stratosferskim poletom leta 1935. — Samec neke čilške žabe nosi svoje pglavce v vrečkah skozi več mesecev, preden se preobrazijo in šele majhne žabice zapuste to kurtozo zibelko. — Alkohol in torej tudi alkoholne pijače podaljšajo časno pri človeku smisel za čas tako, da se dozdnevno podaljšuje. — Prvi znaki staranja se kažejo na možganih, kar se odraža različno na razumu, čustvih in volji. Opazi se zlasti pojemanje nečimernosti in samoljublja, zlasti z ugašanjem altruističnih čustev pri priletnih ljudeh. — Sloveči Minotaurus iz kretskega labirinta ni bil nič drugega, nego eden izmed zobarjev, ki so živeli na Kreti še v drugem stoletju po Kristusu. — Najstarejša še ohranjena mlrovna in zaveznikova pogodba izvira iz leta 1272 pred Kristusom. Sklenili jo je egiptski kralj Ramzes Meriamon s hetskim kraljem

Hotušilom. — Jahanje ne pomaga človeku, ki hoče shujšati. Mršav postane konj, ne pa jahač.

Luknja do sredine zemlje

Pred dvema letoma je prišla iz Amerike vest o pripravah na ekspedicijo, ki si je dala nalogo prodreti s pomočjo posebnih, v ta namen konstruiranih vrtilnih strojev do sredine zemlje. Kopati naj bi začeli v premogovnikih Jacquet, ležečih 1500 m pod površino zemlje. Za te rudnike so se odločili geolozi, kar vladajo tam posebno ugodne geološke razmere. Ekspedicija naj bi imela na razpolago vrtilne stroje, ki daleč prekašajo vse dosedanje. Pred dvema letoma pa ta načrt preko priprav ni prišel. Šele zdaj je dobil v New Yorku točnejše obrise.

Vendar je pa načrt še vedno močno fantastičen, kar je razvidno že iz dejstva, da znaša 60 km pod površino zemlje temperatura 2.000 C. Na vsakih 33 m se dvigne temperatura za eno stopinjo. Če bi prodrl raziskovalci 60 km globoko v zemljo, bi prišli v morje ognja in plamenov, to je v pravi pekel globok približno 3.000 km in šele potem bi prišli do jedra zemlje, obstoječega iz najčistejšega železa. Nekateri učenjaki pa trdijo, da sega ta peklenska vročina samo do takozv. zemeljske skorje, potem pa temperatura zopet pada in sicer tembolj, čimbolj bi se približevali sredini zemlje. Poti v sredino zemlje in na luno bosta najbrže še dolgo samo plod bujne fantazije.

Navdušen sportnik

Jose Bellaire je uvedel v svojo šolo sport, ko je bil še študent, in dosegel je velike uspehe. Na drugih šolah v Mehiki se je širil sport zelo težko. Njegova šola v Veracruzu se ga je pa rada oklenila. Prihajala je celo vsako leto nogometno tekmo med poednimi razredi za prehodni pokal, ki ga je prejel zmagovalni razred na slavnostnem banketu, cigar stroške je nosil vedno Bellaire sam. Nedavno je stari Bellaire umrl in šola je že mislila, da se bo morala posloviti od lepe tradicije vsakoletnih banketov. Zgodilo se je pa drugače. Mož je mislil na svojo šolo in njene učence. V oporoki je določil za prihodnjih 10 let 1000 dolarjev, da bo lahko šola vsako leto priredila banket.

GOSPODAR IN SLUŽKINJA

— Moram vam povedati, Marička, pravi gospodar, da mi je bilo zelo neprijetno, ko sem davi videl, kako je vas pismo nosa poljubil.

— Ah, gospod, saj nisem vedela, da ste ljubosumni name, vzklikle mlada služkinja vsa rdeča.

Townsend je pogledal na uro. Bil je tako nestrpen, da je komaj še sedel. Nerazviti film ga je doslovno pekel v žepu. Namenoma je glasno zazdehal, potem je pa počasi vstal.

— Lahko noč, Sam! Lahko noč, Marion!

— Danes tako zgodaj? — Sam je tudi pogledal na uro. — Pa naj bo... enkrat se je treba počistiti naspati. Jutri bo zopet dan...

Vstal je in odšel v svojo sobo. Townsend je storil isto.

Tralalikač tiho neko pesmico je vstopil v svojo sobico in prižgal svečo. Tedaj je pa opazil, da leži pod svečnikom pismo.

Aha, zopet svarilo »neznaneja prijatelja«.

Brez najmanjšega razburjenja je Townsend odprel pismo. Bil je že vaje teh čudnih obvestil. Pogledal je nehoti ušel proti oknu. Kar mu je zamrl nasmeh na obrazu. Buljil je v okno. To okno, ki je bilo vedno odprto, je bilo danes zaprto. Močna železna ključica je bila zatakajena, okno trdno zaprto, steklo pa celo. Vražja strela, to je pomenilo, da pismo to pot ni bilo prineseno v sobo skozi okno. Kako je torej moglo priti sem? V tem primeru bi moral iti skrivnostno kurir skozi sobo, kjer so malo prej sedeli.

— Morda je pa pismo ležalo na svojem mestu že tedaj, ko je Marion zapirala okno. Ona ga je lahko tudi prebrala. Vendar bom pa jutri vprašal Marion, kdaj je zapirala okno. A zdaj...

Osem najbistroumnejših med četveronožci

Opica, slon, pes, bober, konj, lev, medved in mačka

Na enem zadnjih kongresov zoologov v Ameriki se je med drugim obravnavalo vprašanje, katere živali so najbistrejše. Po teoretični diskusiji so prešli zborovalci na praktično stran. Po splošni preizkušnji so živali po točkah ocenili in sestavili vrstni red najbistrejših četveronožcev. Ozirali so se zlasti na njihov instinkt, spomin, sposobnost naučiti se raznih kretanj in na posle na njihovo vedenje ob izrednih pojavih in prilikah.

Med osmimi najbistroumnejšimi živalmi, ki so v tej tekmi zmagale, je na prvem mestu daleč pred drugimi tako imenovana najpopolnejša opica, znana tudi pod imenom veleopica. Tako se šimpanz s čudovito spretnostjo nauči šviti, oblačiti človeško obleko, jesti za mizo in podobno. Če ne more doseči sklada na mizi, zleze brž na stol, ne da bi bil le trenutek v zadregi, kako naj si v danem primeru pomaga. Tudi orangutan se je izkazal kot izredno spretna in pametna žival. Gorila med velikimi opicami ni posebno spretna, pač pa prekaša vse v dojemanju danih nalog.

Na drugem mestu v vrstnem redu najbistroumnejših živali je slon, ki bi ga lahko označili kot filozofa v živalskem svetu. V pičlih štirinajstih tednih se nauči delati v službi človeka in izpolnjevati vsa njegova povelja. Kmalu spozna, da je zaman misliti na vsak poskus, da bi pobegnil. Sam zapira vrata svoje staje, če ga zebe ali pa jih odpre, če mu je potreben svež zrak.

Tretje mesto je zavel pes, v katerem tiči stara tradicija, saj je že od pradavnih časov najzvestejši in najzanesljivejši spremljevalec človeka. Nobena žival se ne nauči tako pridno in uspešno kakor pes, ki pa vendar v hitrosti »misljenja« zaostaja za opicami. Pes je bolj odkrite narave, zvijače ali zahrbtnosti ne pozna, kakor jo pozna opica, in nobena žival se ne naveže na človeka tako kakor pes.

Na četrtem mestu glede bistroumnosti je bober. To žival je človek doslej podcenjeval. Pri preizkušnji intelligence, ki so

jo morale prestat omenjene živali, sta poskusila dva bobra pobegniti iz kletke. Zadržala sta kopati podzemni rov, čuvajo so pa še pravčasno opazili njuno početje in rov so zamašili. Tedaj sta pa začela bobra graditi iz polen in vej grmado, da bi zlezla nanjo in pobegnila iz kletke po drugi poti. Ko so jima tudi to preprečili, sta se vdala v svojo usodo.

Na petem mestu po bistroumnosti med živalmi je konj. Njegovi triki so znani iz cirkusov, kjer vidimo, kaj vse desirani konji znajo. Mnogi cirkuški konji znajo »računati« s klopitom. Zadojuje, da krotilec le malo dregne konja, pa začne s klopitom šteti. To pa ni edina umetnost, ki se je konji nauč. Sicer pa ni treba hoditi tako daleč, saj bi vedel vsak konjerejec povedati marsikaj zanimivega iz življenja konja.

Konju sledi kot šesti v vrstnem redu bistroumni živali lev. Levi se tudi zelo dobro uče in imajo imeniten spomin. Nekoliko moti človeka, da so te zverine krotljive in da jih je zelo težko ukrotiti. Vendar pa vidimo po cirkusih, kako se dajo tudi levi naučiti marsičesa, kar nas preseneti tem bolj, ker gre za kralja džungle, ki bi mu človek na prvi pogled prisodil samo krvoločnost.

Sedmo mesto zavzema medved. Ta je pa v živalskem svetu rojen komedian. On se producira v prvi vrsti zato, ker ima rad pohvalo. Medved je ves srečen, če mu vrže človek kosček sladkorja, če ga poboba ali če mu privoščijo toplo besedo. Seveda mora biti desiran. Če bi srečal človek kosmatinca v gozdu in bi ga hotel pobozati, bi najbrže našel slabšo.

Na osmem mestu je pa mačka. Mnogi ljudje mačk nimajo radi, češ da so preveč zahrbtni, kar je tudi res. Mačke so pa zelo gibčne in si znajo v vsakem položaju pomagati. Žive svoje lastno življenje in nujnosti se uklonijo samo v skrajnem primeru. Večinoma si pa pomagajo z ostrimi kremplji in zobmi.

Ženske z akademsko izobrazbo

Zanimivi so podatki o razmerju moških in žensk na visokih šolah. V severnoameriških Združenih državah je največ študiranih ljudi. Izmed moških je malone vsaki stoti, na 190 žensk pa odpade ena z akademsko izobrazbo. V Franciji odpade en študent na 450 moških in ena študentka na 2500 žensk. V bivši Avstriji je po ljudskem štetju iz leta 1935. študiral na visoki šoli vsak dvestopetdeseti moški, ena ženska z akademsko izobrazbo je pa odpadla na 1000 žensk. V Nemčiji je odpadel leta 1939. en študent na 300 moških, ena študentka pa na 1500 žensk. V Italiji odpade en visokošolec na 500 moških in ena visokošolka na 3500 žensk.

Če hočemo dobiti še jasnejšo sliko, si moramo te številke poenostaviti. Izračunajmo si razliko med številom moških in žensk, odpadajočih na enega študenta ali študentko Amerike ima najmanjšo številko in sicer 90, švica 700, Nemčija 1500, Madžarska približno 2000, bivša CSR 2750.

Strah muzejev

Najbolj znana in še zdaj nepojasnjena bolezen kovin je cinkova kuga. Na cinkasti predmetih, zlasti na starejših, na starinskih cinkastih kovancih ali piščalkah cerkvenih orgel se naenkrat pojavijo na površini mehurčki. Napadena kovina izpremeni barvo, prvotni obliki predmeta vedno bolj izginja, dokler naposled ves kos ne razpade v prah. Največje zlo pri tem je, da se ta kuga lahko razširi kot nalezljiva bolezen z enega na drugi predmet. Učnila je že mnogo starinskih kovancev in dragocenih cerkvenih orgel. Škoda, ki jo je napravila ta bolezen po muzejih, je neprecenljiva.

Nekaj pred 20 leti je proučil to bolezen neki utrechtski učenjak in v glavnem je svoj cilj dosegel. Z raznimi poskusi je dokazal, da proizvajajo čisti cink pri nižji temperaturi sivkast izdelek. Pri 161 stopinjah C se izpremeni navadni cink v tako imenovani krhki, ki se pri 232 stopinjah C raztopi. Cinku je pa usodna temperatura 18 stopinj C. Cinkasti predmeti, stojajo stalno v temperaturi nad 18 stopinj C, ne morejo dobiti cinkove kuge. Delj časa trajajoča nižja temperatura je pa cinku nevarna. Učenjaki so prišli tudi na to, da se

notez, še istega dne izplačajo in potem lahko gre, mora iti... Da... to in še marsikaj drugega ti še ne veš. Vsekakor je pa iz čisto človeškega vidika tvoje dejanje nekaj izrednega. Toda bog mi odpusti grehe, jaz... bi tega ne storil.

— Tudi ti bi storil to, — je ugovarjala Marion. — Ne verjemite mu, gospod grof, — se je obrnila k Townsendu, — on samo tako govori. V resnici pa ne more videti muhe, kako ji ugaša življenje, kaj šele človeka.

Nekaj časa je razmišljala, potem je pa pripomnila:

— Vi boste za to celo nagrajeni.

Townsend se je od srca zasmejal. — Nagrajen? Ne verjamem, Marion! Bil sem namreč zelo glob in tudi z reševanjem ni šlo vse tako, kakor zahteva družabna uglejenost. Neki delavec celo misli, da me bodo odpustili. Sam je odkimal z glavo.

— Tega ne verjamem. Tudi jaz sem slisal nekaj o tvojem odgovoru in on je napravil name globlji vtis kakor samo reševanje. Toda zaradi tega te ne bodo odpustili. Ženske kova Liane Russell najdejo vedno kaj zanimivega na moških, ki je v občevarjanju z njimi predzren, zlasti če jim je podrejen... Pomisli samo, Russellovi so zelo bogati. Vsi moški, ki srečajo to žensko, se plazijo pred njo ne s čisto napačnim računom, da se bo vendar z enim izmed njih omožila. Tvoje postopanje je nekaj čisto novega in ima za njo čar neznanega.

— No, sicer bomo pa videli.

Edmund O' Hara:

20

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

— Ni za kaj, — je odgovoril mirno in si popravil zmečkano bluzo. Potem je pa hotel oditi.

— Pogumni ste, — je dejala prijazno, — življenje ste mi rešili.

— Že mogoče, — se je glasil hladen odgovor.

— Svoje življenje ste tvegali, da ste me rešili, — je nadaljevala. — Če bi ne bili vzdržali mojega bremena, bi bila oba padla v kotel.

— Motite se, — je odgovoril Townsend zelo hladno. — Jaz svojega življenja nisem postavil na kocko. Če bi mi bili postali pretežki, bi vas bil kratkotalo izpustil.

To rekoč se je obrnil in se zopet lotil svojega dela.

Ko je Townsend čez eno uro odhajal iz tvornice, ga je na dvorišču ustavil neki delavec.

— Človek božji, — mu je zašepetal, — kaj si zno-rel? Ali so te že odpustili?

Detektiv ga je začudeno pogledal.

Kupičenje življenjskih potrebščin opravičljivo?

Kako nekateri zagovarjajo kupičenje blaga — Kaj pravijo trgovci, kaj zasebniki

Ljubljana, 2. novembra. Pobijanje draginje in brezvestne spekulacije prihaja v nov razvoj po obilnih navodilih, da morajo trgovci prodajati svojim odjemalcem le odmerjene količine blaga, in spričo namere, da uvedejo nove predpise, naperjene proti porabnikom, ki kupijo blago. Znano je, da nameravajo revidirati dosedanja uredba o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije. Dosedanje izkušnje so pokazale, da so bili mnogi ukrepi (četudi bi bili sicer posreženi) proti draginji in spekulaciji izdati prepozno. Tako so se precej pozno spomnili tudi spekulativni med porabniki. Zdej je že nakupičenega toliko blaga pri zasebnikih, da je težko reči, če ga že nimajo več kakor trgovci. Zato je vprašanje, koliko bodo lahko koristili novi ukrepi, čeprav s tem ni rešeno, da niso potrebni.

ALI JE VSAK, KI KUPI BILOGO, SPEKULANT?

Kupičenje blaga je v zelo tesni zvezi s pojmom spekulacije. Terminologija o draginji, spekulaciji itd., ne nastaja šele v zadnjem letu, temveč se je dovolj razvila že med svetovno vojno. Kljub temu marsikomu mnogi pojmi niso povsem jasni, ne le preprostim ljudem, ki samo vedo, da dandanes dobijo za denar mnogo manj blaga kakor prej, temveč tudi tisti, ki se izbirajo med različnimi raznimi predpisi. Sicer bi se lahko razvila posebna veda, ki bi raziskovala vojno dobitekstvo ali spekulacijo, vendar bi je ne smeli kratkoma uvrstiti med komercialne vede; šele poglobljeno proučevanje bi nam razkrilo vse skrivnosti nečednega lova za dobičkom med konjunkturami, da bi se tudi na pristojnih mestih lažje orientirali pri izdajanju ukrepov. Vsiučje se nam pa vprašanje, ali samo pri nas zatiramo draginjo in brezvestno spekulacijo. Vemo, da spekulanti delajo velike preglavice obilnostim tudi v drugih državah. Vemo, da draginja narašča tudi v drugih državah ter da ni le naš privilegij. Znano so pa tudi uradni podatki o cenah v drugih državah in v kakšni meri so se podražile življenjske potrebščine. Zato se pri nas mnogi sklicujejo tudi v tem pogledu na tuje vzore ter naglašajo, da bi bilo treba le dobro kopirati ukrepe drugih držav proti naraščanju draginje in uspehi bi ne izostali.

Nekateri trde, da kupičenje blaga samo na sebi še ne pomeni spekulacije. Trgovci, tudi v resnici solidni, so prepričani, da so bili ukrepi proti kupičenju blaga v trgovini bolj škodljivi kakor koristni. Pravijo, da dober trgovec mora imeti večje zaloge blaga, da ne pride takoj v zadrego, ko nastopijo težave zaradi omejenega uvoza ali iz drugih razlogov. Dobremu trgovcu morajo biti pri srcu interesi njegovih odjemalcev, ki jim je treba postreči z dobrim in kolikor mogoče ceninim blagom tudi v časih stiske. Če bi si lahko vsi trgovci napravili ob pravem času velike zaloge blaga, ko je bil še čas in ko bi nakupovanje zalog ne bilo proglašeno za spekulacijo, bi tudi to služilo pobujanju draginje, saj bi številni porabniki lahko mnogo dalje kupovali nekaterih vrst blaga po nižjih cenah. Tako govore trgovci.

ZAGOVOR NAKUPOVALCEV

Nakupovalci, ki kupijo življenjske potrebščine, bodisi le za kritje potreb v nekaj mesecih ali tudi v celih letih se znajo tudi dobro zagovarjati in nikakor nečisto veljati za spekulante. V drugih državah, kjer so bile takoj v začetku vojne uvedene živilske kazenske, so obsojili vsako nakupovanje živl. čez mero tekočih potreb za spekulacijo. Pri nas pa nakupovalci, ki si polnijo shrambe — in mnogi tudi vse stanovanjske prostore — z živili, kakor da nameravajo odpreti trgovino, trde, da samo opravljajo v drugi obliki naloge, ki bi jih morale prevzati oblasti. Nikar se ne čudite tej logiki! Porabniki namreč trde, da bi država morala ob pravem času ukreniti vse, kar bi preprečilo zmoed med ljudmi in nered na tržiščih, zlasti bi morala izdati dovolj zgodaj navodila, kako se naj ljudje založe z živili, da jih bodo imeli dovolj kot železno rezervo za najhujše čase ter da se jim ne bodo pokvarila. Pri nas pa oblasti takšnih ukrepov niso izdale in ljudje so prepuščeni samim sebi. Zato pa tudi ne smemo nikomur zameriti, če skrbijo zase in se na nikogar drugega ne zanašajo.

REVNI LJUDJE GOVORE DRUGAČE

Revni ljudje govorijo nekoliko drugače. Ko se časi slabšajo, med revnimi ljudmi rase še bolj nerazpoloženje proti premočnejšim, najsi je upravičeno ali ne. Revni ljudje ne morejo priznati, da je dovoljeno kupičenje življenjskih potrebščin pri komurkoli in četudi se da še tako lepo opravičiti, češ, če si ne morejo ustvarjati tako zvanih železnih rezerv vsi porabniki, bi si jih ne smeli zlasti tisti, ki imajo dovolj denarja zanje; kdor ima toliko denarja, da lahko kupuje življenjske potrebščine na debelo, ga pač draginja ne more pri-

zadeti in ima najmanj razloga za bojazen, da bo moral stradati. Revnim ljudem se zdi kupičenje živl. neupravičljivo iz dveh razlogov: večje povpraševanje po blagu pospešuje draginjo; zaradi kupičenja življenjskih potrebščin pri zasebnikih pa nastane tudi pomanjkanje blaga v trgovini. Tako morajo revnejši ljudje trpeti še večje pomanjkanje samo zaradi tega, ker so si mnogi bogatejši nakupili toliko raznega blaga, da ga ne bodo mogli niti porabiti in se ga bo mnogo pokvarilo. Takšno kupičenje živl. je uničevanje, še bolj nedopustno in nesmiselno, kakor če bi kdo zbral in sežgal denar. Če odtegne trgu brez potrebe blago, škoduje skupnosti ter si torej prav tako brezvesten škodljivec kakor spekulant, ki je nakupil blago le zaradi tega, da bi ga prodal, ko bo čim dražje.

ALI LJUDJE KUPIČIJO BILOGO RES BREZ POTREBE?

Najbrž bi kdo dvomil, da ljudje kupijo živila pri nas »brez potrebe« in jih je pripravljen zagovarjati, češ, nakupili so samo toliko, kolikor res potrebujejo, saj so zelo redki, ki bi se lahko zalagali za cela leta. V resnici ni mogoče navesti točnih podatkov, kakšne zaloge imajo posamezni nakupovalci. Znano je le, da je bilo v zadnjem letu, od začetka vojne do sedaj, prodano mnogo več življenjskih potrebščin kakor v normalnih letih. Točne številke se niso zbrane, a povsem zanesljivo je, da so bile razprodane takšne zaloge blaga, ki bi sicer lahko krile potrebe za nekaj let. Eden najbolj znanih primerov je pomanjkanje jedilnega olja. Številke nam kažejo, da je bilo izdelanega za letošnjo sezono dovolj olja, najmanj toliko, kolikor smo ga porabili v »normalnem« letu. Vendar je olja začelo primanjkovati že sredi leta. Tudi sladkorja so izdelale naše sladkorne tovarne dovolj za normalne potrebe in bi ga ne smelo primanjkovati. Nekaterih vrst kolonialnega blaga ni bilo uvoženega nič manj kakor prejšnja leta, a ga je primanjkovalo na trgu. Lahko je dokazovati, da bi moralo biti dovolj tudi pšenice in pšenične moke lanskega pridelka, ko bi poraba čez mero ne narasla. V zadnjem letu

so morali trgovci, grozisti kakor detajlisti, obnavljati svoje zaloge mnogo hitreje kakor prejšnja leta.

Spričo tega bi kdo trdil, da ljudje vendar niso kupovali toliko blaga brez potrebe. Smemo pa reči, da ga niso kupovali več kakor prejšnja leta zato, ker so ga morda več tudi porabili. Sicer so nekaterih vrst blaga v resnici več porabili kakor bi jih bili, če bi jih ne imeli toliko nakupičenih, vendar to ni bil glavni vzrok, še manj pa opravičilo kupičenja. Posamezniki, ki so kupovali po 5 do 10 ali več kg kave hkrati, po cele vozove moka in vreče riža, po več zabojev mila in sladkorja, a še kljub temu niso bili zadovoljni ter so nadaljevali lov za istimi vrstami blaga še po drugih trgovinah posamezniki, ki se zdaj prihajajo pritoževati k trg., da je moka pokvarjena, riž nebarven, olje brez okusa itd. — so nedvomno kupili blago brez potrebe in jih ne more nihče zagovarjati.

Prav tako ne moremo opravičevati tistih, ki so začeli zbirati novo jedino olje, čim je prispelo na trg. Trgovci ga ne smejo prodajati v večjih količinah, toda vsak ga lahko dobi, kolikor ga potrebuje, sproti. Tudi letos bodo tovarne producirale toliko olja, kolikor ga je potrebno za kritje vseh potreb do nove sezone. Toda zaradi nediscipliniranosti ter brezvestnosti nekaterih nakupovalcev ga ne bo dovolj, ker si ga bodo nekateri vseeno nakupili čez mero, ako ne bodo kmalu izdani potrebni učinkoviti ukrepi. Čeprav zdaj trgovci razclonirajo blago odjemalcem, je kupičenje vedno mogoče; dovolj je načinov, da se bogati zasebniki lahko zalagajo za blagom čez mero. Nakupovanje olja je postal poseben vrste sport. Posamezniki kupujejo olje po vsem mestu, pri neštetih trgovcih in razumljivo je, da se tudi pri nakupovanju po deciltru vendar kmalu nabere po več litrov olja. Če pojde tako naprej, ali ne bo že spomladaj razprodano vse olje? Takšna skrb za lastne prebavne organe je vseeno nekoliko preveč ganjiliva, da bi jo lahko z mirno vestjo zagovarjali, zlasti če ob misli na tiste številne revne družine, ki dandanes kupujejo mnogo manj kakor bi bilo potrebno za njihove potrebe, ker so se morali prilagoditi draginji.

Trnovske in moščanske ceste

so zelo zanemarjene in prizadeti prebivalci se po pravici pritožujejo

Ljubljana, 2. novembra. Trnovčani, to lahko trdim mirne duše, so mirni, pridni, poštini in tudi kulturni ljudje. Da so mirni in poštini, to lahko potrdi trnovska policija. Kulturnost pa izpizčujeta dva prosvetna odnosno en prosvetni in en kulturni dom.

Omenil sem, da so Trnovčani pridni, no in ker so taki — lezejo na delo, se zbljbejo v gostilne, postopajo sem in tja, hodijo tudi v kulturo in prosveto in nazadnje gredo tudi v cerkev.

Rekel sem — gredo, prav za prav hodijo — no, in sedaj smo pa tukaj! Če kdo hodi ali gre, mora imeti noge. V zimskem času tudi čevlje, da ga ne zbeže! Res je, da so v Trnovem ljudje zelo utrjeni — posebnost oni v »Sibiriji« in gre tudi brez čevljev. Ampak, kaj koristijo, če imajo Trnovčani noge in čevlje, če so utrjeni, če slove tudi kot dobri ribiči — kot taki mislim, da znajo tudi plavati —, če so tudi dobri ptičarji! Zato ni treba misliti, da znajo tudi frčati. Tudi Marenkotov Franc ni znal, četudi je bil priznan — za najboljšega ptičarja v tej prelepi trnovski fari.

Ker pa Trnovčani ne znajo frčati, zato upam — to jim bo vsakdo priznal —, da morajo hoditi. Hodi pa se, to vsak človek ve — po cestah! Zato pa morajo biti ceste take, da se lahko po njih hodi ali gre, odnosno vali, kotali ter tudi dela po njih različne druge akrobacije. To gre pa le — po dobro urejenih cestah, ampak ne takih, kakor so v Trnovem.

Ako greste iz sredine mesta proti Trnovem, že gre, mimo trnovske cerkve tudi in še dalje mimo prosvetnega doma sijajno. Ogledjte pa si, odnosno pojditte po Mivki, potem pa lahko plavate, frčite ali kar hočete, samo hodite nikar!

Vsak človek, ki hodi podnevi po tej poti ali po kateri koli tam okoli, ve, kakšne iznajdljivosti je treba, da naj umazan z blatom od pete do glave. Kaj pa sele ponoči! Pridite in poslušajte naše Trnovčane, kako izbrano se izražajo. Tudi kako lepo cvetko naših južnih krajev slišite in vse to gre na račun teh krajev cest iz tega prelepega kraja nesrečnega imena. Zadnjič sem poslušal nekoga »Sibirčana«, ki se je izražal zelo krepko.

— Lahka ste brez skrbi — se je zasmajala prodajalka. — Iz kabine ne uide noben zvok in nihče razen mene ne bo slišal vašega glasu. Jaz pa sdloh ne prisluškujem kaj odjemalci govorijo. Skrbim samo za dobre posmetke. Pomislite vsak dan pride nad 100 ljudi toda ne smem jim se niti besedice tega kar govorijo.

— Prav za prav je škoda — je me nihal Bob. Pri svojih bogatih izkušnjah bi mi lahko svetovali.

— Seveda z veseljem. — je pritrdila prodajalka.

— No, torej je začel Bob in znova zaridel. To je kočljiva zadeva toda vi boste to itak poslušali. Gre za snubitev.

— Ali prebiva izvoljenka vašega srca daleč?

— Ne, živi tu v New Yorku. Ni na zaročena z menoj. Nisem ji še odkril svoje ljubezni. Nihčejar se ne sluti in tudi naj stariši ne. Ne morem vam povedati kako težko mi je to. Morda imajo moji tovarš prav da sem smešno plah.

— To bo pač nekoliko pretirana trditve. — je pomirila prodajalka Boba. — In zakaj bi ne mogel človek porabiti gramofonske plošče v ta namen? Narišite po-nudbo, jaz pa ta čas pripravim »ploščo«.

Bob je tretjič zaridel in narisal tole mestrovino umetniške lenega slova.

A. Williams:

Snubitev na gramofonski plošči

Skoraj pet minut je stal Bob neodločno pred izložbo elegantne trgovine z gramofoni in radijskimi aparati na glavni new-yorški ulici. Njegovo pozornost je bila obrnila nase reklama sredi izložbe glaseca se:

— Dajte posneti svoj glas. Najlepši spomin... Samo en dolar.

Mladenček je zamišljeno vstopil v trgovino in se nemalo prestrašil, ko ga je ogovorila dražestna plavalosa prodajalka z vprašanjem kaj bi rad. Bob je bil nemodern fant, plah in sramežljiv v občevanju z ženskami, poleg tega se mu je pa zdelo nerodno povedati mlademu dekletu, kaj ša je privedlo v trgovino.

— Gospodična ali spada v vaš delokrog izdelovanje gramofonskih plošč glasom reklame v izložbi? — je zajekal.

— Seveda, gospod, kar izvolite za me-noj v kabino — je odzvonila plavalosa z radostnim smehom. — Kako dolgo hočete govoriti? — Tri minute stane en dolar, šest minut poldruget dolar.

— Mislim da bom pot-eboval najmanj šest minut je odzvonila Bob in zaridel.

— Ali naj najprej napišem svoj govor? In ali

gospal Zavedam se, da se izneverim staremu običaju, če prihajam po te še ne izhojeni poti. Prosim za roko vaše hčere Mabele. Ljubim jo in prisrežam, da to bom o rečil. Podedoval sem po svojem stricu skromno premoženje — 18.000 dolarjev in že pet let sem književodja bančnega doma O'Flanagan & Comp. Zdej imam osem-deset dolarjev tedenske plače in po pravici lahko pričakujem, da mi bo ob novem letu plača zvišana.

Ne kačim, ne pijem in ne kvartam. Z napačnostjo bom pričakoval vaše ugodne odločitve.

Globooko udani vam Bob Hawkers.

Bob je zaniženo porjedal na poštani papir, potem je pa odšel za mikavo prodajalko v kabino.

— Prispim sedite in govorite čisto mirno, — se mu je zasmajala vzpodbujajoče. — Pozor — zdej!

Dame in gospodje — pardon — vele-spoštovani gospod in ...

— Razločneje prosim in ne pozabite da presteže plošča vsako vašo besedo in govorite hitreje, sicer ne boste nikoli končali.

Bob se je odkašljal in čital brezbarvne besede, ki si jih je napisal na papir. Uvod je pokrtil obe strani gramofonske plošče. Na eni strani je končal z zlogom »kričilo« — na drugi strani je pa začel z zlogom

no v zimskem času, da se šolarčki prehlade in oboli.

Zato apeliramo na pristojne činitelje, naj čimprej poskrbe, da se naše ceste in hodniki popravijo, da bodo dostopne tudi v deževnem vremenu. Mislimo, da imamo kot mestni davkoplačevalci iste pravice do udobnih cest in potov, kakor jih v tem pogledu uživajo davkoplačevalci ljubljanskega mestnega centra. Če pa mestna občina ljubljanska ne zmore večjih investicij za boljše vzdrževanje cest v priključnih občinah, priporočamo mestni davčni upravi, da pri bodoči odmeri občinskih davkov to cestno vprašanje upošteva in naj napravi med posestniki priključnih občin in posestniki ljubljanskega centra razliko pri pri davnih bremenih. Prvič zato, ker ima mestna občina večje investicije za vzdrževanje cest v centru mesta kakor v priključnih občinah, drugič pa, ker se po-sesta v centru ljubljane bolje obrestujejo kakor posestva priključnih občin. Upamo, da bo mestna občina naše težnje upoštevala in davčno vprašanje temu primerno uredila.

Nove slovenske skladbe

Stanko Premrl: Trije samospjevi za visok glas s klavirjem (Ljubljana, 1940). Pod gornjim naslovom je pred nedavnim izšla v samozaložbi zbirka samospjevov, obsega-joča pesmi Marija dete je rodila, V Jeruzalemu vse že spi in Luč z neba na tekste K. Široka in K. Sekovaniča. Vsi samospjevi, ki so pisani zelo občuteno, zahtevajo doživeto, nežno interpretacijo tako v pogledu besedila, kakor glasbe. Zanimna nas predvsem glasbena stran. Melodije so pre-proste, pa toliko bolj prisrčne in dojemljive; v zadnji pesmi dajejo triolski postopji in ritmično učinkovito razporejeni deli ostale melodične linije lepo razgibanost, ki vodi k večji napetosti tudi še zavoljo pravih agogičnih predpisov, ki dajejo pevcu možnost uspešnega uveljavljanja. V klavirski spremljavi se poslužuje skladatelj predvsem harmoničnega vidika, pomešane-ga s čestimi oktavnimi postopji ter razlo-ženimi akordi. Modulacije so mestoma prav zanimive, harmonije same pa nudijo čisto posrečen, doživljajsko učinkovit moderni prizvok — zlasti v prvi pesmi. Bolj kakor v prvih dveh, prihaja horizontalni graditveni vidik do izraza v poslednji pesmi. Odnos spremljave in glasu je povsem skla-den in harmonično prav zanimivo urejen. Glas sam pa je — podobno spremljavi — tehnično nekomplikiran ter pisan po legi tako, da upošteva prednosti glasovnih izrazitosti in zato omogoča pevcu učinkovitost izvajanja. Z ozirom na vse te značilnosti je zbirka lep prispevek slovenski solistični literaturi in se je bode pevc — prav posebej za tekstu primerne prilike — nedvomno radi ter z uspehom posluževali.

Iz Metlike

— Zadnji poziv. Vse lastnike orožja se opozarja, da imajo plačila banovinske take, ki bi morala biti poravnana že do konca meseca septembra 1940, a so nekateri na obveznost pozabili, izvršiti nemudoma.

— Škoda po prvem snegu. Tudi Belokranjce je zgodnji sneg zelo presenetil. Mnogi imajo na polju še koruzo, na katere dozorenje so čakali, nekaterim je pa sneg pokrtil še požeto in nepožeto ajdo, s katero so se preveč zamudili. V snegu še marsikje rumenel buče, ki jih bo treba tudi še spravit. Mnogo več škoda kot na polju bo pa prvi sneg gotovo zahteval na sadnem in gozdnem drevju, ker se vsa, osebno pa mlada drevesa, še niso docela obrila. Posebno je trpelo mlado bukovje in akacija, ki ni odvrkla še poletnega zelenja in jo je teža mokrega snega pritisnila ob zemljo. Bela Krajina nudi pravo zimsko sliko. V Gorjančih je zapadlo 30 do 35 cm, v dolini pa ga je malo manj, ker ga je dobro požirala zemlja.

— Zvočni kino »Bela Krajina« v Metliki prične zopet z rednim predvajanjem filmov v petek dne 1. novembra ob 20. uri in otvarja novo sezono z veleznanimim filmom »Čuvarji imperija«, v katerem nastopa poleg znanih igralcev tudi mala Shirley Temple. Kot dodatke se predvaja Fox zvočni tehnik. Redne predstave se bodo odšle vsrle vsako soboto ob 20. uri ter nedeljo ob 15. in 20. uri. Kinopodjetnik si je zasigural vrsto najlepših glasbenih in drugih filmov in bo tako vsem kino-obiskovalcem vsestransko ustreženo!

— Zbirajte bučno seme! Lep odstotek v narodnem gospodarstvu predstavlja gotovo organizirano zbiranje semen, ki so uporabljiva za predelavo v različna olja. Potrebe današnjega časa, v katerem primanjkuje posebnega jedilnega olja, nas naravnost silijo na drugo pot, ki so jo pametno izkoristili naši sosede na štajerskem z zbiranjem in prodajo bučnega semena. Prav sedaj, ko je od strani države odrejeno zbiranje in nakupovanje tega semena in je tudi določena cena brez vsakega odbitka 4 din za kg zdravega, čistega in suhega semena je čas, da pristopimo k temu delu, saj bi organizirano zbiranje vrglo lepe dohodke med Belokranjce. Poljedelci so doslej to semenje z bučami vred pokladali živini in niso mislili na to, da more nuditi nov dohodek, medtem ko se

bučno seme lahko predela v tako potrebno vrsto olja za ljudsko prehrano, saj vsebuje okoli 27% nerafiniranega bučnega olja ali 25% rafiniranega. S kolikaj smotrni zbiranjem semena se računa, da bi se v državi s lahko zbralo nad 1000 vagonov samo letošnjega pridelka. Upajmo, da se bo interes za zbiranje bučnega semena tudi v Beli Krajini dvignil!

Radioprogram

Nedelja, 3. novembra

8: Jutrnji pozdrav. 8.15: Šramel »Ljubljana«. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (prior Valerijan Učak). — 10: Radijski salonski orkester (vodi V. Novsak). — 11: Po domače: Fantje na vasi, vmes plošče. — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Napevi iz Loharjeve opere »Grof Luksemburški«. — 16.30: Tudi kmečki fant naj te-loyadi (Jože Hvale). — 17: Gospodarska navodila in tržna poročila. — 17.30: Pevski zbor »Grafika«. — 18.15: Za veselje in zabavo (plošče). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.30: Slovenska ura. — 21.15: Pevski koncert gđc. Karle slehan, pri klavirju prof. Lipovšek. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: V modernem ritmu (plošče).

Ponedeljek, 4. novembra

7: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Solistične lahke točke (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Duševno zdravstvo (dr. Breclj). — 18.20: Citraši igrajo (plošče). — 18.40: Mesečni slovestni pregled (prof. Fr. Vodnik). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Hudomušnost (Fr. Lipah). — 20: Pevski koncert: Ado Darjan, radijski orkester. — 21.30: Plošče. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Kvartet pi-hal (flavta, klarinet, rog, fagot).

Torek, 5. novembra

7: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Nekaj poljskih (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 14.15: Soliska ura: Noči med ribiči na Jadranu — razgovor (vodi Rafael Bačar). — 18: Trio Viher. — 18.40: Kaj vemo o gmoti (prof. Miroslav Adlešič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Gospodarski pregled (D. Potocnik). — 20: Rezervirano za prenos. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

Sreda, 6. novembra

7: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Peter Iljč Čajkovski: Koncert za gosli in orkester (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Vse od kraja (plošče). — 14: Poročila. — 18: a) Obisk pri lito-grafu (reportaža). b) Delaj z nami (Miroslav Zor). — 18.40: Naloge Delavske zbornice (Jože Langus). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz ljubljanske opere. V I. odmoru: Glasbeno predvajanje (g. V. Ukmar). V II. odmoru: Napovedi, poročila.

Četrtek, 7. novembra

7: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Slovenski skladatelji (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Šramel »štirje fantje«. — 14: Poročila. — 18: Pester spored radijskega orkestra. — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Cimer-manov kvartet. — 20.45: Reproduciran koncert simfonije glasbe. — 22: Napo-vedi, poročila. — 22.15: V oddih (radijski orkester).

Petek, 8. novembra

7: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11: Soliska ura: Kako je mi-ljoni modrih cvetk obklobo narod. — 12: Slovenske pesmi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 14.10: Turistični pre-gled. — 18: Ženska ura: Žena in vprašanje miru (Milena Premru-Mohorčič). — 18.20: Xilo in Saxo-phon (plošče). 18.40: Francosčina (dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Turistovska oprema II. del (dr. A. Mrak). — 20: Ruska glasba I. Predav-nje gr. Dragotina Cvetka, na klavirju ilu-strira prof. Anton Trost. — 20.45: Kon-cert slovenske glasbe (radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Pisan drobšč (plošče).

Sobota, 9. novembra

7: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Vesele plošče izberimo, pa jih v venček živ spojimo! — 13.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Vesele plošče izberimo, pa jih v venček živ spojimo! — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: Pavliha — zvesti služabnik, lutkovna igra (prenos iz vel. studija). — 17.30: Pri tuktah in skratih (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18.40: Kakšno bo vre-me (Janko Sicerli). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura. — 19.40: Ko-račnica (plošče). — 20: Zumanje politični pregled (dr. A. Kuhar). — 20.30: Glas-beno-pisan večer. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za dober konec tedna (ra-dijski orkester).

Zakladi na Kokosovem otoku

V Los Angeles so prišle nedavno prve zanesljive vesti s Kokosovega otoka. Ame-riški iskanci in strokovnjaki naravoslovne-ga muzeja v Costarici so se napotili na Kokosov otok iskat zakladov, ki so jih spravili tja morskari roparji. Ko so Peru-anci pred dobrimi sto leti začutili nevarnost, so naložili zaklade države in katedrale v Ljmi na lado. Posadka se e pa uprila in odpeljala zaklad na Kokosov otok. Ker so bili pozneje vsi uporniki razen enega obe-šeni, ni nihče točno vedel, kje je bil za-klad zakopan. Sedanjí ekspedicijski se je posrečilo najti dotični kraj. Potrebni pa bodo razni tehnični pripomočki, da jih bo mogoče dvigniti. Vse kaže, da so iskalec odkrili skrito zlato v skalni votlini, ki so navrtali zgoraj. Zdej bo treba razvito razširiti, da bodo lahko spravili iz nje za-klad.

Horoskop za tekoči teden

od 4. do 11. novembra glede na planetne tranzite s položajem sonca ob rojstvu

Rojeni med 22. januarjem in 19. februarjem (Vodnar): Zlo vam preti posredno in neposredno, zato se zadržite hladnokrvno in pogumno. Skrb, ki vas vznemirja, bodo trajale še nekaj časa.

Rojeni med 20. februarjem in 20. marcem (Ribe): Osebe srednjih datumov imajo mnogo izgledov za uresničenje navideznih neizvedljivih načrtov in idej. Naj izkoristijo to dobo, ki ne bo dolgo trajala.

Rojeni med 21. marcem in 20. aprilom (Oven): Ublažijo se vsi kritični vplivi, le za ljubezenske zadeve teden ni ugoden.

Rojeni med 21. aprilom in 21. majem (Biki): H krizam, ki vas mučijo, se pridružijo začasnje še druge nevarnosti in tudi zdravje je v nevarnosti. Bodite previdni v kupčijah!

Rojeni med 22. majem in 21. junijem (Dvojčki): Dobro kaže za ljubezenske zadeve. Za opravljanje poslov s pomočjo korespondence in za potovanje je pa teden neugoden. Udeleževajte se samo v najbližji okolici.

Rojeni med 22. junijem in 22. julijem (Rak): Uspehi se obetajo zdravim in bistrim. Aspekti kažejo na srečo v nesreči, življenje je podobno potovanju s prijetno

družbo ob lepem vremenu po zelo slabi poti.

Rojeni med 23. julijem in 23. avgustom (Levi): Oni iz prvih dni imajo srečo v ljubezni in v družbenih odnosih, ostali bodo uspehi v podjetnosti, če bodo previdni.

Rojeni med 24. avgustom in 23. septembrom (Devica): Vse skupaj je videti bolj klavirno, resnih nevarnosti pa ni. Kljub temu ste lahko srečni.

Rojeni med 24. septembrom in 23. oktobrom (Tehtnica): Prav primeren čas za sentimentalnost in za družbene uspehe.

Rojeni med 24. oktobrom in 23. novembrom (Škorpijon): Zadovoljstvo v materialni vsakdanjosti, toda obvladovanje samega sebe je na mestu, zaletelosti utegnejo imeti hude posledice.

Rojeni med 24. novembrom in 22. decembrom (Strelec): Primeren čas za uspehe v družabnem in ljubezenskem življenju ter za ublažitev nasprotja z bližnjimi osebami.

Rojeni med 23. decembrom in 21. januarjem (Kozorog): Srečen teden, napredujete lahko, ne da bi se preveč trudili, primeren čas tudi za oddih in za razmišljanja.

Astrologi o novembru 1940

Ponovna konjunkcija Saturna in Jupitra s svojimi posledicami

Ljubljana, 2. novembra. Že v astrološki napovedi za oktober smo opozorili na konjunkcijo Saturna in Jupitra v sredini Bika ter ugotovili, da je konjunkcija kritična za vse, ki so rojeni med 1. in 10. februarjem, med 1. in 10. majem, med 1. in 10. avgustom ter med 1. in 10. novembrom. Vsem v tem času rojenim sta Jupiter in Saturn v sovražnem aspektu s Soncem, kakor je stalo ob rojstvu. Zaradi tega jim pretijo pravde, ločitve, diference s tovariši in družabniki, konflikti v zakonu, težave v odnosu do predpostavljanih in do oblasti, denarne izgube itd. Konjunkcija bo učinkovala v tem smislu za rojene v zgoraj navedenem času do aprila 1941.

K tej napovedi je treba zdaj dodati, da se bo konjunkcija Saturna in Jupitra ponovila in bodo zaradi tega pod kritičnim učinkom konstelacije ne samo rojeni v zgoraj navedenih dneh, temveč bodo imeli kritično dobo tudi rojeni med 10. in 19. februarjem, med 10. in 21. majem, med 23. julijem in 23. avgustom ter med 24. oktobrom in 22. novembrom. Tudi za te se začne kritična doba, ki bo dosegla vrhunec spomladi 1941. Kritični vplivi konjunkcije se bodo ublažili šele okoli božiča 1941.

Jupiter se torej ponovno združi s Saturnom, potem pa se nekaj časa nahaja med Saturnom in Uranom. Meseca maja 1941 se Jupiter osvobodí Saturna in Urana, toda Saturn se približa Uranu in oba ostane skupaj do božiča 1941.

S ponovno konjunkcijo Saturna in Jupitra so ogrožene osebe v zgoraj navedenih rojstnih datumih, ki nimajo še izražene značilnosti in tudi ne utrjene eksistence, urejenih gmočnih razmer in so rahlega zdravja. Za vse te bo prihodnja pomlad izredno kritična, zato jih že zdaj opozarjamo na to dobo, ki bo lahko usodna za tega ali onega izmed prizadetih. Že zdaj naj si uredijo življenje tako, da na vrhuncu kritične dobe ne bodo v usodni zagati. S poznavanjem svojega horoskopa bo vsakdo izmed prizadetih laže ključeval vsem kritičnim učinkom.

Romantičen vlom iz ljubezni in maščevalnosti

Zopet nesrečne Ciglenice — Najdba vodnjaka — Ne vlomilec — vlomilka

Maribor, 1. novembra. V slovitih Ciglenicah se je zopet odigral kriminalni primer, ki išče svoj par in ki bi utegnil izborni službi pisatelju izvirnih naših tragikomijev.

Pri Rozi Bračkom, 72 let stari posestnici v Ciglenicah je bil izvršen vlom, ki kot tak ni nič posebnega, a izredna posebnost je namen tega vloma. Vlom se je izvršil v odsotnosti obeh žensk: pri Bračkovih se v hiši namreč nahajata tudi njera vnukinja Rozina Dolinšek. Obe stanovalki sta bili na veselici pri Sv. Martinu — torej ugod-

na prilika za to, da se doma vlomi v stanovanje in od tam odnese cela zaloga blaga in 5000 din. Za vlom so služile lestve do odprtine v strehi, skozi katere se pride v hišo; tu pa je bilo treba s silo odpreti vrata od stanovanj, znotraj pa zopet s silo odpirati zaklenjene omare in shrambe. Za take posle je treba imeti živce in veliko praktične sposobnosti izvežbanega vlomilca.

Ampak tukaj slučajno ni bil vlomilca, bila je namreč — vlomilka. Da, vlomilka, pa kakšna!

Ko sta se ženski vrnili domov, sta našli po sobah vse narobe. Večina boljših oblek in perila in celo posteljnine je zmanjkala; z vsem tem pa je šlo tudi 5000 din, shranjenih v zavrtku med obleko. Čudno in sumljivo pa je bilo, da je nedotaknjen ostal denar (200 din), srebrna ura in drugo, kar vse bi bil vlomilec brez truda lahko vzel s seboj.

Ponovno že smo glede kriminalitete v Ciglenicah opozarjali, da mora biti orožniška postaja za te kraje posebno dobro izbrana — nekakšna elita med orožniki. Potrebna take posebnosti se je izkazala tudi v tem primeru. Izsledili so še eno presenečenje: tatvino je izdal vodnjak. Da, pravi vodnjak: 32 m globok, 4 m širok, a v njem je bilo za 2 m visoko vode. In v tej vodi je plavala cela tatvina, kolikor je ni bilo že na dnu.

Ta posebnost je dala še posebno misliti in sklepati. Če bi se bilo izpočetka mislilo, da je bil vlomilec pri »delu« moten in da zato ni utegnil več s seboj vzeti denar in uro, pa je ta »shramba« ukradenega blaga v vodnjaku glasno opozarjala, da vsega tega ni napravil ne vlomilec in ne kak naveden tat — torej, da sploh ne gre za pravo tatvino, ampak —?

Ampak — zdaj se je stara Bručkovka spomnila, da je že dva dni poprej v hiši nepričakovano zalotila Baumanovo Zofko, hčerko posestnika od Sv. Martina. Toda da boste razumeli povod tega obiska z zvezi z vlomom in dozvedno tatvino, je treba od kriminalne poti kreniti na zvezi zvezi prepadi obdane steno ljubezni. Prav nesrečne ljubezni, skoro bi rekli že tragične ljubezni.

Bračkovka je imela svojčas pri sebi renjenca, Stanka Sešerka. Še pred dvema letoma je živel pri njej. Pa se je zaljubil v Baumanovo Zofko. Velika srečna ljubezen je bila to. Kar na poreko sta že mislila.

Toda tej nameri zaljubljenec se je uprla Bračkovka. Vzrok je tu postranska stvar. Ta odpor je bil tako resen, da jo je Stanko popihal iz hiše in se preselil v hišo svoje neveste. Svoječas je bilo kaj takega tudi drugod proti dobrim običajem, pa moj Bog, kdo se danes tudi že na kmetih še zveni za take stare svetinje.

V tem primeru se je nemara baš to maščevalo nad obema. S fantove preselitvijo se je namreč nad Baumanovo hišo naselila tudi Storklja in Zofka je postala mlada mati, še predno je z otrokovim očetom stopila pred oltar.

Med tem se je med Bračkom in Baumanovo hišo nekaj spredlo, kar je sonce srečnega para tako zatemnilo, da je začel Stanko svojo Zofko pretepati in se je preselil nazaj v Bračkovovo hišo. To pa je bil strašen udarec za nesrečno Zofko. Njeno trpljenje lahko primerjamo z visino njenega izrednega načina maščevanja nad nezvestim Stankom in staro Bračkovko ki se je tako upirala svojčas resnem namenu obeh zaljubljenec. Najprej je poskušala odnesti iz Bračkovih hiše Sešerkovo obleko. To je bil namen njenega obiska 25. oktobra, ko jo je zalotila stara Bračkovka. Tedaj se je našla obleka v vinogradu. Dva dni pozneje pa se je odločila za zgoraj opisani vlom in navidezno tatvino. To je šlo očividno na račun njene maščevalnosti napram Bračkovki.

Reva! Toliko razmišljanj, toliko skrbi, toliko truda in tveganja, pa je dosegla baš nasprotno, kar je nameravala. a zraven še posledice tega vsakega romantičnega vloma. Ali ni nikogar v cel: župniji sv. Barbare, ki bi te tri ljudi spravi! skupaj?

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Za nov gasilski dom

Litija, 2. novembra. Sedanja orodjarna litjskih gasilcev — ki so mimogrede povedano najstarejše društvo v litjski gasilski župi — ne zadošča več novim potrebam. Res da je na lepem prostoru, saj stoji tik župne cerkve na Glavnem trgu, vendar tam orodjarna nima prostora za razmah. Že več let ovirajo tesni prostori gasilce pri delu. Pred leti so razni odbori poskušali najti sredstva in prostor za novi gasilski dom. Vršile so se obširne debate na občinah zborih, pa tudi v raznih gasilskih družbah. Vsak pa je pač vlekel na svojo stran, eni so ga hoteli imeti v Litiji, v drugi na Fritci, tretji v Gradcu. Do odločitve pa ni prišlo. Šele sedanji upravni odbor, ki mu načeljuje mladi družstveni delavec agilni mag. phar. g. Darko Brili, je napravil v tem vprašanju odločen korak naprej. Pred dnevi so se odločili za stavbišče poleg Save pod litjsko ljudsko šolo. Prostor je precej velik in bode imeli gasilci dovolj prostora, da se razmahnejo.

Upravni odbor gasilcev je dal izdelati že tudi potrebne načrte in gasilci zatrjujejo, da bo novi litjski gasilski dom eden najlepših v vsej dravski banovini. Upravni odbor je uvedel še nabiralno akcijo za stavbni fond. Veselilni odbor litjskih gasilcev pa bo tudi s svojimi močmi pripomogel k povečavi stavbnega fonda. Jutri zvečer, bo na Stavbah velika gasilska družabna prireditev s pestrim sporedom. Izkupilek naj pripomore gasilcem, da pridejo čim prej do novega, res potrebne gasilskega doma. Prepričani smo, da bo vsa Litija podprla stremiljenja naših vrlih vojščakov sv. Florijana, ki so vedno pripravljani, priskočiti bližnjemu na pomoč. »Pomoč za pomoč!«

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Zavese

na najlepših vzorcih ima v zalogi SEVER — Marijin trg 2. Na željo Vam zavese tudi zašijemo in namestimo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

PRVOVRSTNA VINA

ter pristno žganje si nabavite po siedečih konkurenčnih cenah

Rizling	liter	12.—
srbsko	>	12.—
cvilec	>	12.—
remski rizling	>	16.—
zemunska žilovka	>	20.—
dingač	>	16.—
vinški most rdeč	>	12.—
jabolčnik	>	6.—

Žganje:

Tropinovec	liter	40.—
slivovka	>	46.—
brinjevec	>	50.—

in vsa druga žganja po nizki ceni!

Mrzla jedila! Se pripravite »Buffete« J. Jeraj, nast. Minka Videnič, Ljubljana. Sv. Petra c. 38. 2487

Poslužite se malih oglasov

»Slov. Narodu«

ki so najcenejši!

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din. »Julijana«, Gospodarska c. 12 in Franciščanska ul. 3. 4. L.

ZA VSAKO PRILIKO najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri PRESKER Sv. Petra cesta 14

MREŽE ZA POSTELJE Iobite najceneje v Komenskega ulici 34. — Zaloga posteljnih žičnih vložkov. 2435

TAPETNIŠTVO Habjan, Igriška ul. 10, vam napravi ali popravi staro najceneje. 2434

KLIŠEJE LINO VETALINE JUGOGRAFIKA SVETLANAS 23

POSEST

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

ARONDIRANO POSESTVO 5 jehov z gozdom, nova hiša in gospodarsko poslopje se prodaja. Ponudbe poslati do 10. novembra lastniku Janezu Brezniku, Kicar 141, Ptuj, ki daje natančnejša pojasnila. 2500

POUK

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

Strojepisni pouk

(desetprstni sistem) Večerni tečaj, oddelki od 1/2 7. do 8. in od 1/2 8. do 9. ure večer za začetnike in izvežbance. Tečaji od 1 do 4 mesece. Pouk tudi po diktatu. Novi tečaji se prične 4. novembra. — Šolnina najnižja. Največja strojeopisnica s 50 pisalnimi stroji raznih sistemov. — Vpisovanje dnevno. Christofor učni zavod, Domobranska c. 15., tel. 43-82 2460

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

DVA ČEVČJARSKA POMOČNIKA

enega, ki zna delati na »ausput« stroju in je nekoliko več prirokovanja, ali pa dela popravila zraven »auspucanja«, in drugega za boljša zbita dela sprejem. — Služba stalna. Josip Schmidt, čevčjar, Guštanj st. 21. 2501

VZGOJITELJICO

šolsko izobraženo, s perfektnim znanjem nemškega in francoskega jezika za 12letnega gimnazijca iščem. Ponudbe D. Lazicu, Beograd, poš. predal 249 2471

ISCEMO

samostojne in agilne upravitelje

za naša banovinska in sreska rodnostna skladišča. V posest pride oskrbovanje z našim novim, epohalnim, sedaj nadvse aktualnim blagom, ki se zahteva in prodaja v velikih količinah. Dosegljiva cena in neobhodna potreba po predmetu nudita možnost hitrega in dobrega zaslužka, kar daje našim upraviteljem stalno in sigurno dolgoletno eksistenco. Strokovno znanje ni potrebno. Za prodajo je izdelek odobren od pristojnega ministrstva in je absolutno brez tekme, ker je edinstven. Kupci so brez razlike vse ustanove, obrti, trgovine, industrije, zasebniki itd. Resni interesi, ki premorejo primeren kapital do 20.000 din, naj nujno predložijo utemeljene ponudbe s točnim opisom kraja stanovanja, kakor tudi rajona, na katerega reflektirajo, ter z označbo razpoložljive gotovine na Publicitas — Zagreb, Illica 9, pod »Novi industrijski proizvod«. 2498

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

RESTAVRACIJO

v Beogradu, prvotno, poleg železniške postaje, zajamčeno dobro uvedeno, z bogatim inventarjem, nizko najemnino, velikim dnevnim prometom — prodajo zelo ugodno poslovalnica »Sava«, Zagreb, Jurišićeva 18. tel. 97-08. 2490

Za zimo

se preskrbite z okusnim dojenjskim belim krompirjem in trpežnimi jabolki

po zmernih cenah pri Trg. posl.

Kmetijske družbe

Novi trg 3

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji, prevozniki tričikl, pnevmatike. — Ceniki franko! TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska 4

Posteljno perje

po din 10.—, kemično očiščeno din 14.—, čehano in kemično očiščeno din 25.—, 35.—, 55.—. Belo in sivo gosje perje in puh dobite najugodnejše pri »LUNA« — Maribor, samo Glavni trg 24-a. VZORCI BREZPLACNO!

Vodilna znamka svetovnega slovesa

»OLLA« GUM

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Makulturni papir

proda uprava »Slovenskega Naroda« Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

Kadar kupujete kožno kremo ...

mislite na to, da samo NIVEA vsebuje okrepčevalno sredstvo za kožo EUCERIT. Zato se NIVEA ne da nadomeščati ali primerjati s kako drugo kremo. NIVEA prodira globoko v kožno luknjico in krepi kožno staničevje. Zato Vam ostane koža zdrava, nežna in bela kljub mrzlemu in vlažnemu vremenu.

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravlj.: Zgodbe brez groze
Klamb.: Piotr-Rasputin
Ravlj.: Črna vojna
Thompson: Sivko
Majerjeva: Rudarska balada

Broširana knjiga: din 10.—
Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 5

PREMIERA najlepšega in najrazkošnejšega filma
edinstveno simpatične DEANNE DURBIN

Angel ljubezni

(3 SMART GIRLS GROW UP)

Deanna Durbin kot elegantna mlada dama, ki sama
doživlja čare prve ljubezni, urejuje tudi zaljubljena
srca svojih sestra

Poje: »Poslednjo rožo« iz opere »Mart« od Flotowa;
»Poziv na ples« od Webra;
»Capinero«, »Because« itd.

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri v nedeljo
ob 10.30 matineja po znižanih cenah, ob 15., 17., 19. in 21.

KINO UNION — Tel. 22-21

Nepregledne množice na pokopališču

Promet na našem pokopališču o Vseh svetih vsako leto večji — Ljubljanci so
dostojno praznovali praznik mrtvih

Ljubljana, 2. novembra
Ko smo nedavno dobili prvi sneg, je ka-
zalo, da bo zaradi vremenskih nepravil za-
stalo tudi delo na pokopališčih. Zato je bil
včeraj vsak — ki ni bil na pokopališču že
prejšnje dni — prijetno presenečen, ker
so bili skoraj vsi grobovi zelo skrbno ure-
jeni ter okrašeni. Vreme je bilo včeraj
prizanesljivo, da so se lahko na pokopali-
ščih zgrinile največje množice ljudi. Naj-
večji promet je bil na našem centralnem
pokopališču, pri Sv. Križu, Velika Ljub-
ljana ima zdaj več pokopališč, a pri Sv.
Križu se zbirajo večje množice kakor na
vseh drugih pokopališčih skupaj. To je že
pravo mesto mrtvih, od leta do leta večje
in vsako leto o vseh svetih je tudi na
njem živahniji promet, ki povzroča že
resne prometne probleme. Promet je bil
živahen že prejšnje dni, najživahniji je
pa bil seveda včeraj.

Dopolodne je tramvaj zmagoval naval
množic, kmalu popoldne se je pa izkazalo,
da tramvajski vozovni park še ni popoln
in da se mnogi ljudje še niso mogli poslu-
žiti cestne železnice. Zdi se, da je bil le-
tos še tem večji naval na tramvaj, ker
niso vozili avtobusi.

K Sv. Križu so se pomikale v strnjenih
vrstah nepregledne trume ljudi po vseh
cestah tudi še pozno popoldne. Čprav je
tramvaj prejel rekordno število potni-
kov, so bili vendar pešci v večini. Haja
je bila letos nekoliko ojačana, ker so
bile poti suhe in ker se ljudem ni bilo
treba bati na cestah tako številnih avto-
mobilov kakor prejšnja leta. Zdi se, da
je bilo že letos tudi manj kolesarjev.

Ze od 14.30. torej dobre pol ure pred
začetkom slovesnosti, so se prelivale na
vseh poteh pokopališča goste množice lu-
di. Večina grobov je bila že okrašenih, če-
prav so ljudje še popoldne prinašali cvet-
je. Vendar se je ma sikomu zdelo, da so
bili letos grobovi okrašeni mnogo bolj
skromno kakor prejšnja leta. Zelo redki so
bili draži venci, najbrž zato, ker letos ni
bilo uvoženega toliko cvetja iz tujih
krajev. Preprostost vencov vsesvetne ak-
cije je bilo precej, vendar ne toliko, kakor
bi človek pričakoval. Letos so svede mno-
go dražje, kar se je nekoč poznalo tudi
na pokopališču, vendar se zdi, da so ljudje
mnogo bolj varčevali pri cvetju kakor pri
svetlah.

Na gomilah naših zaslužnih mož smo
opazili tudi letos vence Preproda, tu in
tam pa tudi šopke dijaštva nekaterih sol-
skih zavodov. Trume ljudi so se ustavile
pri velikem križu ter ob njegovem vzno-
žju prizgale sveče in po avale krizanteme.
Zgrinjanje množic pri voški gr-
bnici je pa bilo pravo romanje: celi kupi
krizantem so bili položeni ob stopnišču in
prizganih je bilo nešteto sveč. Množice so
se ves čas, dokler prostora ni bilo zaprlo za-
radi slovesnosti, v nepretrganih vrstah po-
mikale po stopnicah na severni strani na
galerijo kostnice, iz tega tiha svetla, ki
kjer so bile na lestevnih prizgane luči, ni
pa bilo nobenih okrasitev — so na odna-
jale no stopnicah na južni strani. Na stop-
nicah pred spomenikom »Janeza« je bil
položjen prekrasen venci, ki je bil poklo-
nile skupno organizacije naših bojevni-
kov, dobrovolincev, rezervnih oficirjev in
vojnih invalidov. Tu je bil položen tudi
velik venci: komandanta divizije, v kost-
nici na galeriji ob naših koroških borcev
je bil položen venci Legije koroških bor-
cev.

Ob 15. so se zgrinile velike množice lu-
di pod velikim križem. Redariji, ki pre-
hoda niso mogli zapreti zaradi velikega
prometa, so imeli mnogo dela, vendar je
treba priznati, da so bili ljudje disciplini-
rani. Molitve duhovščine so se začele z
malo zamudo. Pevci, člani združenih mo-
ških pevskih zborov Hubadove pevske žu-
pe so prvotno nameravali zapeti tri žalo-
stinke; časa je pa bilo malo, ker so morali
hiteti k slovesnosti ob vojaški kostnici,
zato so zapeli (pevovodja M. Premič) je
Jelenovo »Usliši nas, Gospod« in Prelov-
čevo »Poljana toži«.

Slovesnost ob vojaški kostnici je bila
letos še posebno lepa. Organizirala jo je
Zveza bojevnikov. Udeležba zastopnikov
organizacij in oblasti je bila lepa, posebno
je pa slovesnost še povzdignila številnej-
ša častna četa, ki je prispejala letos prvič
na vojaške grobove s polkovno zastavo.
Med številnimi zastopniki, ki so se zbrali
ob stopnicah kostnice je bil tudi zastop-
nik vojaške oblasti general F. Janež, bana
je zastopal nač. Hubad mestnega župana
mestni svetnik Lukež. Zveza bojevnikov
je zastopala korporativno upravo s pred-
sednikom Ratejem na čelu. Številno za-
stopstvo je poslalo tudi Udrženje vojnih
dobrovoljcev na čelu s prof. E. Turkom,
prof. Jerasom in drugimi, dalje rezervni
oficirji (Janušič Horn in Gregorič), Udu-
ženje vojnih invalidov (M. Stefe, Mlekuž),
Legija koroških borcev in združenji or-
ganizaciji Koroških in Maistrovi borci. Častno
je bilo zastopano tud Združenje rezerv-
nih oficirjev.

Ob kostnici so se zbrale izredno številne
množice, ki so pa lahko vse sledile sloves-
nosti, ker so bili instalirani zvočniki.
Ko je prišel h kostnici s svojim sprem-

stvom škof dr. G. Rožman je vojaška god-
ba zaigrala v uvod slovesnosti žalostinko.
Množice so med tem obmolknile po ob-
širnem pokopališču ter so zbrano poslu-
šale. Cim so utihnili žalni akordi, so
pevci zapeli »Vigred se povrne«, pesem,
ki vedno seže tako globoko v srce. Potem
je pristopil k spomeniku na stopnicah škof
dr. G. Rožman in spregovoril o minljivo-
sti vsega posvetnega naglašujoč, da smo
v grobovih vsi enaki, naj si nas ločijo v
življenju še takšne razlike. Govoril je
tudi, kako nesmiselno propadajo zopet
človeška življenja v novi vojni ter kako
nesrečno si človeštvo ureja življenje.

Po govornikovih besedah se je oglasila iz
zvočnikov molitev. Potem je za trenutek
zavladala tišina in po kratkih pove jih za-
gremela salva v počastitev mrtvih bojev-
nikov. Zadišalo je po smodniku in kakor
v podkrepitev razpoloženja, ki se je budilo
med navzočnimi živimi bojevniki je zad-
nela ena najlepših sloven kih pesmi tako
čudovito preprosta, a vedno pretresljiva —

»Oj, Dobrodo...« — Slovesnost je kon-
čala vojaška godba s turbino žalostinko.
Začelo se je mračiti in pokopališče se
je naglo praznilo. Na tramvajskem posta-
lališču se je kmalu pokazalo, da nismo
več med mrtvimi; razvila se je nenavad-
na bitka za vstop in tramvajске prostore.
Celo dolgo uro so ljudje naskakovali
tramvaj in nekateri, ki ne znajo rabiti
komolcev, še deli časa, če se že niso prei-
raje zaupali svojim nogam. Vendar je šlo
v glavnem vse po sreči, kar je v veliki
meri zaslugu policije in tramvajskih usluž-
bencev.

Pred spomenikom blagopokojnega vite-
škega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v
Zvezdi je snoči zagorelo mnogo sveč, ki
so lepo razsvetljevale mogočen spomenik.
K vznožju spomenika so rane organiza-
cije, tako Preporodovci, Zveza Maistrovih
borcev in koroških borcev položili lepe
vence, a prav tako tudi mestna občina
venec s travki in belozelenih barvah na
podstavek za venec.

Stare pomanjkljivosti na pokopališču

Včeraj je bilo pri Sv. Križu okrog 50.000 ljudi
Največje pomanjkljivosti

Naše pokopališče slovi, da je vselej o
Vseh svetih zelo skrbno in lepo urejeno
ter da je spričevalo o globokem estetskem
čutu in srčni omiki naših ljudi. Prav zaradi
tega bi se ne smeli sprijazniti z nekateri-
mi grobnimi pomanjkljivostmi, ki bi jih po-
kopališka uprava lahko odpravila. Žal, da
jo na to moramo še opozarjati.

Ni malenkost, če se na enem samem po-
kopališču na praznik mrtvih zbere več de-
setisoč ljudi. Računati smemo, da je bilo
včeraj pri Sv. Križu okrog 50.000 ljudi. Po-
poldne so se valile skoraj vhočna vrata ne-
presteno več ur množice ljudi, ki so lahko
tako pri vratih naleteli na eno izmed zna-
čilnih pomanjkljivosti našega pokopališča:
tam so nakupični razni betonski izdelki,
ki jih menda prodaja pokopališka uprava.
Morda je potrebno iz propagandnih razlo-
gov, da se obiskovalec pokopališča takoj
zaleti vanje, iz prometnih in estetskih raz-
logov pa ne moremo zagovarjati tega skla-
dišča tik ob najživahniji poti. Razen tega
je tam še vodnjak, menda edini na vsem
prostranem pokopališču. Ne moremo reči,
da je vodnjak nepotreben, saj bi jih bilo
treba še mnogo več in vsaj v spodnjem de-
lu pokopališča bi naj bil vsaj eden, da bi
ljudem ne bilo treba nositi vode za cvetje
po cel kilometru daleč. Toda tu je črpalka
vodnjaka sredi poti in daleč okrog se raz-
teka voda ter razmaka pot, da ljudje meča-
jo bledo. Vodnjak najbrž nima odтока. Po-
trebno bi bilo le, da bi naredili ob njem
ponikovalnico in zadeva bi bila zadovolji-
vo rešena. Kazalo bi pa tudi, da bi črpalko
postavili nekoliko bolj ob strani.

Kakor rečeno, na pokopališču bi bilo po-
trebno več vodnjakov, če že ni vodovoda.
Trdno smo prepričani, da b pokopališka
uprava ne prišla na boben, če bi izdala ne-
kaj svojih lepih dohodkov za take pre-
potrebne naprave.

Ni lahko govoriti v isti sapi o pokopali-
šču in strnišču, toda prisiljeni smo. Str-
nišče na našem pokopališču je velika sr-
amota, ki je pač ne more več nihče skri-
vati. Če govorimo, da je včeraj obiskalo
pokopališče okrog 10.000 ljudi, je treba ra-
čunati z živimi ljudmi. Ne le iz estetskih
razlogov, da bi ljudje ne bili prisiljeni po-

stavljati otrok za nagrobnike in da bi se
ne cedi la nesnaga iz stranišča na pot, tem-
več tudi iz zdravstvenih je potrebno, da
končno že sezidajo primerno, dovolj veli-
ko, zdravstvenim in estetskim zahtevam
ustrezajoče strnišče.

Sedanje strnišče je ob poslopiju pokopa-
liške uprave nasproti cerkve. Za silo lahko
ustreza le ob navadnih dneih, ko ni na po-
kopališču razen redkih obiskovalcev in po-
kopaliških uslužbencev nikogar, nikakor pa
ne, ko je tam več ljudi. Včeraj so se daga-
jale zaradi tega zastarele in tesnega str-
nišča čudne reči in ni mogoče govoriti o
njih. Človek se samo čudi, da Ljubljanci
mirno trpe takšno javno sramoto, saj se
vendar prištevamo med kulturne ljudi. Ve-
deti bi morali, da so strnišča navadno
najgovornejše spričevalo kulture; v na-
šem primeru skoraj nič manj kakor nagrob-
niki.

Naštevamo le največje pomanjkljivosti
našega pokopališča. Ne smemo vsekakor
opozoriti pokopališke uprave da so tudi
tisti kupi odpadkov, papirja, plevla in
slopi nesnage tik ob grobovih in poteh
groba žalitev estetskega čuta. To se ponav-
lja leto za letom, da se kupijo ob poteh
in tu in tam celo na zapuščenih gomilah
kupi smeti, papirja in plevla. Ljudem ne
moremo zametiti, da kupijo nesnago, kjer
pač najdejo prostor, ne moremo pa opu-
stiti pokopališki upravi da ne postavi na
primernih prostorih košar ali kakršnih koli
primernih posod za odpadke. Takšne poso-
de za odpadke bi bile potrebne stalno na
pokopališču, posebno pa o Vseh svetih.

Da bi ne bil žaljen pietetni čut, je pre-
povedano stopati na grobove. Toda pie-
tetni čut žali še marsikaj drugega. Kupi od-
padkov nedvomno tudi in še marsikaj, o
čem niti ne upamo govoriti. Nikakor pa
bi se ne smelo dogajati kaj takega, kar
smo opazili včeraj sredi pokopališča pred
Krekovim spomenikom. Neki obiskovalci
so našli v spomeniku primerno ozadje, da
jih je priložnostni fotografiral. Številni
ljudje, ki so videli ta prizor, so se ogor-
čeni vpraševali, ali se smejo sejmiki
običaji razširiti tudi na pokopališče.

Žalna spominska svečanost Sokola I na Taboru

Tudi letos se je Sokol I na Taboru od-
ložil spominu svojih pokojnih bratov in
sester z žalno svečanostjo, ki je bila včeraj
popoldne v veliki dvorani na Taboru.
Pročelje dvorane je bilo okusno okrašeno s
črnimi draperijami in zelenjem. V sredini
odra je bil krasen lovorjev venci ovit z
državno trobojnico in žalnim trakom, pod
njim pa je stal na visokem podstavku so-
kol, na obeh straneh pa sta bila napis s
srebrnimi črkami »Svetlemu spominu po-
kojnih bratov in sester.«

Udeležba članstva je bila izredno lepa,
dokaz, da taborsko članstvo posveča vso
pozornost svojim bratom in sestram ter
svojcem, ki so med letom za večno zapu-
stili skolske vrste. Žalno svečanost je ot-
vorila godba Sokola I pod vodstvom br.
Verija Švajgarja, ki je zaigrala v srce se-
gajočo žalno koračnico »Duši padlega bor-
ca«. Zatem je stopil na oder član društve-
ne uprave brat Stane Flegar, ki se je v
lepeh pietetnem govoru spominjal pokoj-
nih bratov in sester. Med drugim je go-
vornik izvajal: »Spominjamo se vas, ki
ste pred 32 leti stali ob zibelki našega dru-
štva. Prvi ste spremljali neboljano dete
z materinsko presrečnimi željami tople lju-
bezni. Prezgodaj ste nas zapustili in legli
v prerani grob. Naši spomini hvaležnosti
so posvečeni vsem tistim sokolskim delav-

cem in delavkam, ki ste žrtvovali svoje
moči v Sokolu I v letih živahne in tople
bratske delavnosti organizacijske izgradit-
ve našega društva in prve sokolske župe
Ljubljana I pred svetovno vojno, ko smo
vzporedno z organizacijo dali Sokolu I du-
hovno vsebino in vzgoje. Spomni-
mo se vseh onih, ki so po svetovni vojni s
svojim drobnim delom pomagali pri gra-
nji telovadnice in doma na Taboru. Odsli
so in ni jih več med nami.« Brat Flegar je
nato prečital imena pokojnih bratov in
sester in imena svojcev, katerih spomin so
navzoči počastili stoje in z enominutnim
molkom. Svoj krasen govor je br. Flegar
zaključil z besedami: »Upamo, da bodo
svetli zgledi naših pokojnih bratov in se-
ster kazali naši sokolski mladini prava po-
ta časti, požrtvovalnega dela in discipli-
nane slovnosti, ki ne zahteva za sebe ne
časti ne slave. Spominu pokojnih slava,
slava, slava! Vsi navzoči so stoje poča-
stili spomin pokojnih in zaklicali trikrat
»Slava«.

Godba Sokola I je zaigrala žalni koral
iz opere »Zbor menihov«, potem pa je sto-
pil pred občinstvo naraščajnik Miljenko
Urbančič, ki je čustveno recital Ottona
Župančiča »Grobovi tulijo«, ki je napravila
na vse navzoče zelo globok vtis.
Žalni koral godbe Sokola I je zaključil

presrečno pietetno svečanost, potem pa so
odšli vsi na pokopališče k Sv. Križu, da
posetijo grobove svojih dragih in položijo
na nje cvetje in prižgejo lučice. —at.

Koncert domžalske mladine v Litiji

Litija, 2. novembra
Mladi harmonikarji iz Domžal so se že
večkrat prav uspešno pokazali javnosti.
Organizirani so v Podmladku domžalske
Jadranske straže. Za jutrišnjo nedeljo so
določili koncert v litijem Sokolskem do-
mu. Prireditel se bo začela ob 15. Zboro-
vodja malih harmonikarjev je g. Toni
Sameja, tudi Domžalčan, ki uspešno de-
luje na glasbenem polju. V njegovem zbu-
ru sodeluje mladina domžalske ljudske
šole, pa tudi ona, ki še ne poseča šole.
Najmlajša harmonikarica šteje komaj 4
leta, Glasbeni odsek Pomladka Jadranske
straže igra na klavirskih in diatoničnih
harmonikah, tako solisti in v zboru. Ker
imamo tudi v Litiji šolo in dobro organi-
zirano glasbeno šolo, pričakujemo Domžal-
čani, da bo vzbudil njihov koncert pri nas
splošno zanimanje.

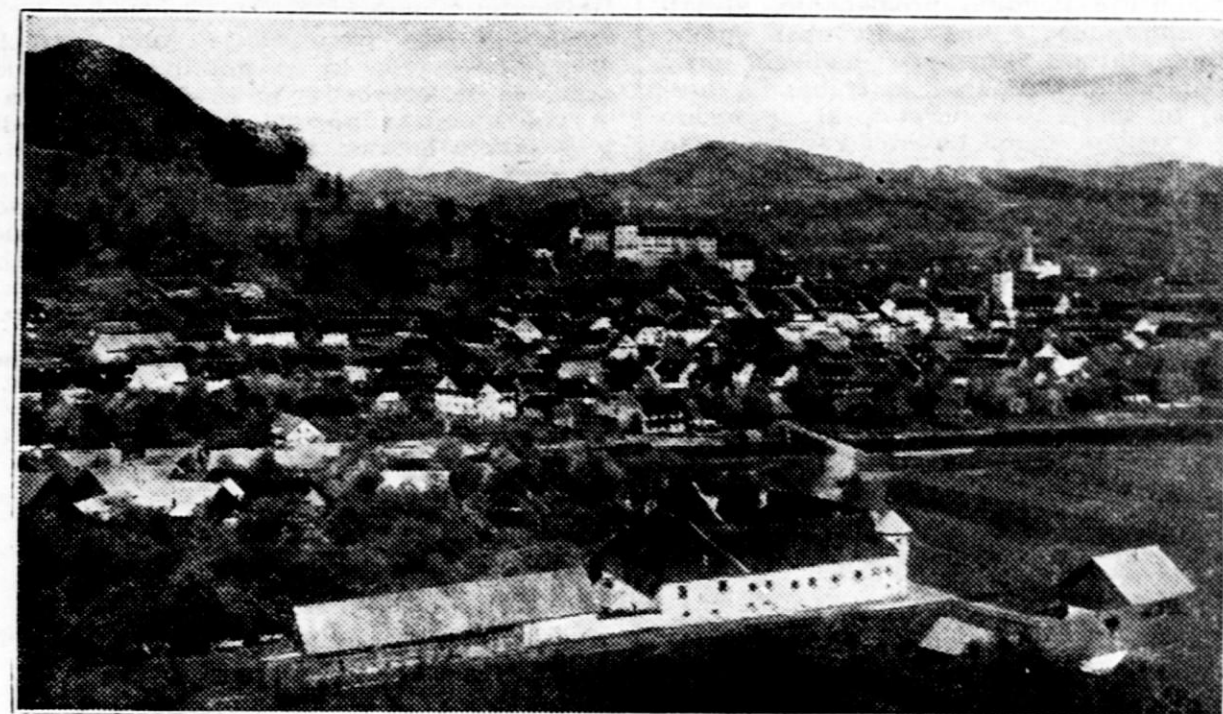
Program je zelo bogat in pester. Po

pozdravu bo zbor harmonik zaigral narod-
ne (Hej Slovani, Kje si so tiste ružice mo-
je, Na planinah sončce sije, Prešmenta-
na muha in »Jugoslavija oj). Sledil bo
duet violine in harmonike (Gozdni valček,
Zakaj pa so te bele ceste, in ruska nara-
dna Volga, Volga). Kvartet harmonik bo
izvajal Rožmarin. Valčkovo pesem in od-
lomke iz ruske filmske spevoigr »Pastir
Kostja«, duet violina in harmonika pa
Koračnico in Mornarjevo usodo (serena-
do), ter valček; Lepa je ljubezen v p.ista-
nišču. Prvi del sporeda zaključijo nar dni
pleši s spremljevanjem harmonike. V dru-
gem delu zaigra zbor harmonik narodne
Regiment po čisti gre, Je bela cesta ugla-
jena, Daj, daj srček nazaj, Po jezuru in
Prleško. Domžalčani se bodo predstavili
tudi kot pevci in sicer v kvartetu ob
spremljevanju kitare (Kje so zdaj časi,
mamica in Na zapadu sonce tone). Sledil
bo nastop solistov, za zaključek pa bodo
zarajali mali parčki. Na koncertu bo so-
delovalo okrog 40 malih Domžalcev in
Domžalk. Vstopnina je od 10 din navzdol,
za deco le po 2 din, predpredajo vstopnic
pa bo v nedeljo ob 10. naprej v Sokolskem
domu.

Pridite in podprite glasbeno mladino iz
sosednih Domžal.

Škofja Loka se lepo razvija

Številna gradbena dela — Povezanost mesta
z okoliškimi vasmí

Škofja Loka, 1. novembra

Treba se je samo povzpeti na ta ali oni
okoliški grič in človek spozna, da se Škof-
ja Loka na vse strani naglo širi in da
postaja vez med mestom in okoliškimi
vasmi vedno tesnejša. Škofja Loka, Stara
Loka, Puštal, Vincarje in svet ob kolo-
dvorski cesti tja do Trate, so takorekč
strnjena celota, zazidana z mnogimi po-
slopiji.

Letošnja gradbena sezona ni bila slaba.
Morda je bila celo živahnjša od lanske.
Slrbr za prihranke je marsikomu nareko-
vala, da je vložil denar v svet in si na
njem zgradil dom. In tako so zrastle na
vseh koncih in krajih hiše in hišice in vile
in gospodarska poslopja, ki bi jih morda
tako brž ne bili dočakali. Pri vsem tem
pa je gotovo, da bi se bilo zidalo še več,
da ni pritisnila draginja in celo pomanj-
kanje materiala.

V središču Škofje Loke posebnih izpre-
memb ne moremo pričakovati. Tako na
Mestnem, kakor na Spodnjem trgu so
zgrajene hiše v sklenjenem stavbnem si-
stemu, kjer bi kvečjemu moglo priti do
prezidav. Napredek na vendarle tudi tu ni
izostal. Obnovljeno je bilo starinsko Ma-
rijino znamenje, trikotnik Homanove hiše
pa je dobil mal parč, ki je bil predmet
mnogih komentarjev. Do ureditve nara-
črta, da se tri mestne hiše sredi trga pre-
zidajo v eno samo, reprezentativno občins-
ko poslopje, tudi letos ni prišlo. Pač pa
smo dobili v Plantaričevi hiši moderno
urejeno urarsko trgovino. V kolikor gre
za trga sam, bi se seve dalo napraviti še
to in ono. Zlasti mislimo na ureditev ploč-
nikov, ki so ob hišah vseh višin, širni in
zmesi. Enotnost bi nedvomno vplivala zelo
ugodno. Mestni trg bo tudi kazalo nivi-
lirati. Hrbet med Pecherjevo in Homanovo
hišo na drugem koncu je prevelik. Širina
dopušta, da bi se uredil trg v dva dela:
vozovni in cestiščen in drugi, ki bi bolj
služil za izprehajališče. Oba trga krasi
mnoga učinkovita poslopja, so pa med
njimi tudi taka, kakor bi bili hišni posest-
niki pozabili, da so hiše njihove. Neka
hišna skupnost, skladnost in povezanost
bi morala odsevati iz poslopij, ne da bi
pri tem trpel zgodovinski moment.

Na periferiji Škofje Loke se zida naj-
več v Novem in v Kapucinskem pred-
mestju. Okrog vojašnice je nastala cela
zastavovska četrt, kjer so si izvečine mali
ljudje postavili domove. Kamnitnik je do-
bil cel obroč zgradb, tja do starološke ob-
čine. Ker bo speljal v tem delu vodovod,
je zelo verjetno, da se bo v prihodnjih le-
tih zidanje tod še mnogo poživilo. Občina
je razparcelirala in prodala številnim in-
terestom obsejni prostor med Vojaško
in Kolodvorsko cesto pod pogojem, da bo
vsak kupec porabil svet za zidavo po dveh
letih po veljavni kupni pogodbi. Takisto
je razparceliral Mamilovičev svet, kjer
se postopno dvigajo stanovanjske hiše.
Lepo veliko vilo si je sezidal zdravnik dr.
Viktor Kocijančič ob Pokopališki poti.

Kapucinsko predmestje je obnovljeno
skoro popolnoma. Lahko bi rekli, da je
zdaj to med najboljši polepšanimi deli Škof-
je Loke. Stara Jurmanovo hišo so malone
podrli in tik pred vstopom na kapucinski
most je zgradil Anton Folkar lep, modern
gostinski lokla. Okoliški posestniki, so-
sedje, so prebelili svoje hiše, zlasti pa je
pridobil ta okraj z ureditvijo trga pred
kapucinsko cerkvijo. Staro zidovje z vso
navlako so odstranili, nato pa so cesto v
mesto razširili in dohod v cerkev preure-
dili prav lično s stopniščem in domačim
rezanim kamnom. Vzporedno s temi deli
so se lotili tudi zidovja in cestne tesni-
ob cesti v Staro Loko. Cestišče so na ši-
roko razširili, majhno lopo, ki je zapirala
pot, so podrli, uredili so pešpot, kar je
glavno: to važno križišče treh poti je po-
stalo pregledno in za promet varno.

Velik je napredek Škofje Loke tudi proti
Vincarjem. Vincarje spadajo upravno pod
škofjeloško občino in so prav vas ob Sel-
ščici, takoj zadaj za samostanom. Dohod
v Vincarje zaenkrat še ni povsem urejen,
smo pa na najboljši poti, da v dozdled-

nem času bo. Del visoke kamenite škarpe
s hodnikom za pešce je dograjen, večil
del pa še čaka na dograditev. Ni sredstev.
Povedati namreč moramo, da je navezana
pot na izredno ozek prostor med samo-
stanskim zidom in strugo Selsčice, pa
pada zato kamenita stena zelo globoko do
vode spodaj.

V Vincarjih ima svoj sedež tekstilna
tovarnica Brumen & Thaler. Kakor je bil še
lani vstop v vas dokaj neroden, tako je
vprav po zaslugi te industrije zdaj izredno
lepo urejen. Tovarnica je barake odstrani-
la, ob poti so postavili lično ograjo,
zemljo so prekopali in zasejali s travo in
podjetje je mnogo zidalo. Dozidali so pi-
sarniške prostore in skladišča. Kakor dru-
god, je tudi v Vincarjih več novih hiš. Še
več pa jih bo verjetno, ker gre v prodajo
obsežen travnik Anice Lebnove. Preura-
njeno bi bilo reči, ali bodo zidane tukaj sa-
mo stanovanjske hiše, ker se zanima za
prostor tudi industrija. Eno pa drži: da
se tudi ta vasica priključuje škofji Loki.

Gasilski dom v Škofji Loka

Velika aktivnost glede zidanja se kaže
tudi proti Suhl. Vrsta hiš vzporedno s to-
kom Sore se je že pojavila drugo za obeta.
Občina deluje, da bi se hkrati z novimi
stavbami uredila tudi pot, ki naj bi se iz-
ravnila v ravno črto. So pa zaenkrat še
težkoče.

Prav lepa je vez mesta s sosednim Pu-
štalom. Od dna Grabna, pa prav do puštal-
skega gradu so zvišali cesto, dočim je bil
nov, betonski most preko Poljanščice izro-
čen lani prometu. Sokolsko letno telova-
dišče se je tako vključilo v mestni, ne-
posredni del, kar moramo samo pozdrav-
ljati.

Dela se torej marljivo na povzdigi in
polepšanju mesta, Škofja Loka postaja sre-
dišče vsega javnega življenja škofjeloške-
ga sreza, ki je storil v letu 1927 prve ko-
rake k upravní samostojnosti.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI, telefon 41-79

V krasnem filmu

Poročnik indijske brigade

Igra glavno vlogo ERROL FLYNN
in OLIVIA DE HAVILLAND
Predstave: danes ob 7. in 9. uri, jutri
ob 3., 5., 7. in 9. uri, v ponedeljek
ob 7. in 9. uri

Prihodnji spored (sobota 9. XI. 40.):

Karneval na ledu

